

دوره هفتم - سال اول

شماره چاپ: ۵۱۶

تاریخ چاپ: ۱۳۸۵/۹/۲۵

شماره ثبت: ۲۸۰

اظهار نظر کارشناسی درباره:

# «لایحه امور گمرکی»

(جلد سوم)

کد موضوعی: ۲۰۰

شماره مسلسل: ۳-۷۴۷۸

آبان ماه ۱۳۸۶

دفاتر: مطالعات اقتصادی

مطالعات حقوقی

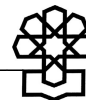


## به نام خدا

### فهرست مطالب

|  |     |
|--|-----|
| مقدمه .....  | ۱   |
| ۱. خلاصه اجرایی .....  | ۲   |
| ۲. مواد پیشنهادی دفتر مطالعات اقتصادی مرکز پژوهش‌ها .....              | ۶   |
| فهرست ارتباطی مواد لایحه، مواد پیشنهادی، مواد قانون و شماره صفحه ..... | ۱۰۰ |
| منابع و مآخذ .....   | ۱۱۲ |





## اظهار نظر کارشناسی درباره:

### «لایحه امور گمرکی»<sup>۱</sup>

(جلد سوم)

#### مقدمه

علی‌رغم مخالفت‌های گسترده اقتصاددانان در چند دهه اخیر در مورد پدیده دخالت دولت در امور اقتصادی، نگرش‌های متفاوتی در چند سال گذشته به موضوع نقش دولت در روابط اقتصادی و موضوع ممانعت از دخالت دولت شکل گرفته است به نحوی که امروزه همواره بر نقش مکمل دولت تأکید شده و دولت - بازار یکی از نگرش‌های توسعه محسوب می‌شود. یکی از کهن‌ترین وظایف حاکمیتی دولت‌ها مربوط به وظایف گمرکی است که با قسمت‌های مختلف جامعه در زمینه‌های بهداشتی، فرهنگی، نظامی، سیاسی و ... در ارتباط می‌باشد. در این راستا اختلال در نظام گمرکی جامعه و عدم استفاده بهینه از سازمان گمرک، بسیاری از قوانین اقتصادی، سیاسی، حقوقی و فرهنگی را با تعارض و تداخل مواجه و اقتصاد کشور را دچار خسارت‌های جبران‌ناپذیر می‌سازد. به همین دلیل که گمرک همواره یکی از مهم‌ترین سازمان‌های اقتصادی هر کشور بوده و «در واقع هیچ حکومتی را نمی‌توان پیدا نمود که از وظایف گمرکی معاف باشد»<sup>۲</sup>.

لازم به ذکر است که مهم‌ترین اهداف سازمان گمرک را می‌توان در اجرای قانون امور گمرکی و آیین‌نامه‌های آن، قانون مقررات صادرات و واردات و وصول درآمدهای گمرک به منظور تأمین بخشی از منابع مالی دولت در راستای تنظیم امور اقتصادی کشور خلاصه نمود.

با توجه به نقش گمرک در نظام اقتصادی کشور و جایگاه این فعالیت‌ها در چشم‌انداز بیست ساله و سیاست‌های کلی نظام و اهمیت و لزوم تقویت ارتباطات در دنیای امروز به منظور توسعه تجارت سالم و حمایت از مصرف‌کنندگان و تولیدکنندگان، بازنگری و نوسازی روابط گمرکی از جایگاه ویژه‌ای برخوردار است.

هماهنگ‌سازی قوانین و مقررات جاری کشور با مقررات سازمان جهانی تجارت و همچنین تأثیر مقررات سازمان جهانی تجارت در محیط بیرونی بنگاه‌ها (بازار و رقبا) و واحدهای پیشین و

۱. گزارش حاضر به‌عنوان اولین ویرایش و با توجه به متن اولیه لایحه پیشنهادی دولت به مجلس شورای اسلامی تهیه شده است. از آنجا که امکان ارائه برخی اصلاحات از طرف نمایندگان دولت وجود دارد، این گزارش نیز می‌تواند متعاقباً با اصلاحاتی همراه باشد.  
۲. سخنرانی دکتر حداد عادل ریاست محترم مجلس شورای اسلامی به مناسبت روز جهانی گمرک، ۵ بهمن ۱۳۸۴، پایگاه اطلاع‌رسانی مجلس شورای اسلامی.  
<http://mellat majlis.ir/archive/1384/11/05>



پسین چرخه کالا و نیز در عرصه داخلی بنگاه‌های اقتصادی تغییر برخی از قوانین و مقررات امری مهم و ضروری است. در این راستا مدیریت تغییر می‌تواند عوامل اصلی مانند تغییر نظامات تجاری جهانی، تغییر محیط کسب و کار، فناوری اطلاعات و تکنولوژی‌های جدید را شامل شود.

از چند سال قبل تغییر و اصلاح قانون امور گمرکی<sup>۱</sup> و آیین‌نامه اجرایی<sup>۲</sup> آن در دستور کار دولت قرار گرفت و بالاخره لایحه امور گمرکی بنا به پیشنهاد وزارت امور اقتصادی و دارایی در جلسه مورخ ۱۳۸۳/۷/۱ هیئت وزیران به تصویب رسید.

این بار قانون امور گمرکی فعلی (شامل ۶۰ ماده) و آیین‌نامه اجرایی آن (شامل ۳۹۷ ماده) مورد اصلاح قرار نگرفت، بلکه لایحه امور گمرکی مبین قانونی جدید بود که با تجمیع قانون و آیین‌نامه فعلی در ۳۶۷ ماده منعکس شده بود.

ارائه لایحه امور گمرکی از طرف دولت به این معنا است که دولت معتقد است با عنایت به تغییر در ساختار و سیاست‌های تجاری کشور و افزایش قابل توجه حجم بازرگانی خارجی و تعریف وظایف جدید از جمله تجارت الکترونیک، مالکیت معنوی، ارائه به روز آمار بازرگانی خارجی، جذب سرمایه‌گذاری خارجی، ترانزیت خارجی کالا و افزایش روزافزون آن، همچنین موقعیت ژئوپلیتیکی کشور و لزوم تسریع در انجام خدمات پیش روی گمرک ایران، تغییر در قانون امور گمرکی مصوب سال ۱۳۵۰ بسیار حیاتی و ضروری است و این تغییر در حد اصلاح قانون نبوده بلکه لازم است قانونی جدید به تصویب مجلس شورای اسلامی برسد.

### ۱. خلاصه اجرایی

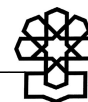
همان‌طور که در مقدمه اشاره شد لایحه امور گمرکی در ۱۳۸۳/۷/۱ در هیئت وزیران به تصویب رسید و در پایان سال ۱۳۸۳ نیز در دستور کار مجلس شورای اسلامی قرار گرفت.

با توجه به وظایف مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی به‌عنوان بازوی پژوهشی مجلس و تکلیف مرکز به ارزیابی و بررسی کلیه طرح‌ها و لوایح واصله و همچنین امکان استفاده از کلیه نظرهای موافق و مخالف با کلیات و مواد لایحه، لایحه امور گمرکی در دستور کار دفتر مطالعات اقتصادی مرکز پژوهش‌ها قرار گرفت.

در پایان سال ۱۳۸۳ متن لایحه امور گمرکی علی‌رغم حجم بالای آن به تعداد ۷۵ نسخه تکثیر و با نامه‌هایی رسمی در اختیار کلیه اشخاص، نهادها، سازمان‌ها و دستگاه‌های دولتی و غیردولتی

۱. مصوب ۱۳۵۰/۲/۳۰ و آخرین اصلاحات آن در پایان سال ۱۳۷۶.

۲. مصوب فروردین ۱۳۵۱ و آخرین اصلاحات آن در پایان سال ۱۳۷۶.



قرار گرفت و در این فراخوان درخواست شد تا کلیه نظرات و پیشنهادات اشخاص و سازمان‌های ذی‌ربط جهت انعکاس در لایحه و استفاده از نظرات موافق و مخالف در اختیار دفتر بررسی‌های اقتصادی قرار گیرد.

در پاسخ به این فراخوان در حدود ۲۰ اتحادیه، انجمن، اتاق، سازمان و ستاد نظرات و مباحث کارشناسی خود را ارسال داشته که در ذیل به نام تعدادی از آن‌ها اشاره می‌شود.

- اتاق بازرگانی و صنایع و معادن ایران
- اتاق بازرگانی و صنایع و معادن تبریز
- اتاق بازرگانی و صنایع و معادن ساری
- اتاق بازرگانی و صنایع و معادن همدان
- اتحادیه حق‌العمکاران گمرکی ایران
- اتحادیه صادرکنندگان خشکبار ایران
- اتحادیه صادرکنندگان میوه و تره‌بار
- انجمن حمل‌ونقل بین‌المللی ایران
- انجمن صنفی شرکت‌های پیمانکار تأسیسات و تجهیزات صنعتی ایران
- بخش پژوهش‌های بازرگانی خارجی و اقتصاد بین‌الملل مؤسسه مطالعات و پژوهش‌های بازرگانی وزارت بازرگانی
- سازمان بازرسی کل کشور
- سازمان جمع‌آوری و فروش اموال تملیکی
- سازمان حمایت مصرف‌کنندگان و تولیدکنندگان
- سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران
- ستاد مرکزی مبارزه با قاچاق کالا و ارز

در این مرحله از بررسی لایحه، گروه کارشناسی مرکب از کارشناسان گمرکی، اقتصادی و حقوقی در دفتر مطالعات اقتصادی مرکز پژوهش‌ها تشکیل شد. این گروه در ۱۷ جلسه به بررسی کلیه نظرات واصله از طرف اشخاص و سازمان‌ها پرداختند که اظهارنظرهای کلیه دستگاه‌ها بررسی و نظرات مورد قبول جهت انعکاس در بازنگری لایحه استخراج شدند و به‌عنوان یک مجموعه تحت عنوان گزارش (اظهارنظر کارشناسی درباره لایحه: «امور گمرکی») نظرات و پیشنهادات نهادها، مؤسسات و کارشناسان) منتشر گردید. شایسته است از همکاری دستگاه‌های مذکور در ارائه نظرات کارشناسی تشکر و قدردانی شود.

با نگاهی کلی به اظهارنظرهای ارسال شده مشاهده می‌شود که کلیه اشخاص صاحب‌نظر چه



شخصیت‌های حقیقی و چه شخصیت‌های حقوقی و حتی بعضاً دولتی علی‌رغم حجم بالای لایحه با توجه به اهمیت آن به بررسی لایحه پرداختند و از دیدگاه منتقدانی جدی، نقاط ضعف و ابهامات لایحه را مورد ارزیابی قرار داده‌اند. در این میان نظرات ستاد مرکزی مبارزه با قاچاق کالا و ارز، سازمان جمع‌آوری و فروش اموال تملیکی، اتاق بازرگانی و صنایع و معادن ایران و بخش پژوهش‌های بازرگانی خارجی و اقتصاد بین‌الملل مؤسسه مطالعات و پژوهش‌های بازرگانی وزارت بازرگانی از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است.

در مرحله دوم و با توجه به شمولیت علمی (اقتصادی - گمرکی - حقوقی) گروه کاری دفتر و همچنین ارزیابی نظرات شخصیت‌های حقیقی و حقوقی، زمینه مناسب برای بازنگری و بررسی لایحه فراهم آمده و از اواسط سال ۱۳۸۴ گروه کاری دفتر به بررسی ماده به ماده لایحه پرداخت و با توجه به حجم بالای لایحه این بررسی در حدود ۷۰ جلسه به طول انجامید، توجیهات و دلایل کارشناسی منبث از نظرات کارشناسی اعضای گروه و بعضاً مهمانان جلسه و تطبیق لایحه با کنوانسیون کیوتو، گات و WCO<sup>۱</sup> و WTO<sup>۲</sup> و همچنین استفاده موردی از قوانین گمرکی برخی کشورها مانند چین، اندونزی، استرالیا، کره، هندوستان و ...، مورد بحث قرار گرفت و بعد از اصلاح و تکمیل هر ماده، گزینه و ماده پیشنهادی به صورت اصلاح شده یا حفظ ماده پیشنهادی لایحه ارائه گردید.

به این ترتیب مبنا و پایه اولیه این مطالعه لایحه‌ای است که از طرف دولت ارائه شده و در موارد نیاز به اصلاح، موادی مترادف با لایحه توسط گروه کارشناسی دفتر اقتصادی ارائه شده است. بنابراین بررسی مواد لایحه در گزارش حاضر از سه بخش اساسی به شرح زیر تشکیل شده است:

۱. ماده یا موادی از لایحه،

۲. دلایل توجیهی و توضیحات دفتر اقتصادی مرکز پژوهش‌ها در مورد موضوع مربوطه،

۳. ماده یا مواد پیشنهادی دفتر اقتصادی.

این لایحه از حجم و کمیت بالایی برخوردار است به شکلی که تنها در نسخه چاپی لایحه به ۳۶۷ ماده اشاره داشته و تعداد صفحاتی بالغ بر ۱۷۰ صفحه را شامل می‌گردد و به همین منظور نسخه اصلی لایحه توسط مجلس شورای اسلامی در ۲ نسخه مجزا به چاپ رسید. بررسی‌های انجام گرفته توسط دفتر مطالعات اقتصادی مرکز پژوهش‌های مجلس نیز در ارتباط با هر نسخه جداگانه تهیه و ارائه شده است.

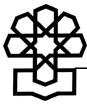
براساس تقسیم‌بندی فوق گزارش حاضر نیز در ۳ جلد ارائه می‌شود.

۱. جلد اول: شامل مواد ۱ الی ۱۷۵ لایحه به همراه توضیحات دفتر اقتصادی و مواد پیشنهادی،





۲. جلد دوم: شامل مواد ۱۷۶ الی ۳۶۷ لایحه به همراه توضیحات دفتر اقتصادی و مواد پیشنهادی،
۳. جلد سوم: به منظور بیان منسجم کلیه نظرات دفتر مطالعات اقتصادی، یک مجلد جداگانه برای این امر اختصاص داده شد تا کلیه مواد پیشنهادی مرکز به همراه فهرست کامل ارتباطی مواد لایحه دولت با پیش‌نویس دفتر اقتصادی در آن ذکر شود.
- در پایان لازم است از کلیه اشخاص حقیقی و حقوقی و صاحب‌نظران این حوزه که کمیته کاری بررسی لایحه امور گمرکی دفتر مطالعات اقتصادی را در پیشبرد و بررسی این لایحه همراهی کردند تشکر و قدردانی نماییم.



## ۲. مواد پیشنهادی دفتر مطالعات اقتصادی مرکز پژوهش‌ها

### قسمت اول - تعاریف و کلیات

#### فصل اول - تعاریف

**ماده ۱-** در این قانون علاوه بر اصطلاحات گمرکی زیر، سایر اصطلاحات گمرکی طبق تعریفی است که از طرف شورای همکاری گمرکی به صورت مجموعه برای کشورهای عضو منتشر شده یا می‌شود. گمرک ایران باید واژه‌نامه مذکور را پس از ترجمه علاوه بر درج در روزنامه رسمی کشور، به طرق مقتضی برای اطلاع عامه مردم منتشر نموده و به همین ترتیب نسبت به انتشار اصلاحات آتی عمل نماید.

۱. **اتحادیه گمرکی:** نهادی است که توسط چند قلمرو گمرکی برای ایجاد یک قلمرو گمرکی واحد تشکیل و دارای وظایف زیر است: - وضع تعرفه‌ها و حقوق گمرکی مشترک - حذف حقوق ورودی در مورد کالاهایی که به طور کامل در هر یک از کشورهای عضو تولید شده است - حذف حقوق ورودی کالاهایی که تشریفات قطعی گمرکی آن‌ها در یکی از قلمروهای گمرکی انجام شده به هنگام ورود به قلمرو سایر کشورهای عضو حذف مقررات محدود کننده تجارت در داخل اتحادیه گمرکی.

۲. **اداره گمرک سر راهی:** اداره گمرکی است که در جریان عملیات ترانزیت داخلی و خارجی، کالاها به آنجا وارد یا از آنجا صادر می‌شوند.

۳. **اداره گمرک مبدأ و مقصد:** اداره گمرکی است که عملیات ترانزیت گمرکی به ترتیب از آنجا شروع می‌شود و یا در آنجا خاتمه می‌یابد.

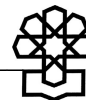
۴. **اداره گمرک مجاز:** اداره گمرکی است که برای انجام تشریفات ترخیص قطعی کالای ورودی یا صدور برحسب نوع کالا از طرف گمرک ایران حایز شرایط و صلاحیت شناخته شده یا می‌شود.

۵. **استرداد گمرکی:** بازگرداندن تمام یا قسمتی از حقوق ورودی اخذ شده از کالا یا از مواد موجود در آن کالا یا از موادی که در تولید آن بکار رفته به هنگام صدور کالا.

۶. **اسناد خلاف واقع:** اسنادی است که در آن خصوصیات کالایی ذکر شده باشد که با نوع، جنس و خصوصیات کالای اظهار شده تطبیق ننماید.

۷. **اسناد نادرست:** منظور اسنادی است که در آن خصوصیات کالا به طور صحیح و کامل قید نشده است و صاحب کالا یا نماینده قانونی وی از عدم تصریح خصوصیات به زیان دولت اقدام و کالای دیگری را با حقوق ورودی کمتر اظهار نموده باشد.

۸. **اسناد وصول:** شامل پروانه گمرکی، پته، قبض درآمد، قبض سپرده یا هر سند دیگری است



که برای وصول تمام یا قسمتی از حقوق ورودی و هزینه‌های گمرکی توسط گمرک طراحی و به کار گرفته می‌شود.

۹. **اظهار خلاف:** اظهاری است که از هر لحاظ با کالای اظهار شده از طرف صاحب کالا که در

گمرک موجود است مغایر باشد و ممکن است حسب مورد شمول تخلف یا قاچاق گمرکی شود.

۱۰. **اظهار کالا:**<sup>۱</sup> عبارت است از بیانیه شفاهی یا کتبی (حسب مقررات این قانون)، یا هر اقدام

دیگری که براساس آن اظهارکننده، رویه گمرکی مورد نظر خود در خصوص کالا را مشخص و اطلاعات مورد نیاز گمرک برای اجرای مقررات گمرکی را به گمرک ارائه می‌دهد.

۱۱. **اظهارکننده:** صاحب کالا یا نماینده قانونی او است که کالا را به گمرک اظهار می‌کند.

۱۲. **اظهارنامه اجمالی:** عبارت است از اظهارنامه‌ای که به هنگام ورود یا خروج وسایل نقلیه

برای مقاصد تجاری، توسط شرکت حامل یا نماینده رسمی او، به گمرک داده می‌شود. این اظهارنامه شامل مشخصات وسیله نقلیه، مسیر، نوع محموله و حسب مورد شامل انبار آذوقه، خدمه و تعداد مسافری خواهد بود.

۱۳. **اظهارنامه کالا:** ورقه‌ای است که به وسیله آن اشخاص ذینفع رویه گمرکی را که باید در

مورد کالا اعمال شود، تعیین و ضمن آن اطلاعاتی که گمرک اظهار آنها را برای اجرای رویه گمرکی ضروری می‌داند، قید می‌کنند.

۱۴. **اظهارنامه مبدأ:** اظهاری است که بوسیله سازنده، تولیدکننده، عرضه‌کننده، صادرکننده یا

هر شخص ذیصلاح دیگری در خصوص مبدأ کالا و صدور آن بر روی سیاهه خرید یا هر سند دیگری مرتبط با کالا صورت می‌گیرد.

۱۵. **اظهارنامه محموله:** به کلیه اسناد حاوی مشخصات مورد نیاز گمرک در خصوص

محموله‌ای که به وسیله وسایل نقلیه تجاری حمل می‌شود، اطلاق می‌گردد.

۱۶. **اماکن گمرکی:** عبارت است از انبارها (اعم از انبار مسقف، هانگار، محوطه عمومی یا

اختصاصی) باراندازهای محصور یا غیرمحصور، اسکله‌ها، محوطه‌ها و به‌طور کلی هر محل و مکانی که تحت نظارت گمرک قرار دارد.

۱۷. **امانات پستی:** عبارت است از کلیه بسته‌های پستی به استثنای مراسلات پستی که از لحاظ

بسته‌بندی، وزن و کرایه پستی تابع ضوابط خاص خود می‌باشد.

۱۸. **انبار اختصاصی:** انبارهای مقل یا محوطه‌های سرپوشیده و سربازی که بنا به تقاضای

صاحبان کالا در خارج از اماکن گمرکی با شرایط مقرر در این قانون تحت نظارت و زیر کلید گمرک تا پایان تشریفات قطعی گمرکی، کالا در آنها نگهداری می‌شود.

۱۹. **انتقال غیر مستقیم:** آن است که مسئول مستقیم وسیله نقلیه یا نماینده او، بسته‌هایی را به



عنوان انتقال غیرمستقیم اظهار و آن‌ها را تخلیه کرده و به گمرک تحویل نماید تا بعداً وسیله حمل دیگری برسد و بسته‌ها به آن انتقال داده شود یا اینکه همان وسیله حمل اولی خود در مراجعت یا در سفر دیگری بسته‌ها را دوباره تحویل گرفته، حمل نماید.

۲۰. **انتقال مستقیم:** آن است که وسیله انتقال دهنده و انتقال گیرنده همزمان در محدوده یک گمرک حاضر بوده و بسته‌های مورد انتقال از یکی خارج و به دیگری بارگیری شود.

۲۱. **انتقال:** رویه‌ای است که براساس آن کالاهایی که مقصد بارنامه آنها جمهوری اسلامی ایران نیست تحت نظارت گمرک از یک وسیله حمل به یک وسیله حمل دیگر در محدوده یک گمرک انتقال داده می‌شود. این انتقال ممکن است به دو نحو صورت پذیرد؛ مستقیم و غیرمستقیم. این رویه همچنین شامل موادی که در ساخت، تکمیل و فرآوری مصرف می‌شود از قبیل کاتالیست‌ها و تسریع کننده‌ها خواهد شد ولی کالاهای کمکی از قبیل روان کننده‌ها و ابزارآلات بکار برده شده در مراحل تولید مشمول رویه ورود موقت برای پردازش نمی‌باشد.

۲۲. **باربری:** عملیاتی است شامل تخلیه، بارگیری، جابجایی و چیدمان کالا.

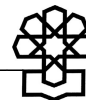
۲۳. **بازپرداخت گمرکی:** تمام یا قسمتی از حقوق ورودی بازگردانده شده تحت رویه موسوم به استرداد گمرکی، به هنگام صدور قطعی کالاهای ساخته شده در قلمرو گمرکی است.

۲۴. **بسته پست دیپلماتیک:** عبارت است از بسته محتوی اسناد و نوشته‌های رسمی دولتی که به مهر وزارت امور خارجه یا نمایندگی‌های سیاسی دولت جمهوری اسلامی ایران یا دول خارجه مهر گمرکی شده و عبارت EXPEDITION OFFICIELLE COURRIER DEPLOMATIQUE (محموله رسمی دیپلماتیک) و یا هر جمله دیگری که دارای همان مفهوم باشد، روی آن نوشته شده و به وسیله پیک دیپلماتیک حمل شود.

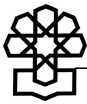
۲۵. **بسته بندی ها:** عبارت است از تمام اقلام و موادی که بدون تغییر و به همان وضعیت وارد شده برای بسته بندی، حفاظت، چیدمان و جدا کردن کالاها استفاده می‌شوند. محفظه‌ها و پالت‌ها از شمول این تعریف مستثنی هستند.

۲۶. **پالت:** وسیله‌ای است که بر روی آن مقداری کالا قرار داده می‌شود به نحوی که یک واحد بار را برای حمل، جابجایی و رویهم چیدن، به کمک وسایل مکانیکی تشکیل دهد. این وسیله از دو سطح که توسط حامل‌ها از هم جدا شده، تشکیل می‌شود یا از یک سطح تشکیل شده که دارای پایه‌هایی است. ارتفاع کلی آن متناسب با جابجایی بار توسط لیفتراک چنگک دار یا پالت بر به حداقل می‌رسد. پالت ممکن است دارای قسمت روسازی باشد و یا نباشد.

۲۷. **پته عبور:** عبارت است از دستور رسمی اداری که در موارد جابه‌جایی کالاهایی که تشریفات قطعی گمرکی آن‌ها انجام گردیده است بنا به مقتضیات تجاری از سوی گمرک صادر می‌شود.



۲۸. پته: جواز ترخیص کالای غیرتجاری یا کالای همراه مسافر است.
۲۹. پروانه گمرکی: عبارت است از جواز ترخیص کالای تجاری (اعم از واردات، صادرات یا ترانزیت).
۳۰. پیک دیپلماتیک: به شخصی اطلاق می‌شود که از طرف وزارت امور خارجه دولتی حامل نوشته‌های رسمی به عنوان سفارتخانه‌ها یا نمایندگی‌های آن دولت در کشورهای خارج یا سازمان‌های بین‌المللی و بالعکس حامل نوشته‌های سفارتخانه یا نمایندگی‌های مزبور به عنوان وزارت امور خارجه مربوطه و یا حامل نوشته‌های رسمی سفارت یا نمایندگی دولتی، در یک کشور به عنوان سفارتخانه‌ها یا نمایندگی‌های دیگر همان دولت در کشور ثالث و همچنین کنسولگری‌های خارج از ایران به شرط معامله متقابل باشد.
۳۱. ترانزیت خارجی: رویه‌ای است که براساس آن کالایی به منظور عبور از قلمرو گمرکی از یک گمرک مجاز وارد و از گمرک دیگری تحت نظارت گمرک خارج شود.
۳۲. ترانزیت داخلی: رویه‌ای برای انتقال کالا از یک گمرک مجاز به گمرک دیگر یا سایر اماکن گمرکی به منظور انجام تشریفات قطعی در مقصد می‌باشد. حسب مورد ترانزیت داخلی کالا به صورت ترانزیت داخلی شخصی، ترانزیت داخل اداری و حمل یکسره می‌باشد.
۳۳. ترخیص قطعی: عبارت است از انجام کلیه عملیات گمرکی و تشریفات قطعی که منجر به خروج کالا از گمرک می‌شود.
۳۴. ترخیص کار گمرکی: شخصی است که اشتغال به امر ترخیص کالا از گمرک دارد و به نمایندگی یا وکالت از طرف صاحب کالا برای ترخیص کالا و انجام تشریفات گمرکی به گمرک مراجعه می‌نماید.
۳۵. ترخیص کالا: عبارت است از انجام تشریفات گمرکی مورد نیاز برای اجازه صدور کالا از قلمرو گمرکی، ورود برای مصرف داخلی یا جابجایی و قرار گرفتن تحت رویه‌های گمرکی دیگر.
۳۶. ترخیص یکسره: انجام تشریفات گمرکی کالا بر روی وسیله نقلیه، بدون تخلیه در اماکن گمرکی است.
۳۷. ترخیص: انجام تشریفات گمرکی است که به موجب آن، اجازه خروج کالا از قلمرو گمرکی یا ورود کالا برای مصرف داخلی یا قرار گرفتن تحت سایر رویه‌های گمرکی داده می‌شود.
۳۸. تردد داخلی (کابوتاژ): حمل اشخاص سوار شده به کشتی یا کالاهای بارگیری شده در قلمرو گمرکی برای پیاده‌کردن یا تخلیه در همان قلمرو گمرکی.
۳۹. تشریفات قطعی: انجام کلیه عملیاتی است که در خصوص رویه‌های گمرکی به استثنای ترانزیت داخلی صورت می‌پذیرد و منجر به صدور پروانه گمرکی و خروج کالا از نظارت گمرک می‌شود.



۴۰. **تشریفات گمرکی:** کلیه عملیاتی است که باید توسط شخص ذی‌نفع و گمرک به منظور رعایت مقررات گمرکی در ارتباط با نظارت بر اشخاص و ترخیص بار مسافر، کالا و وسایل نقلیه در ورود، صدور و ترانزیت انجام شود.

۴۱. **تضمین:** هر نوع سپرده که برای ترخیص کالا توسط صاحب کالا یا نمایندگان قانونی وی به گمرک ایران تودیع می‌شود و می‌تواند به صورت وجه نقد، ضمانتنامه بانکی یا بیمه‌نامه معتبر و یا موارد دیگری به پیشنهاد گمرک ایران و تصویب هیئت وزیران باشد. در هر حال تضمین وقتی کلی است که انجام تعهدات ناشی از اقدامات گوناگون را تأمین نماید.

۴۲. **تعرفه‌بندی:** تعیین تعرفه گمرکی براساس نشانکلاتور گمرکی.

۴۳. **تعهد قانونی:** تعهدی است الزام‌آور که شخص به صورت قانونی به موجب آن، خود را در برابر گمرک به انجام یا خودداری از انجام عمل مشخص ملزم می‌گرداند و شیوه و نوع اسناد و مدارک لازم برای این موضوع به پیشنهاد گمرک ایران و تصویب هیئت وزیران تعیین می‌گردد.

۴۴. **چفت و بست:** ریسمان، طناب نازک، نوار یا نظایر آن‌ها که همراه با مهر گمرکی و سایر علائم مورد نظر گمرک بکار می‌رود.

۴۵. **حقوق صدوری:** به کلیه وجوهی که به صدور کالا تعلق می‌گیرد و توسط هیئت وزیران تعیین می‌گردد اطلاق می‌شود این حقوق شامل هزینه‌های خدمات گمرکی نمی‌باشد. حقوق صدوری کالاهای صادراتی نباید بیش از ۲۰ درصد ارزش گمرکی آن‌ها گردد و این نرخ حسب ضرورت توسط مجلس شورای اسلامی تعدیل خواهد شد.

۴۶. **حقوق مالکیت فکری و معنوی:** عبارت از حقوق حاصل از فعالیت در زمینه‌های زیر است:

- آثار ادبی، هنری و علمی،

- کارهای برجسته هنرمندان، نوار یا صفحات ضبط صدا و پخش آنها، و سایر نرم‌افزارهای

حامل صدا یا تصویر.

- اختراعات در همه زمینه‌های فعالیت‌های انسانی،

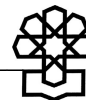
- اکتشافات علمی،

- طرح‌های صنعتی،

- علائم تجاری، علائم خدماتی و اسامی و عناوین تجاری،

- حمایت در مقابل رقابت غیرمنصفانه.

۴۷. **حقوق ورودی:** به کلیه وجوهی که به ورود کالا تعلق می‌گیرد و توسط هیئت وزیران تعیین می‌گردد حقوق ورودی اطلاق می‌شود ولی این حقوق شامل هزینه‌های خدمات گمرکی نمی‌باشد. حقوق ورودی کالاهای وارداتی نباید کم‌تر از ۴ درصد ارزش گمرکی آن‌ها گردد و این نرخ حسب



ضرورت توسط مجلس شورای اسلامی تعدیل خواهد شد. دولت موظف است ۴ درصد ارزش گمرکی حقوق ورودی را اخذ و به حساب مشخصی نزد خزانه واریز نماید.

**تبصره -** سود بازرگانی برای مقابله با دامپینگ برقرار می‌شود و نرخ آن توسط هیئت وزیران تعیین می‌گردد».

**۴۸. حمل مستقیم:** منظور از حمل مستقیم عبارت است از:

(الف) محصولات که بدون عبور از سرزمین کشور دیگر حمل شود.

(ب) محصولاتی که از کشورهای دیگر ترانزیت شده باشد، مشروط بر این‌که این ترانزیت به دلایلی از قبیل شرایط جغرافیایی یا سایر الزامات حمل و نقل قابل توجیه بوده و کالا زیر نظر کشورهای ترانزیتی و بدون این‌که تحت عملیاتی قرار گرفته باشد عبور نماید.

**۴۹. حمل یکسره:** حمل کالا از مبدأ گمرک ورودی به گمرک مقصد بارنامه بدون تخلیه از وسیله نقلیه می‌باشد.

**۵۰. خدمات فوق‌العاده:** خدماتی است به شرح زیر که گمرک می‌تواند آن‌ها را در ایام تعطیل یا در خارج از ساعات رسمی کار به عنوان خدمات فوق‌العاده ارائه دهد:

- تخلیه محموله‌های وسایل نقلیه زمینی، هوایی و آبی در خارج از ساعات اداری.

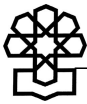
- بارگیری و خارج کردن کالا از گمرک، که تشریفات گمرکی آن قبلاً انجام شده ولی به علت کمی وقت یا زیادی کالا یا کمی وسایل بارگیری خارج کردن آن‌ها از گمرک در ساعات اداری میسر نشده باشد.

- ارزیابی کالا در خارج از ساعات اداری، مشروط بر اینکه اظهارنامه آن تنظیم یا طی تشریفات مقرر قبل از تعطیل اداره به دایره ارزیابی تسلیم ولی عملیات ارزیابی به علت نرسیدن نوبت یا به سبب همزمانی با آخر وقت اداری صورت نگرفته باشد.

- سایر موارد به تشخیص رییس اداره گمرک محل امکانپذیر است و لازم است دلایل موافقت با درخواست انجام این خدمات از سوی وی تصریح شود.

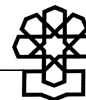
**۵۱. داد و ستد مرزی (مبادلات مرزی):** واردات و صادرات کالا بوسیله ساکنان مناطق مرزی بین دو منطقه مجاور.

**۵۲. دفترچه عبور گمرکی:** (CPD) یا کارنه دوپاساژ سند گمرکی بین‌المللی که متشکل از یک ضمانتنامه معتبر بین‌المللی است و به جای اسناد گمرکی داخلی به عنوان وثیقه‌ای برای حقوق ورودی برای پوشش ورود موقت وسایل نقلیه شخصی و حسب اقتضا ترانزیت وسایل نقلیه به‌کار می‌رود. گمرک می‌تواند این سند را برای نظارت بر صادرات موقت و واردات مجدد، وسایل نقلیه ایرانی مورد پذیرش قرار دهد اما در این حالت ضمانتنامه بین‌المللی اعمال نشده و مطابق مقررات داخلی عمل می‌شود.

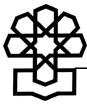


۵۳. راه‌های مجاز گمرکی: جاده، راه آهن، و هر راه دیگری (خط لوله و غیره) است که بر طبق شرایط گمرکی کشور، باید برای ورود و صدور یا ترانزیت گمرکی کالا استفاده شود.
۵۴. روز اظهار: روزی است که اظهارنامه و اسناد مربوطه توسط اظهارکننده به صورت دستی یا رایانه‌ای به گمرک ارائه و پس از پذیرش حسب مورد دستی یا رایانه‌ای ثبت می‌شود.
۵۵. رویه نگهداری کالا در انبارهای گمرکی: رویه گمرکی است که به موجب آن کالاهای ورودی تحت نظارت گمرک در یک انبار گمرکی بدون پرداخت حقوق ورودی نگهداری می‌شود.
۵۶. رویه‌های گمرکی: اقدامات انجام شده توسط گمرک بر کالاهای تحت نظارت گمرک است که شامل ورود قطعی، ورود موقت، مرجوعی (اعم از کالاهای وارداتی و صادراتی)، ترانزیت خارجی، ترانزیت داخلی، صادرات قطعی، صادرات موقت، ورود مجدد، حمل و نقل داخلی (کابوتاژ) و انتقال می‌باشد.
۵۷. سازمان تحویل‌گیرنده: شخص حقوقی است که به موجب این قانون مسئولیت تحویل و نگهداری کالاهایی که تشریفات گمرکی آن انجام نشده را در انبارهای گمرکی عهده‌دار می‌باشد.
۵۸. سامانه دو مسیره: عبارت است از یک سیستم ساده کنترلی که به موجب آن به مسافرین ورودی امکان انتخاب یکی از دو مسیر داده شود. یک مسیر که با رنگ سبز مشخص می‌شود، برای مسافرینی که مقدار یا ارزش کالای همراه آنها در حد سقف مجاز بوده و مشمول محدودیت یا ممنوعیت کالای مسافری نباشد، مسیر دیگر که با رنگ قرمز مشخص می‌شود برای سایر مسافرین.
۵۹. سپرده: وجوهی است که در اجرای مقررات گمرکی برای موضوع خاص و مدت معین تا حصول نتایجی که مورد نظر گمرک است تودیع می‌شود و می‌تواند به صورت وجه نقد، ضمانت‌نامه بانکی و یا بیمه‌نامه تجاری باشد.
۶۰. سطح تجاری: مرحله‌ای از تجارت است که معامله فروش در آن انجام شده است. از قبیل معامله بین تولیدکننده و عمده فروش یا عمده فروش و خرده فروش یا خرده فروش و مصرف‌کننده.
۶۱. سند: هر وسیله طراحی شده، برای حمل و نگهداری اطلاعات ورودی که شامل اوراق، نوارها، دیسکهای مغناطیسی، میکروفیلم‌ها و غیره می‌باشد.
۶۲. سود بازرگانی: وجوهی است که با تصویب هیئت وزیران برای مبارزه با دامپینگ از کالای ورودی یا صدوری دریافت می‌شود.
۶۳. شخص: اعم از شخص حقیقی و حقوقی است.
۶۴. صاحب کالای تجاری: شخصی است که اسناد خرید یا حمل به نام او صادر و در مورد واردات با استفاده از نظام بانکی، از طرف بانک مهر شده و حواله ترخیص نیز به نام او باشد و یا اسناد

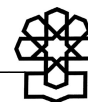




- مزبور به نام او ظهرنویسی و صحت امضاء واگذارنده از طرف مقام صلاحیتدار گواهی شده باشد.
۶۵. صادرات: خروج کالا از قلمرو گمرکی می باشد.
۶۶. صدور قطعی: رویه‌ای گمرکی است که بر اساس آن کالای داخلی به منظور فروش یا مصرف از قلمرو گمرکی کشور خارج می‌شود.
۶۷. صدور مجدد: صدور کالا از یک قلمرو گمرکی است، که قبلاً به آن قلمرو وارد شده است.
۶۸. صدور موقت: رویه گمرکی است که به موجب آن کالاهای مجاز از قلمرو گمرکی جهت منظورهای معینی شامل ساخت، پردازش، تعمیر، تکمیل یا برای شرکت در نمایشگاه یا به‌عنوان وسایل نقلیه برای استفاده شخصی یا تردد بین ایران و کشورهای خارج یا ماشین‌آلات و تجهیزات برای انجام خدمات فنی و مهندسی به طور موقت و ظرف مهلت معینی به خارج از قلمرو گمرکی صادر و سپس به قلمرو گمرکی وارد شوند. صادرات کالاهایی که به منظور ورود مجدد از طرف اظهارکننده اعلام می‌شود نیز به عنوان صادرات موقت تلقی می‌گردد که در مورد این کالاها اقدامات شناسایی برای تسهیل ورود مجدد آنها به همان وضع توسط گمرک انجام می‌شود.
۶۹. ضابطه تغییر شکل اساسی: ضابطه‌ای است که براساس آن کشوری به‌عنوان «کشور مبدأ» کالا تعیین می‌شود که در آن آخرین عملیات اساسی پردازش یا ساخت انجام شده و صفت و خاصیت اصلی کالا را به آن بدهد.
۷۰. ضامن: شخص حقیقی یا حقوقی (معمولاً بانک یا شرکت بیمه) که مسئولیت عواقب مالی ناشی از عدم اجرای تعهدات شخص دیگر را در مقابل گمرک می‌پذیرد.
۷۱. ضمانت: تعهدی است که به موجب آن ضامن، الزاماتی را در مقابل گمرک می‌پذیرد.
۷۲. ظرف: عبارت از هر نوع محفظه یا لفاف و نظایر آن می‌باشد.
۷۳. عین کالا: کالایی است که از هر لحاظ از جمله مواد متشکله، کیفیت و شهرت با کالای مورد مقایسه یکسان باشد. در اجرای این بند اختلافات جزئی ظاهری در صورت احراز سایر شرایط قابل چشم‌پوشی است.
۷۴. فروشگاه‌های آزاد: فروشگاه‌های است تحت نظارت گمرک که معمولاً در یک بندر یا فرودگاه گمرکی مستقر است و مسافری که عازم خارج هستند می‌توانند کالا را با معافیت از حقوق گمرکی و عوارض یا هر نوع مالیات خریداری نمایند.
۷۵. فهرست کل محموله (مانیفست): فهرستی است از کل محموله یا بار حمل شده در یک وسیله یا واحد نقلیه. این فهرست که شامل مشخصات تجاری کالا نظیر: شماره سند حمل، فرستنده، گیرنده، علائم و شماره‌ها، تعداد و نوع بسته‌ها، شرح و مقدار کالا است، می‌تواند به جای اظهارنامه محموله پذیرفته شود.



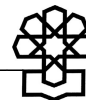
۷۶. قلمرو گمرکی: آن قسمت از قلمرو کشور است که در آن قانون گمرک اعمال می‌شود.
۷۷. قواعد مبدأ: عبارت است از مقررات ویژه ناشی از مواد این قانون یا موافقتنامه‌های بین‌المللی (پیرامون ضوابط مبدأ) که به منظور تعیین مبدأ کالا به وسیله یک کشور اعمال می‌شود.
۷۸. قوه قهریه (فورس ماژور): عبارت است از هر حادثه خارج از حیطه قدرت، غیرقابل پیش‌بینی و غیرقابل اجتناب که مانع از اجرای تعهد باشد و می‌تواند ناشی از نیروهای طبیعی و اعمال شخص ثالث باشد.
۷۹. کابوتاژ: عبارت است از حمل کالا از یک نقطه به نقطه دیگر کشور از راه دریا یا رودخانه‌های مرزی و کالایی که از لحاظ نزدیکی راه یا رعایت صرفه تجارتي از یک نقطه به نقطه دیگر کشور با عبور از خاک کشور خارج حمل شود نیز مشمول مقررات کابوتاژ می‌شود و در این موارد هرگاه کالای کابوتاژی با وسایط نقلیه داخلی حمل شود وسیله نقلیه نیز تابع تشریفات کالای کابوتاژی خواهد بود.
۸۰. کالاهای امدادی: کالاهایی نظیر وسایل حمل‌ونقل و سایر وسایل نقلیه، مواد غذایی، دارو، البسه، پتو، چادر، خانه‌های پیش‌ساخته یا دیگر کالاهای مورد لزوم فوری که به عنوان کمک به آسیب دیدگان از حوادث و بلایای طبیعی و نظایر آن فرستاده می‌شود.
۸۱. کالاهای صادراتی و وارداتی: این کالاها به سه دسته به شرح زیر تقسیم می‌شوند:
۱. کالای مجاز: کالایی است که صدور یا ورود آن با رعایت ضوابط نیاز به کسب مجوز ندارد.
  ۲. کالای مشروط: کالایی است که صدور یا ورود آن با کسب مجوز امکانپذیر است.
  ۳. کالای ممنوع: کالایی است که صدور یا ورود آن به موجب شرع مقدس اسلام (به اعتبار خرید، فروش یا مصرف) ممنوع یا موجب قانون غیرمجاز گردد. نوع و مشخصات کالاهای هر یک از موارد سه‌گانه فوق‌الذکر براساس آیین‌نامه‌ای که توسط وزارت بازرگانی تهیه و به تصویب هیئت وزیران می‌رسد، تعیین خواهد شد.
۸۲. کالای داخلی: کالایی که مشمول نظارت‌های معمول گمرکی نبوده و یا اگر جزو واردات به قلمرو گمرکی است قبلاً با انجام تشریفات قطعی از گمرک ترخیص شده است.
۸۳. کالای مشابه: کالایی است که گرچه از همه جهات همانند کالای مورد مقایسه نیست ولی تشابه خصوصیات و مواد تشکیل‌دهنده آن موجب می‌شود کارکرد یکسانی با کالای مورد مقایسه داشته و از نظر تجاری قابلیت جانشینی پیدا کند. مواد متشکله، کیفیت کالا، شهرت آن و وجود یک علامت تجاری هم سطح از جمله عواملی هستند که در تشخیص این‌که کالا مشابه است یا خیر، مورد ملاحظه قرار می‌گیرد.



۸۴. کشور مبدأ کالا: کشوری است که مطابق قواعد مبدأ تعریف شده در این قانون مبدأ تولید یا ساخته شدن کالا شناخته می شود.
۸۵. گمرک محل بارگیری: اداره گمرکی است که طبق اختیاراتش برخی اقدامات اولیه را انجام می دهد تا شروع عملیات ترانزیت در گمرک مبدأ را تسهیل کند.
۸۶. گمرک: سازمانی است دولتی که مسئول اجرای قوانین و مقررات گمرکی و سایر قوانین و مقررات مربوطه از جمله واردات، ترانزیت، صادرات و وصول حقوق ورودی و صدور می باشد.
۸۷. گواهینامه مبدأ: سند مخصوص حاوی مشخصات کالا است که در آن مقام یا سازمانی که اختیار صدور آن را دارد، صریحاً ارتباط کالای تجاری موضوع گواهی مبدأ یا تولید آن در کشور خاصی را تصدیق می کند. این گواهی همچنین ممکن است شامل یک اظهارنامه به وسیله سازنده، تولیدکننده، تهیه کننده، صادرکننده یا شخص مجاز دیگری باشد.
۸۸. لوازم حرفه ای: لوازم مورد نیاز انجام کار، تجارت یا حرفه شخصی است که به طور قانونی وارد کشوری می شود تا حرفه خود را در آن کشور به کار گیرد.
۸۹. لوازم شخصی: عبارت است از کالاهای نو یا مستعمل که مسافر با ملاحظه شرایط سفر و اقامت بین راه، برای استفاده شخصی به طور معمول و عرفاً به آنها احتیاج دارد، ولی شامل کالاهایی که برای مقاصد تجاری وارد یا صادر شوند، نمی گردد، تشخیص استفاده شخصی یا تجاری بودن کالا با گمرک است.
۹۰. مبادی گمرکی مجاز: کلیه نقاط مرزی که برای تردد مسافر و ورود و خروج کالا با همکاری گمرک ایران و سازمان های ذی ربط تعیین شده و گمرک در آنجا مستقر است.
۹۱. محصول به دست آمده در رویه ورود موقت: عبارت است از محصولی که در نتیجه ساخت، تکمیل، فرآوری و تعمیر کالایی که برای آن مجوز استفاده از رویه ورود موقت صادر شده است به دست می آید.
۹۲. محفظه (کانتینر): یک نوع وسیله حمل و نقل که دارای قابلیت جابه جایی بوده و با مشخصات زیر همراه است:
- به صورت محفظه ای است برای قراردادن کالا در آن که به طور کامل یا تا اندازه ای مسدود باشد،
  - بادوام و محکم بوده و برای استفاده مکرر مناسب باشد،
  - برای تسهیل حمل کالا توسط یک یا چند وسیله نقلیه بدون بارگیری مجدد واسطه ای، طراحی شده باشد،
  - برای جابه جایی سریع کالا، به ویژه جابه جایی از یک وسیله نقلیه به وسیله نقلیه دیگر، طراحی شده باشد،



- برای تسهیل در تخلیه، بارگیری، جابه‌جایی و چیدمان کالا طراحی شده باشد،  
- گنجایش داخلی آن حداقل یک متر مکعب یا بیش‌تر باشد.
۹۳. **محموله‌های فوری:** کالاهایی است که ترخیص سریع آن‌ها توسط گمرک با توجه به شرایط زیر به عنوان یک امر دارای اولویت و ضروری است:
- ماهیت آن‌ها،
  - امدادی بودن آن‌ها،
  - تأمین یک نیاز کاملاً مبرم و فوری.
۹۴. **مراسلات پستی:** عبارتند از: نامه، کارت‌پستال، اوراق چاپی، نوار، حاملین اطلاعات (لوح فشرده و...) نوشته‌ها برای نابینایان و بسته‌های کوچک که در موضوع سند اتحادیه جهانی پست که در حال حاضر لازم‌الاجرا است به عنوان مراسلات پستی توصیف شده است.
۹۵. **مرز گمرکی:** مرز یک قلمرو گمرکی است.
۹۶. **مرسولات پستی:** به کلیه اشیایی گفته می‌شود که بر طبق قوانین داخلی یا معاهدات بین‌المللی که کشور به آن ملحق شده است توسط پست قبول، مبادله و توزیع می‌شود و شامل مراسلات و امانات پستی‌اند.
۹۷. **مسئول مستقیم وسیله نقلیه:** حسب مورد هدایت‌کننده وسایل نقلیه جاده‌ای، ریلی، هوایی و دریایی است که به ترتیب می‌تواند راننده، رئیس قطار، خلبان و ناخدا باشد.
۹۸. **مسافر:** شخصی است که با گذرنامه یا اجازه عبور یا برگ تردد از راه‌های مجاز به قلمرو گمرکی کشور وارد یا از آن خارج می‌شود و شامل اشخاص زیر است:
- هر شخص غیرمقیم ایران که موقتاً به قلمرو گمرکی کشور وارد یا از آن خارج می‌شود (غیرمقیم)،
  - هر شخص مقیم ایران که از قلمرو گمرکی کشور خارج (مسافر خروجی) یا به آن وارد (مسافر ورودی) می‌شود.
۹۹. **مقررات گمرکی:** قانون گمرک و سایر قوانین و مقررات مانند مقررات صادرات و واردات و آیین‌نامه اجرائی و جداول ضمیمه که نظارت یا اجرای آن‌ها به گمرک محول می‌شود.
۱۰۰. **منطقه آبی گمرکی:** منطقه آبی تحت نظارت مقامات گمرکی هر کشور که مطابق با قانون داخلی تعیین می‌شود.
۱۰۱. **منطقه آزاد (حسب مورد صنعتی و یا تجاری):** بخشی از قلمرو یک کشور است که کالای عرضه شده در آن به‌طور کلی از لحاظ حقوق ورودی، مانند کالایی محسوب می‌شود که خارج از قلمرو گمرکی بوده و تابع قوانین و مقررات خاص خود می‌باشد و مشمول نظارت‌های معمول



گمرکی نیست.

۱۰۲. منطقه نظارت گمرکی: بخشی از قلمرو گمرکی است که در آن تصرف و جابه‌جایی کالا می‌تواند تحت اقدامات نظارتی گمرکی ویژه باشد.

۱۰۳. مهر گمرکی (سیم و سرب گمرکی): وسیله‌ای مرکب از مهر، پلمب و چفت و بست که با هم به نحو اطمینان بخشی جفت و جور می‌شود.

۱۰۴. نظارت گمرکی: تدابیر اتخاذ شده برای حصول اطمینان از رعایت قوانین و مقرراتی است که گمرک مسئول اجرای آنها می‌باشد.

۱۰۵. نمائکلاتور گمرکی: عبارت است از تعرفه‌ها، شماره‌های این تعرفه‌ها، یادداشت‌های قسمت‌ها، یادداشت‌های فصل‌ها و قواعد کلی عمومی برای تفسیر نمائکلاتور.

۱۰۶. نمونه‌ها: کالاهایی که نمونه یک گروه خاص از کالاها هستند که قبلاً تولید شده یا نمونه‌هایی از کالاهایی هستند که تولید آنها مورد نظر است و شامل کالاهایی نمی‌شود که توسط شخص معینی وارد یا به نام یک گیرنده واحد ارسال شده و به مقداری باشد که به‌طور کلی در عرف تجاری نمونه محسوب نمی‌شوند.

۱۰۷. نمونه‌های بی‌بهای تجاری: کالاهایی هستند که از لحاظ گمرک فاقد ارزش بوده و برای انجام سفارشات همان کالاهایی که به صورت نمونه وارد می‌شوند مورد استفاده قرار می‌گیرند.

۱۰۸. هزینه خدمات گمرکی: جوهی که میزان و شرایط آن منحصرأ با تصویب هیئت وزیران برای تخلیه و باربری و بارگیری، انبارداری، آزمایش و تعرفه‌بندی، بازکردن و بستن بسته‌های کالا در حین ارزیابی، بدرقه کالا و خدمات فوق‌العاده دربرمی‌گیرد. ترتیب وصول و نحوه مصرف این وجوه در همین قانون تعیین شده است.

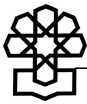
۱۰۹. همزمان: زمانی است که در آن مدت قیمت فروش کالا برای صدور به جمهوری اسلامی ایران در کشور مبدأ ثابت بوده است.

۱۱۰. واحد خدمات پستی: عبارت است از یک واحد عمومی یا خصوصی که حسب قانون و مقررات از طرف دولت مجاز به ارائه خدمات رایج بین‌المللی مندرج در مقررات اتحادیه جهانی پست می‌باشد.

۱۱۱. واردات: عبارت است از عمل وارد کردن یا فراهم کردن موجبات ورود کالایی به یک قلمرو گمرکی.

۱۱۲. ورود قطعی: عبارت است از رویه گمرکی که به موجب آن اجازه داده می‌شود کالاهای وارده به‌طور دائم در قلمرو گمرکی بمانند. این رویه پرداخت هرگونه حقوق ورودی متعلقه و انجام تمام تشریفات گمرکی لازم را ایجاب می‌نماید.

۱۱۳. ورود مجدد (کالای برگشتی): ورود کالا به قلمرو گمرکی است که قبلاً از آن قلمرو به



خارج صادر شده است.

۱۱۴. ورود موقت برای پردازش در داخل: رویه گمرکی است که به موجب آن می‌توان کالاهای خاصی را با معافیت از پرداخت حقوق ورودی به طور مشروط وارد یک قلمرو گمرکی کرد. چنین کالاهایی باید در طول دوره معینی پس از انجام عملیات ساخت، پردازش یا تعمیر برای صدور مجدد به گمرک ارائه شوند.

۱۱۵. ورود موقت: رویه گمرکی است که به موجب آن می‌توان کالاهای معینی را با معافیت از پرداخت حقوق ورودی به طور مشروط وارد یک قلمرو گمرکی کرد. چنین کالاهایی بایستی برای منظور خاصی وارد شده و در یک دوره مشخص و بدون آنکه تحت هرگونه تغییری به جز استهلاک طبیعی که به خاطر استفاده انجام شده از آن می‌باشد برای صدور مجدد در نظر گرفته شوند.

۱۱۶. وزن خالص (خالص حقیقی): وزن کالا بدون هرگونه ظرف یا تکیه‌گاه و لفاف‌های درونی.

۱۱۷. وزن خالص: عبارت است از وزن کالا بدون هرگونه ظروف بیرونی و لفاف‌ها.

۱۱۸. وزن قانونی: وزن ناخالص کالا منهای وزن تقریبی ظروف.

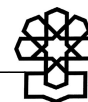
۱۱۹. وزن کالا در شرایط عادی: وزنی است که بلافاصله بعد از خرید در مبدأ تا هنگام خروج از گمرک مقصد تحت تأثیر رطوبت یا حرارت (در مورد کالای جاذب الرطوبه) قرار نگرفته باشد.

۱۲۰. وزن ناخالص: وزن کالا با کلیه ظروف بسته‌بندی و لفاف‌های درونی و بیرونی.

۱۲۱. وسایل حمل‌ونقل: هرگونه وسیله حمل‌ونقل مناسب برای استفاده در عملیات ترانزیت تحت لاک و مهر گمرکی است.

۱۲۲. وسایل نقلیه برای استفاده تجاری: عبارت است از انواع شناور، هاورکرافت، هواپیما، وسایل نقلیه جاده‌ای و ریلی که در حمل‌ونقل بین‌المللی برای حمل اشخاص با اخذ کرایه یا برای حمل تجاری یا صنعتی کالا، با یا بدون اخذ کرایه مورد استفاده قرار می‌گیرد، مقدار متعارف لوازم یدکی، ملزومات و تجهیزات، مواد روان‌کننده و سوخت موجود در باک‌های معمولی که با این وسایل نقلیه حمل می‌شوند، جزء لاینفک همین وسایل محسوب می‌شوند. این اصطلاح شامل محفظه‌های حمل بار (کانتینر) نیز می‌شود.

۱۲۳. وسایل نقلیه برای استفاده شخصی: خودرو، موتورسیکلت و هر نوع وسیله نقلیه جاده‌ای دیگر، یدک‌ها، قایق‌ها و هواپیماها که منحصراً توسط اشخاص زیربط برای استفاده شخصی به کار می‌روند و نه برای حمل‌ونقل اشخاص در قبال دریافت کرایه یا حمل‌ونقل کالای بازرگانی یا صنعتی در قبال دریافت کرایه حمل یا بدون آن.



ماده ۲- کالای وارده یا صادره را می‌توان برای یکی از منظوره‌های زیر اظهار کرد:

۱. ورود قطعی
۲. ورود موقت
۳. صدور مجدد (مرجوعی)
۴. ترانزیت خارجی
۵. ترانزیت داخلی
۶. صادرات قطعی
۷. صادرات موقت
۸. ورود مجدد (برگشتی)
۹. حمل و نقل داخلی (کابوتاژ)
۱۰. انتقال

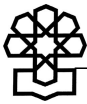
ماده ۳- حقوق ورودی و صدوری و هزینه‌های خدمات گمرکی از کالای ورود قطعی و صادرات قطعی در صورت تعلق، بدون توجه به نو یا مستعمل یا مرغوبیت کالا طبق مأخذ مقرر به وسیله گمرک به ریال از صاحب کالا وصول می‌شود، مگر این‌که کالا مشمول ماده (۴) این قانون باشد.

**تبصره ۱-** در احتساب جمع وجوهی که گمرک برای انجام تشریفات گمرکی وصول می‌کند کسر یک هزار ریال، یک هزار ریال محسوب می‌شود.

**تبصره ۲-** صاحب کالا مسئول پرداخت حقوق ورودی، هزینه‌های خدمات گمرکی و سایر وجوهی است که طبق این قانون در رابطه با کالا و اظهار کالا تعیین گردیده یا می‌گردد.

**تبصره ۳-** در صورتی که انجام تمام یا بخشی از خدمات گمرکی توسط گمرک به شرط رعایت ضوابط این قانون و طی تشریفات خاص و طبق قرارداد رسمی به سازمان دیگری واگذار شده باشد وجوه مربوط به هزینه‌های گمرکی پس از اخذ از صاحب کالا توسط گمرک به حساب آن سازمان واریز خواهد شد.

ماده ۴- هرگاه ضمن موافقت‌نامه‌های بازرگانی دولت با سایر کشورها برای کالاهای معینی حقوق ورودی به مأخذی غیر از آنچه در جدول تعرفه مقرر است معین شود، تا زمانی که موافقت‌نامه‌های مزبور به قوت خود باقی باشد حقوق ورودی آن کالاها مطابق مأخذ تعیین شده در موافقت‌نامه‌ها با رعایت سایر شرایط مقرر دریافت می‌گردد، مگر این‌که در جدول تعرفه، حقوق ورودی کمتری به آن تعلق گیرد یا بخشوده شده باشد.



**ماده ۵-** در مواردی که کالا در حین حمل از مبدأ تا تحویل به اماکن گمرکی یا در مدت توقف در اماکن گمرکی یا ترانزیت داخلی اداری آسیب دیده یا ضایع یا فاسد شده باشد صاحب کالا می‌تواند تقاضا کند کالا را با پرداخت تمام هزینه‌های خدمات گمرکی به خارج از کشور اعاده دهد یا بدون پرداخت هزینه‌های خدمات گمرکی آن را بلاعوض به گمرک واگذار کند یا قسمت آسیب دیده یا فاسد شده را تفکیک کرده و فقط حقوق ورودی و هزینه‌های خدمات گمرکی قسمت سالم را بپردازد و از ترخیص بقیه به نفع گمرک صرف‌نظر کند، در هر صورت چنانچه بخواهد به همان وضع موجود کالا را ترخیص نماید این امر با اعمال تخفیف نسبت به قسمت آسیب دیده مقدر است. در صورتی که تفکیک قسمت سالم مقدر نباشد یا تفکیک موجب آسیب‌دیدگی یا فساد بیش‌تر کالا شود، گمرک می‌تواند به تقاضای صاحب کالا با تنظیم صورتمجلسی که به تأیید رئیس گمرک می‌رسد به نسبت آسیب‌دیدگی و فساد در حقوق ورودی و هزینه‌های خدمات گمرکی (به استثنای باربری) مقدار آسیب دیده یا فاسد شده، تخفیف دهد. تخفیف موضوع این ماده شامل کالای متروکه نخواهد بود.

**ماده ۶-** حقوق ورودی به صورت نقدی وصول می‌شود ولی گمرک می‌تواند با موافقت وزارت امور اقتصادی و دارایی، کالای متعلق به وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی را با تعهد مسئولان مالی سازمان مربوط با تعیین مهلت و کالای متعلق به سایر اشخاص را با اخذ تضمین و تعیین مهلتی که حداکثر بیش از یک سال نباشد به‌طور قطعی ترخیص کند.

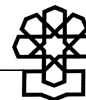
**ماده ۷-** افزایش حقوق ورودی شامل کالای موجود در قلمرو گمرکی نخواهد شد.

**ماده ۸-** کالایی که ترخیص قطعی نشده است وثیقه پرداخت کلیه وجوهی که به ورودی قطعی آن کالا تعلق می‌گیرد و همچنین سایر بدهی‌های قطعی صاحب کالا بابت حقوق ورودی و هزینه‌های گمرکی می‌باشد. گمرک نمی‌تواند قبل از دریافت یا تأمین کلیه وجوه مزبور اجازه ترخیص کالا از گمرک را بدهد.

**ماده ۹-** گمرک مجاز است هرگونه مطالبات گمرکی قطعی ناشی از اجرای این قانون را از اشخاص حقیقی یا حقوقی از طریق عملیات اجرایی مطابق قانون مالیات‌های مستقیم وصول کند.

**ماده ۱۰-** از کالای وارده به کشور و کابوتاژی و صادره از کشور که در اماکن گمرکی نگهداری می‌شود هزینه انبارداری به میزان تعیین شده در تصویبنامه هیئت وزیران دریافت خواهد شد. این هزینه از تاریخ روز شانزدهم تسلیم اظهارنامه اجمالی و فهرست کل بار (مانیفست) یا بارنامه حمل





یا تاریخ صدور قبض انبار محاسبه و دریافت می‌گردد و در هر حال قبل از روز دهم تخلیه کالا در اماکن گمرکی دریافت خواهد شد.

**تبصره ۱ -** گمرک ایران یا سازمان بنادر و کشتیرانی می‌توانند حداکثر تا ۵۰ درصد کاهش یا افزایش نرخ انبارداری اماکن گمرکی و انبارهای تحت نظارت خود را در هر گمرک جهت تصویب به هیئت وزیران پیشنهاد نمایند. تغییرات مزبور می‌باید جهت آگاهی عموم از طریق نشر آگهی در روزنامه‌های رسمی و کثیرالانتشار اعلام شود.

**تبصره ۲ -** کالای وارده به اماکن گمرکی در مواردی که مشمول ماده (۸۱) این قانون باشد از پرداخت انبارداری معاف خواهد بود.

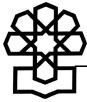
**تبصره ۳ -** در احتساب هزینه انبارداری ارقام کم‌تر از ده کیلوگرم، ده کیلوگرم تمام محسوب می‌شود.

**تبصره ۴ -** هزینه انبارداری به روزهایی که کالا برای انجام تشریفات ارزیابی در اماکن گمرکی می‌ماند تعلق نمی‌گیرد مگر این‌که توقف در اثر بروز اختلاف و عدم مراجعه صاحب کالا برای پرداخت تفاوت و جریمه و انجام کار مربوط از قبیل تفکیک اظهارنامه و غیره باشد که در این صورت انبارداری از روز اتمام تشریفات ارزیابی و ابلاغ به صاحب کالا تا روز خروج کالا از گمرک محاسبه و دریافت خواهد شد. برای روزهای فاصله بین روز اظهار و روزی که عمل ارزیابی اظهارنامه خاتمه یافته و به امضای رئیس سرویس ارزیابی مربوط رسیده باشد انبارداری دریافت نخواهد شد.

هرگاه بعد از خاتمه تشریفات گمرکی و صدور پروانه، وقت برای بیرون بردن کالا کافی نبوده و تمام یا مقداری از آن در اماکن گمرکی باقی بماند به شرط این‌که صاحب کالا، کالا را فردای آن روز (و اگر تعطیل باشد روز بعد از تعطیل) به‌طور کامل از اماکن گمرکی خارج کند هزینه انبارداری برای مدت مزبور مطالبه نمی‌شود.

در نقاطی که به واسطه تراکم کار یا فراهم نبودن وسیله و جهات موجه دیگر خارج کردن کالا در مهلت مقرر بالا مقدور نباشد این مهلت با تشخیص رئیس گمرک تا پانزده روز قابل تمدید خواهد بود و اگر کالا در انقضای مهلت تعیین شده از اماکن گمرکی خارج نشود انبارداری کالا برای تمام مدت به استثنای ایامی که قبلاً نام برده شد محاسبه و وصول می‌شود.

**تبصره ۵ -** انتقال کالا به ترتیب ترانزیت داخلی از یک گمرک به گمرک دیگر تغییری در طرز احتساب هزینه انبارداری و تاریخ تعلق آن نخواهد داد به عبارت دیگر گمرکی که کالا از آنجا ترخیص قطعی می‌شود انبارداری از روز تعلق تا روز اظهار را احتساب و دریافت خواهد کرد و اگر قبلاً در گمرک ورودی در موقع صدور پروانه ترانزیت داخلی وجهی به‌عنوان انبارداری دریافت



شده باشد از آن کسر و باقیمانده دریافت شود.

برای مدتی که کالای ترانزیت داخلی در بین راه خواهد بود انبارداری دریافت نمی‌شود.

**تبصره ۶-** در مواردی که انبارداری در اماکن گمرکی طبق ضوابط این قانون به شرکت‌ها یا اشخاص واگذار شده رعایت کلیه مفاد این ماده و تبصره‌های آن و سایر مواد این قانون توسط آنان الزامی است.

**تبصره ۷-** به گمرک ایران اجازه داده می‌شود از محل درآمد انبارداری که توسط گمرک وصول و به حساب مخصوص در خزانه واریز می‌شود براساس بودجه تنظیمی که به تصویب وزیر امور اقتصادی و دارایی رسیده باشد، وسایل آتش‌نشانی و سایر وسایل ایمنی و حفاظت و نگاهداری کالا و هزینه احداث و نگهداری انبارهای مورد نیاز را تأمین و هزینه‌های مربوط را پرداخت نماید.

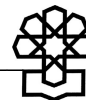
**ماده ۱۱-** اقدامات ذیل بدون این‌که محتاج به درخواست قبلی و تحصیل اجازه و پرداخت هزینه خدمات فوق‌العاده باشد در تمام اوقات اعم از ساعات اداری و غیراداری یا ایام و ساعات تعطیل انجام می‌گیرد.

پیاده و سوارکردن مسافرین و پیک دیپلماتیک و معاینه توشه و اشیای اشخاص و همچنین پیاده کردن و بارگیری کیسه‌های پستی به وسایل نقلیه و بارگیری کیسه‌های پستی به وسایل نقلیه مشروط بر این‌که نمایندگان مؤسسات کشتیرانی یا بنگاه‌های حمل‌ونقل دیگر، حسب مورد رئیس گمرک یا بندر محل یا سازمان تحویل‌گیرنده کالا را مطابق قانون برای این‌که بتواند کارمندان مورد نیاز را حاضر نماید به موقع مطلع سازند و اظهارنامه اجمالی و رونوشت بارنامه و سایر اسناد را قبل از شروع کار به گمرک یا بندر یا هر سازمان تحویل‌گیرنده کالا تسلیم نمایند.

**تبصره ۱-** هرگاه وسایل نقلیه مذکور در این ماده (کشتی، قطار یا هواپیما یا هر وسیله نقلیه دیگری باشد) که ساعات ورود و حرکت آن‌ها مطابق برنامه‌های منظمی قبلاً معین و معلوم شده باشد، حسب مورد، احتیاجی به اعلام قبلی به گمرک یا بندر نخواهد بود.

گمرک ایران و سازمان تحویل‌گیرنده مأموران کشیک به عده لازم برای مراقبت و نظارت در پیاده کردن یا سوار کردن پیک دیپلماتیک و مسافرین و کیسه‌های پستی برای ساعات‌های مقرر در برنامه‌های ورود و حرکت آن وسایل آماده خواهند داشت.

**تبصره ۲-** بارکش‌ها و واگن‌های راه‌آهن ممکن است در خارج از ساعات اداری بدون هیچ تشریفات به اماکن گمرکی وارد شوند و این در صورتی است که درخواست معاینه یا تحویل گرفتن کالا یا شمارش محمولات نشده و منظور فقط امانت گذاشتن موقتی به انتظار رسیدن ساعات کار اداری است که متضمن مسئولیتی برای گمرک نگردد.



**ماده ۱۲ -** هرگاه شخصی درخواست کند که تمام یا قسمتی از تشریفات گمرکی کالایی در خارج از اماکن گمرکی یا در داخل اماکن گمرکی ولی در ایام یا ساعات تعطیل انجام یابد در صورتی که درخواست او مورد موافقت گمرک یا سازمان تحویل گیرنده قرار گیرد باید هزینه خدمات فوق‌العاده را به شرحی که در تصویب‌نامه هیئت وزیران تعیین می‌شود قبل از انجام تشریفات گمرکی پرداخت کند.

**تبصره -** کسر یک ساعت یک ساعت محسوب می‌شود.

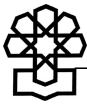
**ماده ۱۳ -** گمرک ایران مکلف است نحوه تنظیم اظهارنامه و تشریفات گمرکی و ترخیص کالا را بر حسب ضرورت روز و منطبق با روش‌های نوین تجارت و توصیه‌های سازمان جهانی گمرک در راستای تسهیل تشریفات گمرکی و مراحل ترخیص هماهنگ نماید.

**ماده ۱۴ -** مسافری و کالاها، از جمله وسایل نقلیه که به قلمرو گمرکی وارد یا از آن خارج می‌گردند مشمول نظارت‌های مقرر در این قانون می‌باشند.

**ماده ۱۵ -** در اجرای نظارت‌های گمرکی، گمرک می‌تواند از شیوه‌های مدیریت خطر (RISK MANAGEMENT) استفاده کند و به منظور انجام نظارت‌های گمرکی و این‌که چه اشخاص و چه کالاهایی، از جمله وسایل نقلیه و تا چه حدی باید مورد بازرسی و معاینه قرار گیرند فنون تجزیه و تحلیل و انتخاب خطر، بازرسی‌های اتفاقی و همچنین استفاده از دستگاه‌های کشف‌کننده را به‌کار گیرد.

**ماده ۱۶ -** گمرک برای پشتیبانی از اجرای مدیریت خطر باید از خط مشی‌های قابل سنجش قانونی از جمله استفاده از حسابرسی و خدمات حسابرسان رسمی استفاده نماید.

**ماده ۱۷ -** با توجه به وظایف و مسئولیتهای گمرک در اجرای نظارت‌های گمرکی در مبادی ورودی و خروجی و سایر نظارت‌ها (از جمله؛ بازرسی‌های پزشکی انسانی، دامپزشکی، گیاهی، استانداردهای فنی و کیفیت) باید هماهنگی‌های لازم تحت نظارت گمرک ساماندهی شود. برخی از این نظارت‌ها به منظور تسهیل تجارت بین‌المللی می‌تواند با هماهنگی قبلی به گمرک واگذار یا در مسیرها یا مبادی که قبلاً به‌طور رسمی تعیین و اعلام نشده یا گمرک در آن‌جا به‌طور مستمر مستقر نبوده و یا در موارد اضطراری توسط گمرک صورت‌گیرد. در هر حال وزارتخانه‌ها و سازمانهای مسئول در ارتباط با این وظایف باید به‌منظور انجام سریع وظایفشان امکانات و تسهیلات لازم را فراهم و در



اختیار گمرک قرارداد دهند. آیین‌نامه اجرایی مربوط به این ماده حداکثر تا ۳ ماه پس از تصویب این قانون به پیشنهاد گمرک جمهوری اسلامی ایران و با هماهنگی مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی و دیگر دستگاه‌های مربوط تهیه و به تصویب هیئت وزیران خواهد رسید.

**ماده ۱۸ -** گمرک مکلف است اطلاعات لازم برای انجام تشریفات گمرکی و نیز آمار صادرات، واردات و ترانزیت سالانه را حداکثر تا پایان سه ماهه اول سال بعد منتشر نماید. همچنین بنا به درخواست اشخاص، اطلاعات مورد نیاز در ارتباط با امور گمرکی از جمله مستندات و سوابق ارزش کالا و اسناد مربوطه که در تعیین ارزش مورد مقایسه قرار گرفته (به استثنای اطلاعات مربوط به حریم خصوصی و اسناد طبقه‌بندی شده) را برای ملاحظه صاحبان کالا به منظور دفاع از اسناد و اظهار در اختیار آن‌ها قرار دهد.

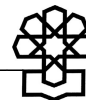
**ماده ۱۹ -** حقوق ورودی به میزانی که در جدول تعرفه و بر مبنای طبقه‌بندی موسوم به سیستم هماهنگ‌شده توصیف و کدگذاری کالا تعیین می‌گردد وصول می‌شود. گمرک ایران مکلف است طبق قانون قرارداد الحاق دولت جمهوری اسلامی ایران به فهرست طبقه‌بندی (سیستم هماهنگ شده)، این سیستم و اصلاحاتی که بعداً در طبقه‌بندی کالا و یادداشتهای توضیحی آن به عمل می‌آید و از طرف شورای همکاری‌های گمرکی تصویب و اعلام می‌شود در تعرفه و یادداشتهای توضیحی آن منظور و برای اطلاع عموم ترجمه و آگهی نماید.

در صورتی که اصلاحات مزبور مؤثر در مأخذ حقوق ورودی باشد، کالاهای موجود در گمرک و کالایی که قبل از وصول نظریه شورای همکاری‌های گمرکی برای آن گشایش اعتبار شده است مشمول مأخذ تعرفه کمتر خواهد بود.

در موارد ابهام و اجمال در جدول سیستم هماهنگ‌شده توصیف و کدگذاری کالا و یادداشتهای توضیحی آن، به ترتیب متن انگلیسی و فرانسه ملاک عمل است.

**ماده ۲۰ -** ارزش گمرکی کالای ورودی در همه موارد ارزش CIF کالا به علاوه هزینه‌هایی که در ماده (۲۲) این قانون به آن اشاره شده و حسب مورد به کالای ورودی تعلق گرفته، است، این ارزش براساس اسناد تسلیمی صاحب کالا و بر مبنای نرخ برابری ارز و برابری‌های اعلام شده از طرف بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران در روز اظهار، محاسبه و تعیین خواهد شد مشروط بر این‌که:

۱. هیچ‌گونه قید و محدودیتی در تصرف یا استفاده از کالا برای خریدار وجود نداشته باشد، مگر محدودیت‌های قانونی یا محدودیتهایی که در قیمت کالا اثری ندارند،



۲. فروش یا قیمت کالا تابع شرایط یا ملاحظات نباشد که نتوان برای کالای وارده تعیین ارزش کرد،

۳. هیچ بخشی از وجوه حاصل از فروش مجدد یا واگذاری یا استفاده بعدی به وسیله خریدار، به طور مستقیم یا غیرمستقیم عاید فروشنده نشود، مگر آن که طبق بند «۳» ماده (۲۲) برای آن تعدیل مناسبی انجام شود،

۴. در صورت وجود هرگونه رابطه نسبی و یا رابطه خادم و مخدومی و یا تجاری بین خریدار و فروشنده، این رابطه هیچگونه اثری بر معامله نداشته باشد.

**ماده ۲۱ -** هر گاه از طرف اظهارکننده سیاهه خرید به گمرک تسلیم نشود یا ارزش مندرج در سیاهه خرید قابل قبول تشخیص داده نشود، مشروط به این که تشخیص نامتناسب بودن ارزش از طرف گمرک در هر مورد مبتنی بر دلیل موجه یا مستند به اسناد قابل قبول باشد، ضوابط و نحوه تعیین ارزش موضوع ماده (۲۰) این قانون به ترتیب و با رعایت تقدم و تأخر به صورت بندهای ذیل خواهد بود:

۱. در صورت وجود سابقه ترخیص کالای مثل و در غیر این صورت کالای مشابه با ارزش قابل قبول، ارزش کالا با مقایسه با ارزش کالای صادراتی مثل یا مشابه حسب مورد به شرط این که از همان کشور مبدأ و همزمان با تاریخ خرید کالای مورد اختلاف خریداری شده باشد تعیین می شود.

**تبصره ۱ -** برای اجرای این بند، شرایط و سطح تجارت، همچنین مقدار خرید باید مورد توجه قرار گرفته و به همین ترتیب بابت اختلافات احتمالی در شیوه یا مسافت حمل کالای مثل یا مشابه در مقایسه با کالای مورد ارزشگذاری تعدیل لازم صورت گیرد.

**تبصره ۲ -** در مواردی که بیش از یک ارزش معاملاتی برای کالا به دست آید، ارزش کم تر ملاک تعیین ارزش گمرکی قرار می گیرد.

۲. هر گاه براساس بند «۱» این ماده نتوان ارزش کالای ورودی را تعیین نمود، نحوه تعیین ارزش به ترتیب ذیل خواهد بود:

۱-۲. فهرست چاپی قیمت های صادراتی (Price List) که مستقیماً از طرف سازندگان کالا صادر و جنبه عمومی داشته و صحت مندرجات آن به وسیله مقامات صلاحیت دار کشور مبدأ گواهی و از طرف مأموران کنسولی دولت جمهوری اسلامی ایران یا دفتر اسناد رسمی محل تصدیق امضا شده باشد، ملاک عمل قرار می گیرد.

۲-۲. در صورتی که ارزش براساس فهرست های عمده فروشی یا خرده فروشی کشور مبدأ محاسبه شود، ضمن رعایت ضوابط مذکور برای احراز صحت این مدارک باید به ترتیب ۲۰ درصد



و ۴۰ درصد سود عمده‌فروشی یا خرده‌فروشی کسر شود، همچنین جوایز صادراتی و بازپرداخت‌های احتمالی مالیاتی و گمرکی باید برای رسیدن به بهای صادراتی کسر شود.

**تبصره -** جوایز صادراتی یا بازپرداخت‌های مالیاتی و گمرکی که معمولاً از طرف دولت‌ها یا سایر مقامات رسمی به صادرکنندگان محلی اعطا یا مسترد می‌گردد، وقتی مورد قبول خواهد بود که یا از طرف نمایندگی‌های بازرگانی کشورهای خارج در ایران رسماً اعلام یا از طرف نمایندگی‌های ایران در خارج مورد تأیید قرار گیرد.

۳. هر گاه براساس بندهای «۱» و «۲» این ماده نتوان ارزش کالای ورودی را تعیین نمود ارزش براساس ارزش محاسباتی و به شرح ذیل خواهد بود:

۳-۱. ارزش مواد و کلیه هزینه‌های ساخت یا پردازش که در تولید یا ساخت کالا به کار رفته است.

۳-۲. سود و مخارج کلی که صادرکننده در قیمت فروش کالا منظور نموده است.

۳-۳. سایر مواردی که طبق ماده (۲۲) این قانون باید به قیمت واقعاً پرداخت شده یا قابل پرداخت افزوده شود.

**تبصره -** منظور از مخارج کلی فوق‌الاشاره هزینه‌های مستقیم و غیرمستقیم مربوط به تولید و فروش کالای مورد ارزشگذاری است که در بند ۱-۳ این ماده منظور نشده است.

۴. هر گاه براساس بندهای «۱»، «۲» و «۳» این ماده نتوان ارزش کالای ورودی را تعیین نمود ارزش آن کالا به ترتیب ذیل تعیین خواهد شد: قیمت فروش هر واحد کالای وارده (به ترتیب مثل یا مشابه) در بازار داخلی که همزمان با کالای مورد اختلاف در بیش‌ترین مقدار کل به افراد غیروابسته به فروشنده فروخته می‌شود، با کسر موارد زیر تعیین خواهد شد.

۴-۱. حقوق ورودی و هزینه‌های گمرکی، طبق پروانه گمرکی،

۴-۲. هزینه‌های بعد از ترخیص،

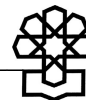
۴-۳. سود عمده‌فروشی و خرده‌فروشی به ترتیب ۱۵ و ۲۰ درصد.

**ماده ۲۲ -** در تعیین ارزش گمرکی موضوع ماده (۲۰) این قانون، به قیمت CIF واقعاً پرداخت شده یا قابل پرداخت موارد زیر افزوده خواهد شد:

۱. ارزش کالا و خدمات زیر که به صورت رایگان یا با هزینه کم توسط خریدار برای تولید کالای وارده فراهم شده، به نسبتی که به کالای وارده اختصاص یافته و در قیمت واقعاً پرداخت شده یا قابل پرداخت، منظور نشده است:

۱-۱. مواد، قطعات و تجهیزاتی که در تولید کالای وارده به کار رفته است،

۱-۲. کارهای طراحی، مهندسی، هنری، تکمیلی و مانند آن مربوط به کالای وارده که در سایر



کشورها انجام شده است،

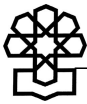
۲. حق امتیاز و حقوق مالکیت معنوی، حق اختراع و علامت تجاری مربوط به کالا که خریدار باید به عنوان شرط فروش کالا آن را به طور مستقیم یا غیرمستقیم بپردازد به نسبتی که به کالای وارده مربوط می‌شود و در قیمت واقعاً پرداخت شده یا قابل پرداخت منظور نشده است.
۳. هر بخش از عواید فروش مجدد، عواید واگذاری یا استفاده بعدی کالای وارده که به طور مستقیم یا غیرمستقیم به فروشنده تعلق می‌گیرد.

**ماده ۲۳ -** اگر نتوان ارزش گمرکی کالای وارده را بر طبق مفاد ماده (۲۰) و بندهای مندرج در ماده (۲۱) این قانون تعیین کرد ارزش گمرکی آن بر مبنای مدارک و اطلاعات موجود و با انعطاف در به‌کارگیری مقررات مواد فوق‌الذکر تعیین خواهد شد. در هر حال ارزش گمرکی براساس موارد ذیل تعیین نمی‌شود:

۱. قیمت صادراتی کالا برای فروش به کشورهای دیگر،
۲. قیمت فروش کالا در بازار سایر کشورها،
۳. ارزش‌های غیرواقعی و موهوم

**ماده ۲۴ -** ارزش گمرکی کالای ورودی شامل هزینه‌ها یا موارد زیر نخواهد بود، مشروط به آن‌که از قیمت واقعاً پرداخت شده یا قابل پرداخت کالا متمایز باشد.

۱. هزینه ساختن، برپا کردن، سوار کردن، نگه‌داری یا کمک فنی در مورد کالاهایی مانند دستگاه‌ها، ماشین‌آلات و تجهیزات صنعتی که پس از ورود آن‌ها انجام می‌شود.
  ۲. هزینه حمل و نقل پس از ورود کالا.
  ۳. هزینه بهره مربوط به تأمین مالی خرید کالای وارده اعم از این‌که توسط فروشنده یا شخص ثالثی صورت گرفته باشد، مشروط به این‌که تأمین مالی مستند بوده و نرخ بهره آن از نرخ بهره متداول در معاملات مشابه در زمان و محلی که تأمین انجام شده است بیش‌تر نباشد.
  ۴. هزینه اقداماتی که خریدار انجام می‌دهد و جزو شرایط انجام معامله نباشد، مانند فعالیت‌های بازاریابی برای کالا.
  ۵. حق تکثیر و تولید داخلی کالای وارده.
  ۶. ارزش یا هزینه اطلاعات و دستورالعمل‌های ضبط شده (نرم‌افزار) روی حاملان اطلاعات (نوار، صفحه و...) برای به‌کارگیری در رایانه، در این موارد ارزش حامل خام محاسبه می‌شود.
- در اجرای این بند:



- ۱-۶. «اطلاعات و دستورالعمل‌ها» شامل ضابطه‌های صدایی، سینمایی و ویدیویی نمی‌باشد.
- ۲-۶. «حاملان اطلاعات» شامل مدارهای مجتمع، نیمه هادی‌ها و وسایل مشابه یا وسایل تشکیل شده از این مدارها و دستگاه‌ها نخواهد بود.

**ماده ۲۵ -** ارزش گمرکی کالای صدوری، یعنی قیمت فروش کالا برای صدور به اضافه هزینه بیمه، باربری و حمل‌ونقل و سایر هزینه‌هایی که به آن کالا تا خروج از قلمرو گمرکی تعلق می‌گیرد که از روی سیاهه و اسناد تسلیمی صادرکننده تعیین می‌گردد.

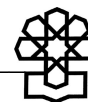
در صورت عدم ارائه اسناد یا متکی نبودن ارزش اظهار شده به دلایل مستند با توجه به اسناد و دلایل موجه، گمرک ارزش کالای صدوری را با استعلام از مراجع ذی‌ربط و براساس قیمت عمده فروشی آن در بازار داخلی به اضافه هزینه‌هایی که تا خروج از قلمرو گمرکی به آن تعلق می‌گیرد تعیین خواهد نمود.

**تبصره -** تشخیص نامتناسب بودن ارزش مانع از صدور کالا نبوده و گمرک می‌تواند با اخذ تعهد، رسیدگی به ارزش را به بعد از صدور موکول نماید.

**ماده ۲۶ -** کالایی که تماماً در یک کشور تولید شده، همان کشور را باید کشور مبدا آن کالا محسوب نمود. فقط موارد زیر به عنوان کالایی که تماماً در یک کشور تولید شده، در نظر گرفته خواهد شد:

۱. محصولات معدنی که از سرزمین، آب‌های سرزمینی یا از بستر دریای همان کشور استخراج می‌شوند،
۲. محصولات نباتی که در همان کشور برداشت می‌شوند،
۳. حیوانات زنده که در همان کشور به دنیا آمده و در همان کشور پرورش داده می‌شوند،
۴. محصولات که از حیوانات زنده در همان کشور به دست می‌آیند،
۵. محصولات که از صیادی، غواصی یا ماهیگیری در همان کشور به دست می‌آیند،
۶. محصولات که از صیادی در دریا یا سایر محصولاتی که از دریا به وسیله کشتی‌های همان کشور به دست می‌آیند،
۷. محصولاتی که از کارخانه‌های مستقر بر روی عرشه کشتی‌های همان کشور منحصراً از محصولات بند «۶» بالا بدست می‌آید،
۸. محصولاتی که از دریا یا اعماق آن در خارج از آب‌های سرزمینی همان کشور استخراج می‌شود مشروط بر این‌که همان کشور حق انحصاری در آن آب‌ها یا اعماق آن را داشته باشد،





۹. قراضه و ضایعات حاصل از عملیات ساخت یا پردازش و همچنین اشیای مستعمل، که در همان کشور جمع‌آوری شده و فقط مناسب برای بازیافت مواد خام باشند،  
۱۰. کالاهایی که در همان کشور منحصراً از محصولات اشاره شده در بندهای «۱» تا «۹» این ماده تولید شوند.

ماده ۲۷ - وقتی دو یا چند کشور در تولید کالا دخالت دارند (یعنی کالایی که تماماً در یک کشور تولید نشده)، مبدأ آن کالا بر مبنای ضابطه تغییر شکل اساسی تعیین خواهد شد.

ماده ۲۸ - در بکارگیری ضابطه تغییر شکل اساسی، جز در مواردی که قواعد خاصی بر مبنای موافقتنامه‌های دو یا چند جانبه حاکم باشد، گمرک از کنوانسیون بین‌المللی سیستم هماهنگ توصیف و کدگذاری کالا و همچنین قواعد هماهنگ مبدأ که توسط شورای همکاری گمرکی تدوین شده، استفاده خواهد نمود.

ماده ۲۹ - در اجرای این قانون با توافقات بین‌المللی وقتی که ضابطه تغییر شکل اساسی بر مبنای شرط درصدی از ارزش تعیین می‌شود، ارزش‌ها باید طبق موازین زیر منظور گردد:

الف) برای مواد وارداتی، ارزشی که براساس آن به هنگام ورود، حقوق ورودی وصول می‌شود و چنانچه این مواد مبدأ مشخصی نداشته باشند، براساس اولین قیمت قابل اثبات پرداخت شده در قلمرو گمرکی کشوری که آن مواد در آن‌جا ساخته شده است.

ب) برای کالاهای تولید شده در داخل، براساس قیمت صادراتی آن کالا طبق ماده (۲۵) این قانون.

ماده ۳۰ - عملیاتی که در ایجاد صفت یا خاصیت اصلی کالاها نقشی ندارند یا نقش اندکی دارند و به خصوص عملیاتی که محدود به یک یا چند مورد از موارد زیر باشد، به‌عنوان عملیات اساسی پردازش یا ساخت تلقی نخواهد شد:

۱. عملیاتی که برای حفظ کالا در جریان حمل یا انبار کردن لازم است،
۲. عملیاتی که در بهبود بسته‌بندی یا کیفیت ارائه به بازار کالا یا عملیاتی که برای آماده کردن کالا برای ارسال، از قبیل بسته‌بندی مجدد، درجه‌بندی و... دخالت دارد،
۳. عملیات ساده سوار کردن،
۴. مخلوط کردن کالاهای دارای چند مبدأ مختلف، مشروط بر این‌که صفت اصلی محصول به‌دست آمده از اختلاط، اساساً مغایر با مشخصات کالاهایی که با یکدیگر مخلوط شده‌اند نباشد.



**ماده ۳۱ -** ملزومات، لوازم یدکی، ابزارآلات برای استفاده با ماشین، وسایل، دستگاه‌ها یا وسایل نقلیه که همراه و متناسب با این کالاها وارد و معمولاً با آنها فروخته می‌شود تابع مبدا ماشین‌آلات، وسایل، دستگاه‌ها یا وسایل نقلیه مذکور می‌باشند.

**ماده ۳۲ -** مبدأ لوازم بسته‌بندی همان مبدأ کالای درون آن می‌باشد، به استثنای مواردی که طبق قواعد سیستم هماهنگ شده یا مقررات این قانون این لوازم بسته‌بندی باید جداگانه طبقه‌بندی شود.

**ماده ۳۳ -** در تعیین مبدأ کالا، مبدأ عواملی از قبیل نیروی برق، ماشین‌آلات یا ابزارآلاتی که در ساخت یا پردازش کالا مورد استفاده قرار گرفته منظور نشده و تأثیری در تعیین مبدأ کالا ندارد.

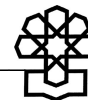
**ماده ۳۴ -** تغییرات در قواعد مبدأ یا رویه‌های به‌کارگیری آن، شامل کالاهای معامله شده قبل از آن تغییرات نخواهد شد. این تغییرات باید اعلام و با در نظر گرفتن مهلت کافی به اجرا گذاشته شود.

**ماده ۳۵ -** گواهینامه مبدأ در مواقعی که برای اعمال تعرفه‌های ترجیحی، اعمال ضوابط تجاری یا اقتصادی متخذه یک جانبه یا تحت موافقتنامه‌های دو یا چند جانبه یا اعمال ضوابط اتخاذ شده به دلایل مسائل بهداشتی یا عمومی لازم است، مطالبه خواهد شد.

**تبصره -** ترجیحات تعرفه‌ای یا تجاری درخصوص محصولات با مبدأ کشور ذی‌نفع طرف قرارداد وقتی اعمال خواهد شد که کالا به صورت حمل مستقیم از آن کشور حمل شود.

**ماده ۳۶ -** گمرک در همه موارد حق دارد از صاحب کالا بخواهد که صحت مندرجات اسناد و مدارک تسلیمی و صلاحیت صادرکننده آن‌ها را به گواهی اتاق بازرگانی محل صدور کالا یا دفتر اسناد رسمی محل صدور کالا رسانده و به گواهی کنسولگری دولت جمهوری اسلامی ایران یا در غیاب کنسولگری در کشور، محل صدور، به گواهی سایر مقامات دولتی که گمرک ایران تعیین می‌نمایند، برساند. همچنین در مواقعی که گمرک در خصوص گواهی اسنادی مبدأ تردید یا ظن تخلف داشته باشد، می‌تواند از مقامات صلاحیتدار کشور صادرکننده گواهی با ذکر دلایل تردید و مستندات، تأیید گواهی اسنادی مبدأ را مطالبه نماید. همچنین گمرک می‌تواند به استعلام مقامات صلاحیتدار سایر کشورها در خصوص گواهی اسنادی مبدأ به شرط رعایت معامله متقابل پاسخ لازم را ارائه دهد.

**ماده ۳۷ -** اتاق بازرگانی و صنایع و معادن، مرجع صالح برای صدور گواهینامه مبدأ در ایران می‌باشد



و به همین منظور مراتب به نحو مقتضی به اطلاع مقامات گمرکی کشورهای هدف صادراتی خواهد رسید.

**تبصره ۱-** گمرک همکاری لازم در خصوص صدور گواهینامه مبدأ کالا با اتاق بازرگانی و صنایع و معادن به عمل خواهد آورد.

**تبصره ۲-** طراحی گواهی مبدأ، نحوه تکمیل، اسناد مورد لزوم برای صدور و کنترل صحت آن، منطبق با طرح و رویه‌های پذیرفته شده بین‌المللی خواهد بود.

**ماده ۳۸-** ادارات گمرک در موقع صدور قبوض سپرده مکلفند علت اخذ سپرده و همچنین مدت تصفیه آن را با ذکر مشخصات اظهارنامه و پروانه گمرکی در متن قبض تصریح کنند و در صورتی که صاحب سپرده تا انقضای مهلت مقرر برای تصفیه سپرده مراجعه نکند پس از گذشتن شش ماه از تاریخ انقضای مهلت، وجه سپرده را ضبط و به درآمد متفرقه منظور نمایند. در موارد ارجاع پرونده به گمرک ایران یا کمیسیون‌ها، واریز سپرده موکول به ابلاغ نتیجه از طرف گمرک ایران خواهد بود.

**تبصره -** وجه سپرده‌هایی که برای ترخیص کالا بابت حقوق ورودی و هزینه‌های خدمات گمرکی یا ارائه اسناد و ایفای تعهدات اخذ می‌شود پس از انقضای مهلت موضوع این ماده با صدور قبض به حساب درآمد مربوط واریز خواهد شد. چنانچه معلوم شود تمام یا مبلغی از وجه سپرده اضافه دریافت شده با رعایت مقررات مربوط به اضافه دریافتی، استرداد انجام خواهد گرفت. مبدأ مرور زمان ۸ ماه در این موارد، تاریخ صدور قبضی که به موجب آن سپرده به درآمد متفرقه منظور گردیده، خواهد بود.

**ماده ۳۹-** بلافاصله پس از آن‌که اجازه ارتباط یا ورود وسیله نقلیه (حسب مورد دریایی، هوایی و زمینی) از طرف مأموران بهداری (در صورت استقرار پست قرنطینه) صادر شد، نماینده گمرک با ورود به وسیله نقلیه تشریفات گمرکی را در ارتباط با ورود وسایل نقلیه و کالاهای همراه و لوازم مصرفی آن انجام می‌دهد. مسئول مستقیم وسیله مربوطه یا نماینده مؤسسه حمل‌ونقل موظف است دفتر مخصوصی را که برای ثبت اطلاعات در موقع ورود وسیله نقلیه توسط مأمور گمرک در اختیار او گذاشته می‌شود تکمیل و اطلاعات زیر را در آن درج و پس از امضا تسلیم مأمور گمرک نماید:

۱. شماره ردیف (گمرک تعیین می‌کند)،

۲. تاریخ ورود وسیله نقلیه (شماره سفر یا پرواز حسب مورد وسیله حمل دریایی یا هوایی)،

۳. نوع وسیله نقلیه،

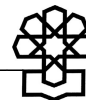
۴. نام وسیله نقلیه (حسب مورد)،



۵. نام مسئول مستقیم وسیله نقلیه (مانند: نام فرمانده کشتی یا هواپیما)،
۶. هر نوع مشخصات مرتبط با ملیت وسیله نقلیه (مانند: محل ثبت وسیله نقلیه یا پرچم)،
۷. میزان ظرفیت یا بارگیری طبق اسناد وسیله نقلیه مربوطه،
۸. تعداد بسته‌ها و وزن کالاهایی که باید تخلیه شود (برحسب تن متریک)،
۹. مبدأ بارگیری و مقصد تخلیه،
۱۰. تعداد کارکنان،
۱۱. مقدار آذوقه موجود در وسیله نقلیه مربوطه،
۱۲. مواد منفجره، محترقه، داروهای مخدر و روان‌گردان، اسلحه و یا سایر کالاهای ممنوع‌الورود که از طرف گمرک در هر مورد به مسئول مستقیم وسیله نقلیه اعلام می‌شود تا در صورتی که در وسیله نقلیه موجود باشد، به گمرک اظهار نماید.
۱۳. تعداد بسته‌هایی که مقصد آن‌ها مبادی ورودی دیگری است،
۱۴. تعداد بسته‌هایی که برای مقصد خارج در وسیله نقلیه موجود است.

**ماده ۴۰-** در صورتی که گمرک آذوقه موجود در وسیله نقلیه را بیش‌تر از میزان احتیاجات واقعی تشخیص دهد می‌تواند مخزن آذوقه را مهر کند ولی باید مقدار آذوقه‌ای که برای مصرف کارکنان و مسافران در مدت توقف لازم می‌داند در اختیار آنان بگذارد و در صورت نیاز به آذوقه مجدد، انبار تحت نظارت گمرک باز و بسته شود. گمرک باید اسلحه، مواد منفجره و محترقه یا مخدر و روان‌گردان یا سایر کالاهای ممنوع‌الورود موجود در وسیله نقلیه را با اطلاع مسئول مستقیم وسیله نقلیه در محلی محفوظ و مطمئن در داخل این وسایل نقلیه قرار داده و برای تمام مدت توقف آن‌ها را مهر و مراقبت نماید یا آن‌ها را با تنظیم صورت‌مجلس در انبار گمرک حفظ و نگهداری و موقع ترک کشور عیناً مسترد نماید.

**ماده ۴۱-** مسئول مستقیم وسیله نقلیه یا نماینده مؤسسه حمل‌ونقل مربوط مکلف است پس از تکمیل و اعاده دفتر موضوع ماده (۳۹) این قانون، اظهارنامه اجمالی محمولات وسیله نقلیه خود را که باید در آن گمرک پیاده شود در دو نسخه تنظیم و به هریک از آن‌ها نسخه‌ای از فهرست کل بار آن محموله‌ها و همچنین یک نسخه از هریک از بارنامه هر ردیف فهرست کل بار (مانیفست) را ضمیمه و به مأمور گمرک تسلیم نماید و در صورت خالی بودن وسیله نقلیه نیز باید اظهارنامه اجمالی با تصریح به خالی بودن تسلیم نماید (یک نسخه از اظهارنامه اجمالی و فهرست کل بار از طرف گمرک به اداره بندر یا فرودگاه محل تسلیم می‌شود).



۱. در مواردی که محموله وسیله نقلیه اقلام زیادی باشد، تسلیم کننده اظهارنامه اجمالی می‌تواند جمع اقلام را به طور خلاصه در آن ذکر و برای تفصیل به فهرست کل بار که ذیل تمام صفحات آن امضا شده باشد اشاره نماید.

۲. اظهارنامه اجمالی و فهرست کل بار (مانیفست) ضمیمه آن باید بدون حک و اصلاح و قلم خوردگی بوده و مسئول مستقیم وسیله نقلیه موظف است در بالای امضای خود این موضوع را صریحاً درج نماید.

۳. اداره گمرک می‌تواند از مؤسسات کشتیرانی و حمل‌ونقل بخواهد که فهرست کل بار (مانیفست) را طبق نمونه‌ای که از طرف گمرک ایران تعیین می‌شود تنظیم و تسلیم نماید.

**ماده ۴۲-** هرگاه در موقع ورود ثابت شود که به علل حوادث قوه قهریه (فورس ماژور) مسئول مستقیم وسیله نقلیه اسناد لازم را برای تسلیم اظهارنامه اجمالی همراه ندارد، می‌تواند از رئیس گمرک محل اجازه بگیرد تا تمامی بار کشتی یا مقداری از آن را تخلیه نموده و در تحت نظارت مأموران گمرک به واریسی محموله اقدام و تفصیل آن را به دست آورد. مهلتی که برای تسلیم اظهارنامه اجمالی لازم تشخیص شود در اجازه نامه معین خواهد شد و تا وقتی که اظهارنامه اجمالی داده نشده است مسئول مستقیم وسیله نقلیه باید تمام تدابیر احتیاطی را که رئیس گمرک محل دستور آن را می‌دهد مراعات نماید.

هرگاه در این‌گونه وسایل نقلیه بسته‌هایی باشد که باید به مقصد دیگری حمل شود حمل آن به مقصد دیگر به موجب یک نسخه از اوراق اظهارنامه اجمالی خواهد بود که به امضای رئیس اولین واحد گمرک ورودی رسیده باشد. در هر مورد تخلیه موقت، موکول به هماهنگی و کسب موافقت قبلی با سازمان مسئول تحویل گیرنده کالا است.

**ماده ۴۳-** تخلیه کالا در اماکن گمرکی موکول به موافقت قبلی گمرک می‌باشد. در این موارد گمرک هماهنگی لازم را با سازمان تحویل گیرنده به عمل خواهد آورد.

**ماده ۴۴-** هرگاه مسئول مستقیم وسیله نقلیه بعد از تسلیم اظهارنامه اجمالی و فهرست کل بار (مانیفست) ضمیمه آن اظهارنامه و فهرست کل بار دیگری در رابطه با تغییر و اصلاح یا تکمیل آنها به گمرک ارائه دهد در صورتی که این اقدام قبل از شروع به عملیات تخلیه صورت گرفته باشد اداره گمرک آن اظهارنامه اصلاحی یا تکمیلی را می‌پذیرد.

اداره گمرک می‌تواند حتی بعد از شروع عملیات تخلیه اظهارنامه و فهرست کل بار (مانیفست)



اصلاحی یا تکمیلی مذکور در این ماده در صورتی که مسئول مستقیم وسیله نقلیه ثابت نماید که به او دستور رسیده است بسته‌هایی را که ابتدا تصور می‌شد باید در کشتی بماند، تخلیه کند یا برعکس بسته‌هایی را که در بارنامه کشتی مربوط به یک بندر ثبت و تخلیه در آنجا شروع شده است در کشتی نگاه دارد را بپذیرد.

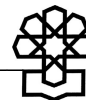
**ماده ۴۵-** نحوه نظارت بر صورت‌برداری از تعداد و مشخصات ظاهری بسته‌ها یا تهیه فهرست، انتقال آن‌ها از وسایل نقلیه و مراقبت بر جریان حمل بسته‌ها تا انبارهای سازمان تحویل گیرنده و انجام وظایف بارشماران (مؤسسات حمل‌ونقل و اماکن گمرکی) ترتیب چیدمان کالا و ثبت در دفاتر انبار، طرز تحویل قطعی محمولات، فرم دفاتر و چگونگی تنظیم صورتجلسه و تعداد نسخ آن و نوع و نحوه تسهیلات لازم برای انجام امر تخلیه و تحویل، براساس دستورالعملی خواهد بود که توسط گمرک ایران تهیه می‌شود.

**ماده ۴۶-** هرگاه در جریان پیاده کردن کالا از وسیله نقلیه، یک یا چند بسته آسیب ببیند (یا حسب مورد در مورد رابطه با حمل‌ونقل دریایی در آب بیافتد) مأموران بارشماری گمرک یا بندر باید به اتفاق مسئول مستقیم وسیله حمل‌ونقل بلافاصله صورت‌مجلس وقوع امر را با مشخصات بسته‌های آسیب دیده در سه نسخه تنظیم نمایند که یک نسخه آن را در اختیار مسئول مستقیم وسیله نقلیه قرار داده و دو نسخه دیگر ضمیمه اظهارنامه اجمالی و فهرست کل بار (مانیفست) می‌گردد.

**ماده ۴۷-** هرگاه مأموران گمرک یا بندر در حین علامت‌گذاری تدریجی محمولاتی که از کشتی تخلیه می‌شود مشاهده نمایند که بسته‌هایی شکسته، آسیب دیده یا دست خورده است یا این‌که علامت و شماره اصلی آن‌ها خوانا و روشن نیست نباید اجازه پیاده کردن آن‌ها را بدهند. این قبیل بسته‌ها باید در کشتی بماند تا پس از پایان یافتن عملیات تخلیه درباره آن‌ها به نحو زیر عمل شود:

۱. بسته‌هایی که دارای علامت و شماره خوانا نباشد باید به دقت معاینه شود در صورتی که نماینده مؤسسه حمل‌ونقل یا مسئول مستقیم وسیله حمل بتواند شماره و علامت آن را تشخیص دهد باید آن را روی بسته با خط خوانا قید کند و در صورت‌مجلس نیز این نکته تصریح شود و اگر تشخیص داده نشد، ناخوانا بودن یا بی‌علامت و بی‌شماره بودن آن با تعیین وزن با تصریح به سالم بودن بسته، در صورت‌مجلس ذکر شود.

۲. بسته‌هایی که آسیب‌دیدگی، شکستگی یا آثار دست‌خوردگی دارند، باید یک به یک با کمال دقت توزین و در صورت اقتضا به تجدید لفاف آن‌ها یا به بازکردن و صورت‌برداری از محتویات



آن‌ها اقدام و صورت‌مجلس‌های لازم که حاکی از نتیجه رسیدگی و توزین و صورت‌برداری و تجدید لفاف و غیره باشد تنظیم و به امضای مأموران مربوط و مسئول یا نماینده مسئول مستقیم وسیله نقلیه برسد. در این مورد و به ویژه در مورد تجدید لفاف و صورت‌برداری از محتویات بسته‌ها مؤسسه کشتیرانی مربوط در صورتی که مایل باشد می‌تواند بسته‌ها را به مهر مؤسسه کشتیرانی ممه‌ور نماید و مراتب در صورت‌مجلس قید گردد.

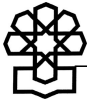
**تبصره -** بسته‌های مشمول این ماده وقتی در اماکن گمرکی قبول می‌شود که دستورهای موضوع بندهای ۱ و ۲ این ماده کاملاً انجام شده باشد.

**ماده ۴۸-** هرگاه در موقع تحویل قطعی محمولات کشتی به اماکن گمرکی و تطبیق آن با مندرجات اظهارنامه اجمالی و فهرست کل بار (مانیفست) و ضمیمه آن اختلافاتی از حیث تعداد بسته‌های تحویلی مشاهده شود اعم از این‌که تعداد بسته‌های تخلیه شده زیاده‌تر یا کم‌تر از تعدادی باشد که در اظهارنامه و فهرست کل بار و ضمیمه آن مذکور است مراتب بلافاصله در صورت‌مجلسی که به امضای مسئول مستقیم وسیله نقلیه یا نماینده او و مؤسسه حمل‌ونقل و نماینده سازمان تحویل گیرنده و نماینده گمرک خواهد رسید منعکس می‌گردد و در مورد چنین اختلافاتی طبق ماده (۲۳۳) این قانون با مسئول مستقیم وسیله نقلیه یا مؤسسه حمل‌ونقل رفتار می‌شود.

**ماده ۴۹-** سازمان تحویل گیرنده کالا مکلف است حساب کالای وارده با کشتی‌ها را در هر سفر حداکثر تا پانزده روز و در مورد سایر وسایل نقلیه حداکثر سه روز پس از خاتمه عملیات تخلیه تنظیم، تصفیه و رسید قطعی کالا را به مؤسسه حمل‌ونقل تحویل نماید.

**ماده ۵۰-** تمام وظایفی که به موجب مقررات این قانون بر عهده فرمانده کشتی می‌باشد می‌تواند به وسیله نمایندگی یا کارگزار آن‌ها در ایران انجام پذیرد و در این صورت واحد مزبور تمام مسئولیت‌های مربوط را به عهده خواهد داشت.

**ماده ۵۱-** کلیه کالاها با رعایت مقررات این قانون در اماکن گمرکی پذیرفته می‌شوند. کلیه محمولات فوری شامل کالاهای فاسد شدنی، خطرناک، کالاهایی که احتمال دارد موجب وارد کردن خسارت به سایر کالاها گردند یا کالاهایی که نگهداری آن‌ها مستلزم شرایط و تجهیزات خاص باشد و کالاهای امدادی و کالاهایی که موجب تأمین یک نیاز مبرم و فوری است باید با تمهید مقدمات توسط صاحب کالا، با استفاده از حداقل اسناد فوراً از گمرک ترخیص شود، در غیر این صورت فقط در انبارهای



خاص این کالاها و تحت نظارت گمرک نگهداری خواهند شد.

**تبصره -** در صورتی که امکانات لازم برای تحویل و نگهداری کالاهای موضوع این ماده وجود نداشته و یا قبلاً برای انجام تشریفات آن هماهنگی شده باشد، سازمان تحویل‌گیرنده می‌تواند از تحویل گرفتن آن‌ها خودداری کند، در این صورت مؤسسه حمل‌ونقل مربوطه یا صاحب کالا مکلف است کالا را با رعایت سایر مقررات اعاده یا با مسئولیت و هزینه خود و تحت مراقبت گمرک به انبار مناسب انتقال دهد.

**ماده ۵۲-** حداکثر توقف کالا در اماکن گمرکی از تاریخ تسلیم فهرست کل بار (مانیفست) یا اظهارنامه اجمالی برای یکی از منظوره‌های مندرج در بندهای «۱» تا «۴» ماده (۲) این قانون چهار ماه خواهد بود و در صورتی که در مدت مذکور برای انجام تشریفات قطعی گمرکی و وظایفی که به عهده اظهارکننده است اقدام نشود، کالا متروکه محسوب می‌گردد.

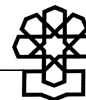
**تبصره ۱-** کالای فاسد شدنی که پس از تخلیه در مجاورت هوای آزاد و شرایط عادی ضایع یا فاسد شده یا عرفاً شروع به فساد یا تغییر شکل می‌کند از قبیل کالای موضوع فصول دوم تا هشتم و پانزدهم، شانزدهم، بیستم و یکم جدول تعرفه و کالایی که نگاهداریش ایجاد خطر می‌کند، مانند کالای موضوع فصل سی و ششم و نود و سوم جدول تعرفه و همچنین کالایی که نگاهداریش هزینه‌های اضافی ایجاد می‌کند مانند حیوانات زنده (موضوع فصل یک و سوم جدول تعرفه) باید بلافاصله پس از تخلیه و تحویل از گمرک ترخیص شود. در غیر این صورت گمرک یا بندر هیچ‌گونه مسئولیتی در قبال ضایع یا فاسد شدن یا نگاهداری آن‌ها ندارد.

**تبصره ۲-** در موارد استثنایی که به تشخیص گمرک ایران عدم اقدام به تحویل گرفتن کالا از گمرک ظرف مدت چهار ماه مذکور در این ماده معلول علل موجهی باشد، گمرک می‌تواند مهلت مقرر در این ماده را به تقاضای کتبی صاحب کالا حداکثر تا ۴ ماه دیگر به شرط پرداخت حق انبارداری تمدید کند.

**تبصره ۳-** مهلت توقف کالای مورد نیاز مؤسسات تولیدی که به انبارهای اختصاصی یا انبارهای عمومی رسمی انتقال داده شده محدود به مدت چهار ماه مقرر در این ماده نبوده و گمرک مجاز است با موافقت وزارت امور اقتصادی و دارایی برای مدتی مناسب که مقتضی بداند آن را تمدید کند.

**تبصره ۴-** مادامی که کالاهای متروکه توسط سازمان متولی فروش به فروش نرسیده باشد اعم از این که کالا در اماکن گمرکی نگهداری شود یا در انبارهای سازمان متولی فروش موجود باشد، صاحب کالا می‌تواند نسبت به تسلیم اظهارنامه یا تغییر عنوان اظهار با رعایت مقررات مربوطه و پرداخت کلیه وجوه متعلقه و سایر هزینه‌ها برای ترخیص آن کالا اقدام نماید، مشروط به این که اگر قبلاً





تحت هر عنوان اظهار شده باشد، اظهار اول مستلزم ضبط کالا نبوده یا در صورتی که اظهار اول مستلزم پرداخت جریمه بوده قبلاً جریمه مقرر پرداخت شده باشد.

**تبصره ۵-** حداکثر مهلت توقف کالا در اماکن گمرکی هوایی (فرودگاه‌ها) از تاریخ صدور قبض انبار دو ماه خواهد بود و در صورتی که ظرف مهلت مزبور صاحب کالا برای انجام تشریفات قطعی گمرکی کالای خود اقدام ننماید کالا متروکه محسوب می‌گردد.

**تبصره ۶-** تا زمانی که کالا به انتظار اعلام نظر قطعی گمرک در انبارهای گمرکی نگهداری می‌شود، کالا متروکه نخواهد شد.

**ماده ۵۳-** هرگاه کالایی که برای آن اظهارنامه تسلیم و عملیات ارزیابی آن پایان یافته و آماده ترخیص است از تاریخ صدور پروانه گمرکی تا چهار ماه از گمرک خارج نشود (جز در موارد قوه قهریه) طبق مقررات کالای متروکه فروخته شده و نسبت به واریز حاصل فروش آن اقدام خواهد شد. در مورد کالایی که در حراج یا مزایده فروخته می‌شود و خریدار با وجود پرداخت تمام بها، کالا را تا چهار ماه از گمرک خارج نمی‌نماید نیز مقررات فوق اجرا می‌شود.

**ماده ۵۴-** کالا وقتی در اماکن گمرکی پذیرفته می‌شود که برای تحویل آن به گمرک حداقل یکی از مدارک اظهارنامه اجمالی، اظهارنامه، پروانه صادراتی، ترانزیت، ورود موقت، کابوتاژ، مرجوعی یا صورت‌مجلس تنظیمی در گمرک در مورد کالای از آب گرفته و صورت‌مجلس ضبط و احکام کتبی اداره گمرک در مورد کالای قاچاق و ضبطی تسلیم شده باشد.

**تبصره ۱-** در مواردی که مقدار کالای صادراتی زیاد بوده و حمل تمامی آن به گمرک در یک مرتبه میسر نشود می‌توان با اجازه کتبی رئیس گمرک محل به تدریج هر قسمتی از آن را که وارد گمرک می‌شود به موجب درخواست کتبی جداگانه که تسلیم گمرک شده و حاکی از مشخصات آن کالای صادراتی است، پذیرفت.

**تبصره ۲-** کالایی که به‌عنوان قاچاق ضبط یا توقیف می‌شود وقتی در انبارها و اماکن گمرکی قبول می‌شود که همراه نامه اداره گمرک مربوط که نشان‌دهنده مشخصات کالا است به انبار یا اماکن گمرک تسلیم شده باشد. اگر کالای ضبطی را گمرک توقیف‌کننده یا سایر مراجع صالحه توقیف‌کننده، برای فروش یا به منظور رسیدگی به هر یک از واحدهای گمرکی ارسال نمایند، باید بارنامه، صورت‌مجلس کشف و نامه گمرک مزبور که نشان‌دهنده مشخصات کالا است با کالا همراه باشد.



**ماده ۵۵-** در مورد هر کالایی که در اماکن گمرکی قبول می‌شود می‌باید بلافاصله مراتب تحویل کالا در دفاتر مربوط به انبار ثبت و برای هر ردیف (ارتیکل) فهرست کل بار (مانیفست)، اظهارنامه، پروانه، صورت‌مجلس ضبط، احکام کتبی، بارنامه مربوطه، قبض انبار جداگانه صادر و به تحویل‌دهنده کالا تسلیم شود.

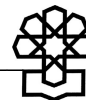
**ماده ۵۶-** سازمان تحویل‌گیرنده مکلف است در موقع تسلیم قبض انبار یا مبادله اسناد دیگری که حاکی از رسید کالا باشد دستورالعمل متروکه شدن و اقدام برای فروش کالا را به همراه قبض انبار و تاریخ متروکه شدن و اقدام برای فروش با درج مفاد مواد ۵۱ الی ۵۳ این قانون در ظهر اسناد مذکور مشخص نماید.

مؤسسات حمل‌ونقل یا حامل کالا مکلفند تاریخ تحویل کالا به انبارهای گمرکی و همچنین مفاد مواد مذکور را حداکثر ظرف پنج روز پس از تحویل کالا، به صاحب یا گیرنده کالا و در صورتی که صاحب یا گیرنده کالا مشخص نباشد به فرستنده کالا یا بانک واسطه اطلاع دهند. در صورتی که مؤسسات حمل‌ونقل یا آورنده کالا به تکلیف مقرر در این ماده عمل نکنند مسئول جبران خساراتی هستند که از این راه به اشخاص ذی‌نفع و گمرک وارد می‌شود.

**ماده ۵۷-** مسئولیت حفظ و نگهداری کالای موجود در اماکن گمرکی از هنگام تحویل گرفتن تا زمان تحویل دادن آن با سازمان تحویل‌گیرنده کالا می‌باشد.

سازمان تحویل‌گیرنده مکلف است کالای موجود در سازمان و ترانزیت داخلی اداری را از هنگام تحویل گرفتن تا زمان تحویل دادن به صاحب آن یا نماینده او در مقابل خطرات ناشی از آتش‌سوزی، انفجار و اشتعال بیمه کرده و حق بیمه متعلقه را از طریق گمرک در موقع ترخیص از صاحبان کالا وصول کند، در صورتی که کالای تحویل شده به سازمان تحویل‌گیرنده در مقابل خطرات یاد شده به موجب بیمه نامه معتبر بیمه بوده و در موقع ورود کالا و تحویل به گمرک یک نسخه معتبر از بیمه‌نامه به گمرک مربوط تسلیم شده باشد تا زمانی که بیمه‌نامه مزبور دارای اعتبار بوده و مدت آن منقضی نشده باشد حق بیمه دریافت نخواهد شد.

**ماده ۵۸-** در صورتی که کالا در مدت توقف در اماکن گمرکی یا بندر یا ترانزیت داخلی اداری در غیر از موارد مذکور در پاراگراف دوم ماده ۵۷ این قانون و موارد قوه قهریه (فورس ماژور) و خسارت ناشی از کیفیت خود کالا یا بدی بسته‌بندی آن، از بین برود یا خسارتی بدان وارد آید معادل میزان آنچه از بین رفته یا آسیب دیده از محل درآمد انبارداری یا سایر خدمات گمرکی



براساس ارزش کالا پرداخت خواهد شد.

**تبصره ۵ -** پرداخت غرامت از طرف شرکت بیمه یا گمرک رافع مسئولیت انباردار و سایر مأموران مربوط نمی‌باشد.

**ماده ۵۹ -** گمرک ایران می‌تواند طبق مواد این قانون و سایر قوانین مربوطه درخواست واردکنندگانی را که می‌خواهند کالاهای وارده خود را به انبار اختصاصی (ملکی یا استیجاری) و یا به انبارهای عمومی رسمی و سردخانه‌ها انتقال دهند قبول کند. انتقال کالا به انبارهای مزبور و سردخانه‌ها منوط به انجام تشریفات ترانزیت داخلی و رعایت کلیه مقررات مربوط و پرداخت هزینه‌های متعلقه و تضمین حقوق ورودی خواهد بود. در این گونه موارد کالا می‌باید از انواع کالاهای مجاز و غیر مشروط بوده و در صورت مشروط بودن، شرط تحقق یافته باشد.

**ماده ۶۰ -** موافقت با ایجاد انبار اختصاصی منوط به احراز شرایط زیر است:

- محل انبار اختصاصی حتی‌الامکان نزدیک به اماکن گمرکی باشد.

- ساختمان انبار اختصاصی یا انبارهای عمومی رسمی و سردخانه طوری باشد که کالا از نظر ایمنی آن از دستبرد و آتش سوزی مصون باشد.

- در انبار اختصاصی غیر از کالایی که تشریفات قطعی گمرکی آن انجام نشده کالای دیگری گزاردده نشود، به استثنای سردخانه‌ها به شرطی که محل کالای گمرک نشده از سایر کالاهای موجود در سردخانه قابل تشخیص و علامت‌گذاری باشد.

**ماده ۶۱ -** مسئولیت حفاظت و نگهداری کالا در انبار اختصاصی به عهده استفاده کننده آن و در مورد انبارهای عمومی رسمی و سردخانه به عهده سازمان‌های نگهداری کننده ذی‌ربط است و سازمان‌های مزبور باید اقدامات لازم را در خصوص محافظت و مراقبت کالا بعمل آورده، و همچنین کالاهای را از خطرات ناشی از آتش سوزی، سرقت و موارد مشابه بیمه نمایند. در هر صورت فقدان یا کاهش یا آسیب دیدگی در موارد مزبور و همچنین حمل یکسره یا ترانزیت داخلی غیراداری متوجه گمرک نیست و صاحب کالا مکلف است کلیه حقوق ورودی مربوطه را به‌طور کامل پرداخت کند.

**ماده ۶۲ -** انبار اختصاصی به استثنای انبارهای عمومی رسمی و سردخانه‌ها باید با دو قفل بسته شود که کلید یکی از آنها منحصراً نزد اداره گمرک نگاهداری می‌شود و بدون حضور مأموران



گمرک هیچکس حق ندارد قفلها را باز و به انبار وارد شود به علاوه اداره گمرک باید در هر مورد در انبار را لاک و مهر نماید.

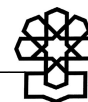
**تبصره ۱-** خارج کردن کالا از انبارهای اختصاصی مستلزم انجام تشریفات گمرکی می باشد و در صورت شکستن یا بازکردن قفل و لاک و مهر گمرک یا ورود غیر مجاز به انبار، مرتکبین علاوه بر کیفرهای مندرج در قانون مجازات اسلامی، مشمول مجازات قاچاق کالا نیز خواهند بود. رییس گمرک موظف است به محض وصول اطلاع از چنین امری بلافاصله در حضور مسئول انبار و صاحب کالا دستور شمارش و رسیدگی کالای موجود در انبار اختصاصی و تطبیق آن با مندرجات دفاتر انبار را بدهد. هرگاه در اثر رسیدگی در موجودی انبار کسری مشاهده شود، این اقدام قاچاق گمرکی تلقی خواهد شد.

**تبصره ۲-** انبارهای عمومی رسمی و سردخانه‌هایی که کالاهایی را نگهداری می نمایند و تشریفات گمرکی آنها انجام نشده است، حق ندارند این گونه کالاها را بدون رؤیت پروانه گمرکی مربوط و حضور نماینده گمرک به صاحبان کالا تحویل نمایند و در صورت تخلف، این اقدام قاچاق گمرکی محسوب می شود.

**تبصره ۳-** استفاده کننده از انبارهای اختصاصی و همچنین دارنده انبارهای عمومی رسمی و سردخانه‌ها باید دفتری طبق نمونه تعیین شده از طرف گمرک برای ثبت کالایی که به انبار وارد و یا از آن خارج می شوند نگاهداری کنند این دفاتر از طرف گمرک قبلاً نخکشی و مهر گمرکی می شود و هر یک از صفحات آن باید از طرف رییس گمرک یا نماینده او شماره گذاری و تعداد صفحات دفتر در پشت اولین و آخرین صفحه آن قید و امضاء شود.

**ماده ۶۳-** اداره گمرک با انتقال کالای فاسد شدنی یا خطرناک و همچنین کالایی که مجاورت آنها موجب خرابی سایر کالا می شود به شرطی می تواند به انبار اختصاصی یا انبارهای عمومی رسمی یا سردخانه موافقت نماید که متقاضی برای نگاهداری آنها انبار واجد شرایط تدارک دیده و معرفی و تعهد نماید که کالا را در آن انبار نگاهداری و قبل از انجام تشریفات قطعی هیچگونه دخل و تصرفی در کالا ننماید.

**ماده ۶۴-** مأموران گمرک به موجب دستور کتبی صادره از گمرک مربوطه می توانند در هر زمان کالاهایی که تشریفات گمرکی آن انجام نشده و به انبارهای عمومی رسمی یا سردخانه‌ها منتقل شده است و کالاهای موجود در انبار اختصاصی را مورد رسیدگی و شمارش قرار داده مشخصات آنها را با مندرجات دفتر و اسناد و مدارک ورود و خروج تطبیق نمایند.



اگر در انبار اختصاصی کالایی دیده شود که وجود آن در انبار متکی به پروانه ترانزیت داخلی نباشد، قاچاق محسوب می‌شود.

**ماده ۶۵-** هرگاه تا پایان مدت چهار ماه موضوع ماده (۵۲) این قانون و یا تا پایان مهلت تمدیدی آن صاحب کالای منتقل شده به انبارهای اختصاصی یا عمومی رسمی یا سردخانه اقدام به ترخیص قطعی کالای خود اداره گمرک موظف است حقوق ورودی متعلق به کالا را از محل تضمین آن تأمین و وصول و پروانه مربوط را صادر و برای صاحب کالا ارسال دارد و هرگاه کالا از انواعی باشد که اخذ گواهی بهداشت یا استاندارد و نظایر آنها برای ترخیص قطعی ضروری است قبلاً اقدامات لازم برای اخذ گواهی‌های مربوطه صورت گیرد.

**ماده ۶۶ -** گمرک ایران و سازمان بنادر و کشتیرانی می‌توانند اماکن و انبارهای ملکی خود را برای ایجاد انبارهای عمومی یا سردخانه یا انبار اختصاصی به اجاره واگذار کنند. شرایط واگذاری استیجاری طبق آیین‌نامه‌ای خواهد بود که توسط گمرک پیشنهاد و به تصویب هیئت وزیران خواهد رسید.

**تبصره -** در تمام موارد علاوه بر تکلیف پیمانکاران به رعایت کلیه مواد و تبصره‌های این قانون، مطابق قانون مسئولیت مدنی گمرک یا سازمان بنادر و کشتیرانی حسب مورد به عنوان کارفرما در مقابل صاحبان کالا مستقیماً مسئولیت خواهند داشت.

**ماده ۶۷-** تعیین تکلیف قطعی کالای متروکه ضبطی قطعیت یافته و یا قاچاق قطعیت یافته، توسط سازمانی که طبق قوانین، متولی امر فروش کالاهای مذکور می‌باشد با رعایت مقررات مربوطه انجام خواهد شد.

**ماده ۶۸-** در صورتی که صاحب کالا، متصدی حمل و نقل کالا یا اشخاص ذی‌نفع، مجهول‌المکان بوده و ابلاغ قانونی مستقیم میسر نباشد مراتب یک نوبت در روزنامه‌های کثیرالانتشار منتشر خواهد شد. چنانچه تا ۲۰ روز بعد از زمان انتشار صاحب کالا یا افراد ذی‌نفع نسبت به تعیین تکلیف کالا اقدام ننمایند گمرک مراتب را به سازمان متولی فروش اعلام خواهد کرد.

**ماده ۶۹-** قبل از ارسال فهرست کالای متروکه، گمرک موظف است برای کالای هر ردیف دفتر انبار، اظهارنامه گمرکی تنظیم و کالا با حضور انباردار مورد ارزیابی قرار گرفته و مقدار، نوع،



ارزش و سایر مشخصات آن تعیین و در متن اظهارنامه قید و حقوق ورودی و هزینه‌های انجام خدمات مربوطه نیز محاسبه شود.

**تبصره -** محاسبه حقوق ورودی و هزینه‌های گمرکی کالای متروکه براساس مقررات عمومی صادرات و واردات سال ورود کالا یا زمان اظهار هر کدام کمتر باشد، خواهد بود.

**ماده ۷۰-** هر گاه کالای متروکه از نوع کالای ممنوع باشد پس از تنظیم صورت‌مجلس باید مراتب به صاحب کالا یا حامل آن اعلام شود و در صورت مشخص نبودن نام و نشانی صاحب کالا یا معلوم نبودن آورنده آن موضوع از طریق درج یک نوبت آگهی در یکی از روزنامه‌های کثیرالانتشار ابلاغ می‌گردد. صاحب کالا می‌تواند ظرف ۲ ماه از تاریخ ابلاغ صورت‌مجلس ضبط یا درج در روزنامه، به مرجع قضایی صالحه اعتراض نماید و رسید مشتمل بر اعتراض خود را ظرف ۱۵ روز به گمرک مربوطه اعلام کند. در غیر این صورت کالا به ضبط قطعی دولت در خواهد آمد.

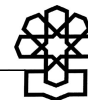
**تبصره -** کالای ضبطی سریع‌الفساد و یا کالاهایی که نگهداری آن هزینه اضافی ایجاد و یا تولید خطر نماید اعم از این‌که ضبط قطعی شده یا نشده باشد بلافاصله بعد از اعلام توسط سازمان مسئول مربوطه بفروش خواهد رسید. سایر کالاهایی که از تاریخ ضبط آن‌ها گذشته باشد در صورت عدم تعیین تکلیف از طرف مراجع صلاحیتدار، طبق مقررات به فروش خواهد رسید و حاصل فروش آن تا تعیین تکلیف نهایی به‌عنوان امانت در حساب مخصوصی نگهداری می‌شود مگر آن‌که مرجع صلاحیتدار ادامه نگهداری عین کالا را تا تعیین تکلیف نهایی لازم بداند.

**ماده ۷۱-** توقیف کالا از طرف مقامات صالحه تحت هر عنوان به استثنای مواردی که مقامات قضایی به استناد ماده (۱۰) قانون مجازات اسلامی دستور توقیف کالا را بدهند مانع از متروکه شدن کالا یا اجرای مقررات مربوط به آن نخواهد بود و در صورت متروکه شدن طبق مقررات کالای متروکه با آن رفتار خواهد شد.

**ماده ۷۲-** سازمان فروش موظف است بلافاصله پس از انجام تشریفات مذکور در مواد ۶۸ و ۶۹ این قانون با تنظیم صورت‌مجلس نسبت به تحویل کالای متروکه و ضبطی از سازمان تحویل گیرنده با صدور مجوز و نظارت گمرک و انتقال آن به انبارهای خود اقدام نماید.

**تبصره ۱-** در مورد کالای داخل محفظه (کانتینر) بلافاصله پس از اجرای تشریفات متروکه، کالا از محفظه خارج و محفظه خالی به سازمان تحویل گیرنده تحویل می‌گردد.

**تبصره ۲-** حقوق ورودی و هزینه‌های خدمات گمرکی کالای متروکه باید توسط سازمان



متولی فروش از حاصل فروش کسر و به گمرک پرداخت شود.

**تبصره ۳-** هزینه انبارداری قابل برداشت از حاصل فروش حداکثر برای ۸ ماه قابل محاسبه است و این مدت در مورد کالاهای متروکه فرودگاهی ۴ ماه خواهد بود.

**ماده ۷۳-** ترخیص کالا از اماکن گمرکی مستلزم انجام تشریفات گمرکی در گمرک‌های مجاز است. گمرک ایران مکلف است فهرست گمرک‌های مجاز برای انجام تشریفات مختلف گمرکی را اعلام نماید.

**ماده ۷۴-** انجام تشریفات گمرکی غیر از مواردی که در این قانون تعیین می‌شود منوط به اظهار کالا توسط صاحب کالا یا نماینده قانونی وی با تسلیم اظهارنامه گمرکی انجام می‌گیرد. شکل، تعداد و نحوه تنظیم و شرایط تسلیم اظهارنامه، تشریفات اظهار و ترخیص کالا و اظهار قبل از ورود کالا بر حسب شرایط روز به موجب دستورالعمل‌های صادره از طرف گمرک تعیین خواهد شد.

**تبصره ۱-** تشریفات تنظیم اظهارنامه و ترخیص کالاهایی که با استفاده از مزایای کنوانسیون‌های بین‌المللی که دولت جمهوری اسلامی ایران به آن‌ها ملحق شده یا می‌شود، تابع مقررات کنوانسیون‌های مربوطه خواهد بود.

**تبصره ۲-** کالای مسافری، هدیه و سوغات و هم چنین نمونه‌های تجاری به تشخیص گمرک و کالاهای مشمول بندهای (الف، و، ز، ح، س، ع و ف) ماده ۲۴۷ این قانون به تشخیص گمرک و رعایت سایر مقررات با صدور پته گمرکی قابل ترخیص می‌باشد.

**تبصره ۳-** خروج کالای کابوتاژی از گمرک مقصد، متروکه و ضبطی که به معرض فروش گذارده شده و متکی به صورتمجلس فروش و قبض وصول بهای آن می‌باشد و همچنین کالایی که صادرکننده از صدور آن منصرف شده است.

**ماده ۷۵-** اشیای مذکور در زیر از تسلیم اظهارنامه و ارزیابی جز در موارد ظن قوی قاچاق یا موارد بهداشتی و امنیتی معاف می‌باشد:

۱. مراسلات پستی،
۲. کیسه‌های حاوی نامه‌های پستی و بسته‌های مطبوعات مشروط به این‌که مهور به مهر مأموران پست کشورهای دیگر بوده و کیسه‌های مزبور حاوی بسته‌های کالا (حتی به‌عنوان نمونه) نباشد. در مورد پیک سیاسی مطابق مقررات مربوطه عمل خواهد شد.



**ماده ۷۶-** ارزیابی کالا در اماکن گمرکی صورت می‌گیرد ولی در موارد استثنایی در صورتی که صاحب کالا کتباً تقاضا نموده باشد، گمرک می‌تواند اجازه انجام عملیات ارزیابی را در خارج از محوطه گمرکی نیز صادر نماید.

**تبصره -** در مورد صادرات نفت خام و کالاهای مشابه که به صورت فله و از طریق خط لوله و یا سایر وسایل به‌وسیله حمل، منتقل می‌شود، گمرک ایران موظف به رعایت دقت در ثبت و پلمب شماره کنتور و حصول اطمینان از صحت آنان در هر مورد و انطباق با اظهارنامه تسلیمی توسط اظهارکننده یا سازمان مربوطه می‌باشد.

**ماده ۷۷-** گمرک مکلف است کلیه کالاهایی را که تشریفات گمرکی آن انجام و سند ترخیص آن صادر شده است، بلافاصله ترخیص نماید.

**ماده ۷۸-** صاحب کالا یا نماینده قانونی او حق دارد قبل از تسلیم اظهارنامه طبق تقاضای کتبی و ارائه اسناد مالکیت با موافقت گمرک و نظارت مأموران تعیین شده، با قبول مسئولیت خسارات احتمالی وارده، کالای خود را رویت و به توزین بسته‌ها یا باز کردن و دیدن محتویات آن‌ها برای به‌دست آوردن مشخصات کالا و نمونه‌برداری و همچنین خشک کردن کالا و تعویض لفاف اقدام نماید.

انجام عملیات فوق‌الذکر و همچنین مراتب کسری احتمالی محتویات و تغییرات انجام شده در بسته‌بندی ناشی از این اقدامات در صورت مجلسی که به امضای انباردار، صاحب کالا و مأمور نظارت‌کننده گمرک خواهد رسید درج می‌شود.

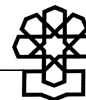
شیوه اجرایی مربوط به موجب دستورالعملی می‌باشد که توسط گمرک ایران تهیه می‌شود.

**تبصره -** هرگاه ضمن عملیات موضوع این ماده به کالا خسارتی وارد شود، حقوق ورودی آن قسمت از کالا که خسارت دیده تماماً وصول می‌شود.

**ماده ۷۹-** کالای چند بارنامه از یک فهرست کل بار ولو کالای واحد و به نام شخص واحد وارد شده باشد را نمی‌توان در یک اظهارنامه اظهار نمود ولی صاحب کالا حق دارد برای یک بارنامه کالای متعلق به خود در صورتی که بیش از یک بسته باشد در چند نوبت اظهارنامه‌های متعدد تنظیم و تسلیم نماید. در هر حال محتوی یک بسته کالا را نمی‌توان تفکیک و تقسیم و برای هر قسمت اظهارنامه تنظیم و قبول نمود مگر در مواردی که قسمتی از محتویات بسته مزبور غیرمجاز باشد یا برای قسمتی از آن اظهارنامه مرجوعی تنظیم شده باشد یا کتباً درخواست و اگذاری به گمرک بنماید.

**تبصره ۱ -** کالای موضوع یک اعتبار اسنادی یا بروات وصولی که به نام شخص واحد به





صورت تدریجی و با بارنامه‌های متعدد وارد می‌شود را می‌توان به موجب یک اظهارنامه کلی به گمرک اظهار نمود.

**تبصره ۲-** برای محمولات ترانزیتی که با یک وسیله نقلیه جاده‌ای از مبادی ورودی به مقصد گمرکات داخلی حمل می‌شود، تسلیم یک فقره اظهارنامه ترانزیت داخلی توسط متصدی حمل یا حامل کفایت می‌کند.

**ماده ۸۰-** در مواردی که حقوق ورودی یا صدوری از روی وزن دریافت می‌شود، وزن کالا براساس وزن خالص کالا و در شرایط و اوضاع و احوال عادی ملاک عمل خواهد بود.

در مواردی که تعیین وزن خالص کالا مستلزم از صورت بازار افتادن و تغییر شکل و وضع آن یا موجب خسارات یا خطرات احتمالی شود، وزن قانونی ملاک ارزیابی قرار می‌گیرد مگر اینکه وزن خالص کالا طبق اسناد بیش‌تر از وزن قانونی باشد. اوزان تقریبی ظروف به موجب دستورالعملی خواهد بود که توسط گمرک ایران و با هماهنگی مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی تهیه می‌شود.

هرگاه کالا در ظروف تجملی و غیرعادی وارد گردد و مأخذ حقوقی که برای آن ظرف تعیین گردیده زیادتر از مأخذ حقوق مظروف آن باشد حقوق متعلقه به هر یک از ظرف و مظروف جداگانه محاسبه و دریافت می‌گردد مگر در مواردی که ظرف از مظروف قابل تفکیک نباشد یا تفکیک آن موجب تغییر کیفیت و نامرغوبی کالا باشد که در این صورت ظرف و مظروف توأمأ مشمول پرداخت حقوق با مأخذ بالاتر خواهد بود.

در صورتی که ظرف و مظروف قابل تفکیک باشد و حقوق متعلق به هر نوع جنس جداگانه پرداخت شود، حقوق مظروف از روی وزن خالص آن دریافت می‌گردد.

**تبصره -** محفظه (کانتینر) و سایر ظروف تکیه‌گاه‌های چند بار مصرف یا نظایر آن که برای سهولت حمل و نقل کالای وارداتی مورد استفاده قرار می‌گیرد می‌تواند به عنوان ورود موقت پذیرفته شده و مطابق رویه گمرکی مربوطه با آن‌ها رفتار خواهد شد.

**ماده ۸۱-** در مواردی که بین گمرک و اظهارکننده اختلاف حاصل شود (جز در مورد اختلاف پیرامون ممنوعیت کالا) و ترخیص کالا مستلزم پرداخت مبلغی بیش از آنچه اظهار شده است باشد اظهارکننده می‌تواند حقوق ورودی را براساس اظهار خود نقداً پرداخت و تفاوت و جریمه احتمالی را با توجه به اعلان گمرک با تودیع تضمین کالا را مرخص کند. در مواردی که صاحب کالا به انتظار اعلام نظر قطعی گمرک از ترخیص کالا خودداری کند می‌تواند کلیه وجوه پرداختی مربوط را



مسترد دارد. در صورتی که نظر قطعی گمرک ایران از لحاظ میزان حقوق ورودی متعلقه منطبق یا کم‌تر از اظهار صاحب کالا باشد صاحب کالا از پرداخت حق انبارداری از تاریخ اظهار تا تاریخ اعلام نظر قطعی و نهایی گمرک معاف است و همچنین کالای وارده به گمرک طی مدتی که مقررات یا دستورهای دولتی با تشخیص گمرک من غیر حق مانع از ترخیص آن شده یا می‌شود با تصویب گمرک ایران در هر مورد از پرداخت حق انبارداری معاف خواهد بود.

**تبصره -** در صورتی که در اجرای مقررات تعیین ارزش کالای وارداتی، نیاز به زمان بیش‌تر باشد، گمرک می‌تواند با رعایت سایر مقررات و اعلام مراتب به صاحب کالا، و با اخذ تضمین اجازه ترخیص کالا را صادر نماید تا متعاقباً درخصوص ارزش تعیین تکلیف نهایی به عمل آید.

**ماده ۸۲-** اگر صاحب کالا، کالای خود را اظهار کرده باشد، چنانچه بخواهد برای تمام یا قسمتی از آن‌ها تحت عنوان دیگری اظهارنامه تسلیم نماید برای آن قسمت از کالا که در گمرک موجود است به شرط آن‌که اظهار اولیه خلاف نبوده و در صورت خلاف جریمه را پرداخت کرده باشد، پذیرفته می‌شود.

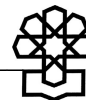
**تبصره ۱-** تغییر عنوان به ترانزیت داخلی یا خارجی با رعایت سایر مقررات این قانون موکول به موافقت گمرک ایران می‌باشد.

**تبصره ۲-** در مواردی که اظهار صاحب کالا مشمول مقررات قاچاق باشد صاحب آن حق تبدیل عنوان اظهارنامه را ندارد.

**ماده ۸۳-** صدور المثنی، رونوشت یا تصویر گواهی شده از اسناد وصول مطلقاً ممنوع است لیکن صاحب سند می‌تواند از گمرک درخواست کند، گواهینامه حاکی از مدلول صدور سند به او تسلیم شود.

**ماده ۸۴ -** گمرک ایران می‌تواند در صورتی که مقتضیات تجاری ایجاب نماید برای حمل کالایی که تشریفات گمرکی آن انجام گردیده اجازه صدور پته عبور را به موجب دستور اداری برقرار نماید.

**ماده ۸۵-** جهت حصول اطمینان از صحت مندرجات اظهارنامه تسلیمی به گمرک با کالای موجود در گمرک از لحاظ مشخصات کالا، گمرک مجاز است نسبت به ارزیابی و معاینه و واریسی کالای اظهار شده اقدام نماید. وظایف ارزیابان و کارشناسان و نحوه ارزیابی براساس اصول انتخاب خطر و واریسی اتفاقی به موجب دستورالعمل صادره از سوی گمرک ایران می‌باشد.



**تبصره -** در تمامی موارد واریسی و معاینه کالا با حضور صاحب کالا یا نماینده قانونی او صورت خواهد گرفت.

**ماده ۸۶-** هرگاه اظهار صاحب کالا منجر به عدم وصول حقوق ورودی و هزینه‌های گمرکی به میزان واقعی شود، ارزیابان تخلف مربوطه را در ظهر اظهارنامه درج و ضمن تنظیم صورتمجلس علاوه بر وصول ارزش مابه‌التفاوت، جریمه‌ای به تشخیص رئیس گمرک محل که حداقل آن ۱۰ درصد و حداکثر ۱۰۰ درصد ارزش مابه‌التفاوت باشد، دریافت می‌شود.

**ماده ۸۷-** هرگاه در اثر ارزیابی، اختلافی که مستلزم دریافت تفاوت حقوق ورودی و هزینه‌های انجام خدمات نباشد کشف شود (مانند این‌که نام یکی از دو نوع کالای مجاز که حقوق ورودی آن‌ها یکسان است به جای نام دیگری در اظهارنامه نوشته شده باشد) در این صورت نیز مشهودات مأموران باید در ظهر اظهارنامه قید و پس از اطلاع و اجازه رئیس گمرک، اجازه اصلاح مورد اشتباه به صاحب کالا یا نماینده قانونی او داده می‌شود.

**ماده ۸۸-** اگر صاحب کالا مشخصات کالای خود را به زیان خود اظهار کرده باشد و مراتب بر اثر ارزیابی کشف شود ارزیابان مکلفند مشهودات خود را در ظهر اظهارنامه درج و آن را به مسئول سرویس ارزیابی مسترد دارند. در چنین مواردی مسئول سرویس ارزیابی دستور لازم مبنی بر اصلاح اظهارنامه و استرداد وجوه اضافه پرداختی به صاحب کالا را صادر می‌نماید. انجام تشریفات استرداد مانع از ترخیص نخواهد بود.

**ماده ۸۹-** کالاهای زیر را می‌توان با رعایت مقررات این قانون به عنوان ورود موقت پذیرفت:

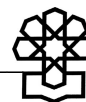
۱. کالاهای خارجی به منظور عرضه در نمایشگاه،
۲. دستگاه‌های فیلمبرداری و عکسبرداری هوایی و فیلم‌های همراه آن‌ها،
۳. دستگاه‌های مطالعات علمی، آموزشی، پژوهشی، تربیتی، فرهنگی، فنی و مهندسی نقشه‌برداری،
۴. تجهیزات، ماشین‌آلات و لوازم مورد نیاز برای سدسازی، اسکله‌سازی، لایروبی، راهسازی، حفاری، استخراج و اکتشاف و دستگاه‌های مربوط به تعمیر این وسایل،
۵. تجهیزات و دستگاه‌های نصب و سوار کردن کارخانجات و تأسیسات صنعتی مشروط بر این‌که در کشور با تشخیص وزارتخانه مربوط بر حسب مورد تولید مشابه داخلی آن مقدور نباشد و دستگاه‌های تعمیر این وسایل،



۶. ظروف عادی و لفاف‌های متعارف بیرونی کالاهای وارده و صادره همچنین قرقره‌ها و تکیه‌گاه‌های مشابه کالاهای وارده و صادره،
۷. وسایل نقلیه سواری اشخاص حقیقی غیرمقیم ایران برای استفاده شخصی و برای مدت محدود به پیشنهاد گمرک ایران و تصویب هیئت وزیران،
۸. وسایل امدادی و لوازم کمک‌های بشردوستانه،
۹. لوازم و وسایل ورزشی همراه ورزشکاران جهت برگزاری مسابقات رسمی ورزشی که در ایران برگزار می‌شود با تشخیص فدراسیون ورزشی مربوطه در هر مورد،
۱۰. لوازم، قطعات یدکی هواپیماها یا کشتی‌های خارجی که شرکت‌های مربوط به منظور تعویض یا رفع نقص هواپیماها یا کشتی‌ها موقتاً وارد می‌کنند،
۱۱. دام‌هایی که برای تعلیف موقتاً وارد کشور می‌شوند و همچنین نتاج آن‌ها طبق مقررات مربوط،
۱۲. کالاهایی که طبق قراردادهای گمرکی بین‌المللی قابل ورود موقت بوده و دولت جمهوری اسلامی ایران عضویت آن را پذیرفته است،
۱۳. لکوموتیو، واگن و هواپیما که به طور منظم در خطوط بین ایران و کشورهای خارجی حرکت می‌کنند،
۱۴. وسایل نقلیه موتوری و غیرموتوری و چهارپایان که با محمولات خود به کشور وارد و محمولات خود را در اولین گمرک ورودی تخلیه کرده و مراجعت می‌نمایند،
۱۵. محفظه‌های مخصوص حمل کالا (کانتینرها) و نظایر آن‌که به نحوی ساخته شده باشد که جابه‌جا کردن آن از یک وسیله نقلیه به وسیله نقلیه دیگر امکانپذیر و این محفظه‌ها تماماً یا تا اندازه‌ای پوشیده باشد و بتوان کالاها را به آسانی تخلیه و بارگیری کرد.
- ماده ۹۰-** ورود موقت مستلزم اخذ تضمین به میزانی است که گمرک ایران تعیین و اعلام می‌کند.

**ماده ۹۱-** در موارد زیر به‌جای اخذ تضمین به اخذ تعهد کتبی اکتفا می‌شود:

۱. واردات موقت لوازم و قطعات یدکی هواپیماها و کشتی‌های خارجی موضوع بند «۱۰» ماده (۸۹) این قانون،
۲. محفظه‌های مخصوص حمل کالا (کانتینر)،
۳. در مورد واردات موقت کالاهای وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی تعهد مسئولان مالی سازمان مربوطه و در مورد نمایشگاه‌های خارجی تعهد سفارتخانه‌ها یا نمایندگی‌های سیاسی کشور مربوطه با تأیید و گواهی وزارت امور خارجه، در هر مورد.



**ماده ۹۲-** کالایی که به عنوان ورود موقت اظهار می‌گردد باید طبق اصول و مقررات این قانون مورد ارزیابی قرار گرفته و به بسته‌ها یا محتویات آن‌ها مهر گمرکی و هر نوع علامت و اقدام دیگری که تشخیص کالا را در موقع خروج میسر می‌سازد الصاق گردد. گمرک مهلتی را که کالا باید از کشور خارج شود تعیین و نسبت به ترخیص کالا اقدام می‌نماید.

**ماده ۹۳-** در صورت تسلیم تقاضای کتبی از طرف صاحب کالا مدت پروانه ورود موقت از طرف گمرک صادرکننده پروانه تا حداکثر شش ماه قابل تمدید است مشروط بر این‌که تقاضا قبل از انقضای مهلت اولیه تسلیم شده باشد.

تمدید مجدد پروانه ورود موقت منوط به تسلیم تقاضا قبل از انقضای مدت و موافقت گمرک ایران می‌باشد.

**ماده ۹۴-** برای تسویه پروانه ورود موقت و ابطال تضمین یا تعهد، صاحب کالا می‌تواند به طرق زیر اقدام نماید:

۱. کالا را به گمرک تحویل و تقاضای ابطال پروانه و تضمین یا تعهد را بنماید.
  ۲. کالا را با رعایت مقررات پس از احراز شرایط عمومی واردات، تحت عنوان ورود قطعی اظهار و ترخیص نماید.
  ۳. اظهارنامه مرجوعی تنظیم و به گمرک تسلیم نماید در این صورت پس از ارزیابی کالا و صدور پروانه مرجوعی به صاحب کالا تحویل می‌گردد تا نسبت به خروج کالا از کشور اقدام نماید. اعاده کالای ورود موقت تابع مقررات و تشریفات رویه مرجوعی می‌باشد.
- گمرک می‌تواند تضمین ورود موقت را در صورت معتبر بودن به عنوان تضمین برگشت کالا قبول کند. در هر حال ابطال پروانه و تضمین یا تعهد کالای ورود موقت موکول به تشخیص و تطبیق کالا با مشخصات پروانه ورود موقت و سالم بودن پلمب یا علائم گمرکی الصاق شده روی کالا و منقضی نشدن مدت اعتبار پروانه می‌باشد. در صورتی که به علت از بین رفتن علائم یا مهر گمرکی، تطبیق کالا ممکن نباشد نسبت به وصول تضمین یا پیگیری اجرای تعهد اقدام و در صورتی که صاحب کالا قصد خروج کالا را از کشور داشته باشد طبق مقررات صادرات رفتار خواهد شد.

**ماده ۹۵-** تبدیل کالای ورود موقت به ورود قطعی با رعایت ضوابط و مقررات زمان ورود به قلمرو گمرکی و پرداخت حقوق و عوارض ورودی براساس ارزش و مأخذ زمان ورود به قلمرو گمرکی و به نرخ برابری ارز در زمان اظهار کالا برای ورود قطعی خواهد بود.



**ماده ۹۶-** در صورتی که کالای ورود موقت در مهلت مقرر به گمرک معرفی نشود و دلایل موجه قابل قبول در مورد عدم تحویل به گمرک ارائه نگردد؛ گمرک نسبت به وصول تضمین و پیگیری اجرای تعهد اقدام خواهد کرد. در ضمن مواردی که کالا مجاز نباشد مشمول موارد قاچاق است.

**تبصره -** هر گاه کالا تا زمانی که اعلام جرم قاچاق یا وصول تضمین یا مطالبه وجه تعهد انجام نشده است به گمرک معرفی شود، و معلوم گردد تاخیر در معرفی کالا به گمرک، معلول علل موجه است به اخذ جریمه انتظامی موضوع ماده ۲۳۷ این قانون بسنده می‌شود.

**ماده ۹۷-** ورود موقت برای پردازش مستلزم اخذ مجوز قبلی از گمرک ایران است.

میزان کالای وارده، نوع پردازش، کیل یا ضریب مصرف و ضایعات در مجوز صادره قید و نوع و میزان تضمین برای الزامات قانونی توسط گمرک تعیین می‌گردد. در تعیین نوع و میزان تضمین باید کیل یا ضرایب مصرف، نوع، ماهیت کالا و عملیات پردازش مورد توجه قرار گیرد.

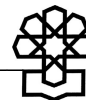
**تبصره ۱-** گمرک ایران می‌تواند با هماهنگی وزارتخانه‌های ذی‌ربط برای کالاهای وارده، میزان تضمین و کیل یا ضرایب مصرف استاندارد یا ثابت تعیین و به اطلاع عامه برساند.

**تبصره ۲-** گمرک مکلف است تسهیلات لازم (مانند پذیرش تضمین کلی یا اسناد مالکیت به جای تضمین) را برای واحدهای تولیدی مجاز و معتبر که به‌طور مکرر و منظم عملیات پردازش و صدور مجدد را انجام می‌دهند و مرتکب هیچ‌گونه خلاف گمرکی نشده‌اند را فراهم آورد.

**تبصره ۳-** چنانچه وارد کننده به وزن، معیار و ضرایب مصرف تعیین شده معترض باشد، موضوع اختلاف در کمیسیون رسیدگی به اختلافات گمرکی مطرح خواهد شد. تصمیم کمیسیون در این مورد قطعی است.

**ماده ۹۸-** سایر اشخاص غیر از واحدهای تولیدی نیز می‌توانند کالا برای پردازش و صدور مجدد وارد کنند، در هر حال وارد کننده در مقابل گمرک مسئول اجرای مقررات ورود موقت برای پردازش خواهد بود و گمرک تضمین‌های مناسب را برای این امر تعیین خواهد کرد. پروانه صادراتی مرتبط با صادرات محصولات به دست آمده اعم از این‌که توسط وارد کننده یا پردازش کننده صورت گرفته باشد برای ابطال تضمین یا تعهد کافی است.

**ماده ۹۹-** گمرک به هنگام ورود، اقدامات لازم به منظور بازشناسی و انطباق کالای موضوع ورود موقت با محصولات به‌دست آمده از آن را معمول می‌دارد تا امکان تسویه میسر شود. صدور مجدد محصول یا کالای موضوع واردات موقت مستلزم انجام کلیه تشریفات گمرکی مربوط به ترخیص



کالا از گمرک خواهد بود.

**تبصره -** گمرک در هر زمان می‌تواند از کالای موضوع ورود موقت و نحوه پردازش آن یا محصول به دست آمده بمنظور حصول اطمینان از صحت اظهارات اولیه در رابطه با واردات موقت بازدید به عمل آورد، چنانچه کالای مذکور موجود نباشد، طبق ماده ۱۱۱ رفتار خواهد شد.

**ماده ۱۰۰-** مهلت صدور محصولات به دست آمده از فرایند پردازش کالای ورود موقت از تاریخ صدور سند ترخیص کالای وارده حداکثر یکسال می‌باشد و این مهلت در موارد استثنایی در صورت تسلیم تقاضا به گمرک قبل از انقضای مهلت اولیه با تشخیص گمرک حداکثر تا یکسال دیگر قابل تمدید خواهد بود.

**ماده ۱۰۱-** پس از صدور محصولات به دست آمده بلافاصله ضمن ابطال و فسخ تضمین‌ها و تعهدات اخذ شده با وارد کننده تسویه حساب خواهد شد. در مواردی که محصولات به دست آمده به تدریج صادر می‌شود فک، ابطال و تسویه برای همان میزان کالای صادر شده انجام خواهد شد.

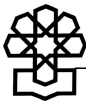
**تبصره ۱-** وارد کننده می‌تواند ظرف مهلت تعیین شده برای پردازش، کالای وارده را به همان حالت اولیه از کشور خارج و نسبت به ابطال تضمین و تسویه تعهدات خود اقدام نماید.

**تبصره ۲-** کالای وارده برای پردازش و همچنین ضایعات دارای ارزش تجاری چنانچه برای ورود قطعی اظهار شود، با رعایت مقررات ماده (۹۵) این قانون و بدون کسر استهلاك ترخیص می‌شود.

**ماده ۱۰۲-** چنانچه کالاهای وارده یا محصولات به دست آمده از پردازش در مهلت مقرر به گمرک معرفی نشود حسب مورد مشمول مقررات فعلی قاچاق یا تخلفات گمرکی این قانون خواهد بود. چنانچه کالا پس از مهلت مقرر و قبل از اعلام جرم قاچاق به گمرک معرفی گردد در این صورت با اخذ جریمه انتظامی موضوع ماده (۲۳۷) این قانون پذیرفته می‌شود.

**ماده ۱۰۳-** کالای وارده را تا هنگامی که با اجرای مقررات متروکه به فروش نرسیده می‌توان به عنوان مرجوعی به گمرک اظهار و ترخیص نمود.

**ماده ۱۰۴-** برای ترخیص کالا به عنوان مرجوعی، صاحب کالا یا نماینده قانونی او باید هزینه‌های خدمات گمرکی انجام شده متعلقه را پرداخت و در اظهارنامه تعهد کند کالا را در مهلتی که رئیس گمرک



تعیین می‌نماید از قلمرو گمرکی خارج سازد. این مهلت در صورت درخواست صاحب کالا یا نماینده قانونی او به شرط وجود دلایل موجه و مستند قابل قبول با تشخیص گمرک تمدید خواهد شد.

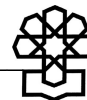
**ماده ۱۰۵-** هرگاه کالا در گمرک داخلی به عنوان مرجوعی اظهار شود صاحب کالا باید علاوه بر هزینه‌های گمرکی که به طور قطعی پرداخت می‌نماید، تضمین لازم که میزان آن توسط گمرک ایران تعیین خواهد شد تودیع نماید. هرگاه کالای مرجوعی در گمرک مرزی موجود و در همان گمرک برای اعاده اظهار شود در صورتی که از محل ارزیابی، یکسره و زیر نظارت مستمر مأموران گمرک به انبار کشتی یا هواپیما تحویل شود و یا یکسره به خط مرزی حمل و تحت نظر مأموران عبور داده شود ممکن است پس از بازرسی کامل مشخصات ظاهری بسته‌ها، برای بازرسی محتویات آنها به بازرسی اجمالی جز در موارد ظن قوی به قاچاق اکتفا شود و در این صورت نیازی به اخذ تضمین نخواهد بود.

**ماده ۱۰۶-** بسته‌های کالای مرجوعی که در گمرکات داخلی اظهار می‌شود، یا درب وسیله نقلیه حامل بسته‌ها، مهر گمرکی شده و با یک نسخه پروانه الصاقی به اظهارنامه در اختیار صاحب کالا گذارده خواهد شد و یک نسخه از اظهارنامه مربوط بلافاصله و مستقیماً به گمرک مرزی که کالا از آنجا خارج خواهد شد ارسال و نسخه سوم بایگانی می‌شود.

**ماده ۱۰۷-** کالای مرجوعی باید از گمرک داخلی یکسره تا گمرک مرزی حمل و با ارائه پروانه و اظهارنامه مربوطه به گمرک مرزی معرفی شود. محموله با اطلاع گمرک مرزی و تحت نظر مأمورانی که از طرف گمرک تعیین می‌شود از مرز عبور داده و یا به کشتی یا هواپیما تحویل می‌شود. تاریخ ورود و خروج کالا در دفتر پلمب شده مخصوص شماره‌گذاری شده، ثبت و در ظهر پروانه و اظهارنامه نیز نوشته شده و توسط مأموران مزبور امضاء و امضاء آنها از طرف رئیس گمرک محل گواهی و اظهارنامه گواهی شده به انضمام یک نسخه از بارنامه کشتی، هواپیما یا بارنامه مؤسسه یا متصدی حمل‌ونقل که کالا را بارگیری نموده به صاحب کالا تسلیم می‌شود تا جهت ابطال تضمین به گمرک داخلی مربوطه تحویل نماید.

**ماده ۱۰۸-** هرگاه در گمرک مرزی بین مشخصات ظاهری کالا با مندرجات اظهارنامه و پروانه اختلافی مشاهده شود، رئیس گمرک باید از صدور اجازه خروج کالا از کشور خودداری نموده و به اختلاف رسیدگی کرده و در صورت لزوم نظر گمرک صادرکننده پروانه مرجوعی را استعلام و پس از مشخص شدن اختلاف طبق مقررات مربوط به تخلفات یا قاچاق گمرکی عمل نماید.





ماده ۱۰۹- در موارد سوء ظن قوی مبنی بر قاچاق کالا، گمرک مرز خروج می‌تواند حتی علی‌رغم انطباق مشخصات ظاهری بسته‌ها با مندرجات اظهارنامه و پروانه به معاینه و بازرسی کالا اقدام کند.

ماده ۱۱۰- هر گاه علائم الصاقی گمرک به بسته‌ها و یا درب وسیله نقلیه حامل آن‌ها پاره شده یا مهر گمرکی آنها شکسته یا از بین رفته باشد طبق مقررات قسمت مربوط به تخلفات این قانون عمل خواهد شد و علاوه بر آن محتویات هر بسته که فاقد مهر گمرکی است از طرف گمرک مرز خروج مورد معاینه و بازرسی قرار خواهد گرفت. در صورت وجود ظن قاچاق در طی مواردی بازرسی مطابق رویه ذکر شده در بخش قاچاق این قانون رفتار خواهد شد.

ماده ۱۱۱- هرگاه صاحب کالای مرجوعی تا سه ماه پس از پایان مهلت داده شده نسخه تصدیق شده اظهارنامه را به گمرک صادرکننده پروانه مرجوعی برای ابطال تضمین تحویل ننماید گمرک مزبور مراتب را از گمرک مرز خروج استعلام و اگر معلوم شود کالای مرجوعی به گمرک مزبور تسلیم نشده حسب مورد نسبت به وصول تضمین اقدام و یا مطابق مقررات قاچاق گمرکی عمل خواهد شد.

تبصره- هرگاه کالای مرجوعی بعد از مهلت تعیین شده و قبل از وصول تضمین یا اعلام جرم قاچاق به گمرک خروجی تسلیم شده باشد و دلایل موجهی برای تاخیر ارائه گردد، در صورت تطبیق کالا با مشخصات اظهارنامه به اخذ جریمه موضوع ماده (۲۳۷) این قانون بسنده می‌شود.

ماده ۱۱۲- صاحب کالا یا نماینده قانونی او یا مسئول مستقیم وسیله نقلیه حامل کالای ترانزیتی باید اظهارنامه را به گمرک مبدا تسلیم و متعهد گردد که کالا را در مهلتی که متناسب با بعد مسافت، نوع وسیله و فصول سال تعیین می‌شود از طریق گمرک خروجی مشخص شده در پروانه ترانزیت، خارج نماید.

تمدید مهلت پروانه یا تغییر گمرک خروجی موکول به موافقت گمرک مبدا و هماهنگی با گمرک ایران و اعلام مراتب به گمرکات ذیربط است.

ماده ۱۱۳- هرگاه گمرک ورودی در مقدار کالای ترانزیتی نسبت به اظهارنامه کسری مشاهده نماید، صورت مجلس تنظیم و اظهارنامه و پروانه ترانزیتی بر آن اساس اصلاح و کالا عبور داده می‌شود. در صورتی که در گمرک مبدا در نتیجه ارزیابی کالا نسبت به اظهار مؤسسه حمل، کالای اضافی ممنوع



مازاد بر یک درصد (۱٪) یا کالای اضافی غیرهمنوع مشاهده شود مشمول تبصره ماده (۲۳۶) این قانون خواهد بود.

در مورد کالای اضافی هم‌نوع مازاد بر یک درصد (۱٪) با رعایت مقررات مربوطه اجازه اصلاح اظهارنامه و عبور کالا داده می‌شود و کالای اضافی غیر هم‌نوع مشمول قاچاق کالا بوده و مراتب در صورت مجلس تنظیمی قید می‌گردد.

**ماده ۱۱۴-** بسته‌های کالای ترانزیتی پس از انجام تشریفات گمرکی و تودیع تضمین در گمرک ورودی، مهر گمرکی می‌گردد و در صورتی که محفظه (کانتینر) یا وسیله نقلیه حامل کالای ترانزیتی قابل مهر باشد به مهر کانتینر یا وسیله نقلیه اکتفا می‌شود مگر اینکه به هنگام ورود دارای مهر گمرکی مطمئن و سالم باشد که رسماً معرفی گردیده و ادارات گمرک مبدأ و مقصد با آن آشنایی داشته باشند که در این صورت گمرک می‌تواند به کنترل مهر گمرکی بسنده نماید. میزان تضمین توسط گمرک ایران تعیین خواهد شد که حداکثر تا سه برابر ارزش کالا به علاوه حقوق ورودی می‌باشد.

**تبصره ۱-** در مورد کالای فله که امکان الصاق مهر گمرکی کالا میسر نمی‌باشد، گمرک با اعمال روش‌های نظارتی مناسب اجازه ترانزیت را خواهد داد.

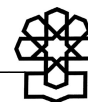
**تبصره ۲-** برای کالای ترانزیتی که به وسیله پست دولتی یا راه آهن جمهوری اسلامی ایران حمل می‌شود به جای تضمین، تعهد مناسب اخذ و پروانه ترانزیت صادر می‌شود.

**ماده ۱۱۵-** پروانه ترانزیت خارجی پس از انجام تشریفات مقرر به صاحب کالا یا نماینده قانونی او و یا مسئول مستقیم وسیله نقلیه حامل کالای ترانزیتی تسلیم می‌گردد تا به موجب آن کالای خود را تحویل گرفته و حمل نماید. پروانه ترانزیت باید در طول مسیر ترانزیت همراه کالا باشد.

یک نسخه از اظهارنامه ترانزیت خارجی از طرف گمرک مبدأ مستقیماً به گمرک خروجی ارسال می‌گردد.

**ماده ۱۱۶-** پس از خروج کالا از گمرک تحت عنوان ترانزیت خارجی صاحب کالا می‌تواند به شرط اینکه دخل و تصرفی در کالا نشده باشد آنرا برای ورود قطعی، ورود موقت، و ورود موقت برای پردازش، مرجوعی و ترانزیت داخلی به کشور اظهار کند. قبول این درخواست موکول به موافقت گمرک ایران و رعایت کلیه شرایط و مقررات عمومی صادرات و واردات می‌باشد.

**ماده ۱۱۷-** در مواردی که وسیله نقلیه حامل کالای ترانزیت خارجی به علت نقص فنی یا سانحه متوقف



شود، ترانزیت کننده یا حامل باید مراتب را به نزدیکترین گمرک اطلاع دهد تا گمرک محموله را تا رفع مشکل وسیله و یا بارگیری کالا در وسیله قابل پلمب دیگر تحت نظارت قرار دهد. در این موارد تنظیم صورت مجلس و اعلام مراتب به گمرکات مبدا و خروجی به منظور ثبت در دفاتر ورود و خروج و درج توضیح در فهرست‌های مربوطه الزامی است.

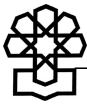
**ماده ۱۱۸-** تجدید بسته‌بندی، درجه‌بندی و عملیات برای تسهیل حمل کالای ترانزیتی پس از کسب موافقت گمرک با نظارت و طبق شرایط مقرر گمرک، امکان پذیر است.

**ماده ۱۱۹-** چنانچه در مسیر ترانزیت و تا حصول به اداره گمرک مرز خروج، مهر گمرکی محفظه (کانتینر) یا وسیله نقلیه دست نخورده باشد، ممکن است از بازرسی محتویات جز در موارد ظن قوی به تخلف صرفنظر شود، و هرگاه بازرسی بسته‌ها ضرورت داشته باشد، پس از این عمل اگر مغایرتی مشاهده نشود، مراتب با ذکر شماره و نوع مهرهای قبلی و جدید در صورت‌مجلسی که به همین منظور تنظیم می‌شود منعکس و اجازه ادامه مسیر صادر می‌شود.

**ماده ۱۲۰-** در موارد ظن قوی به تخلف، نیروی انتظامی موظف است وسیله نقلیه را به نزدیکترین گمرک مسیر ترانزیت هدایت، تا وسیله و محموله آن توسط مأمورین گمرک بازرسی و در صورت کشف تخلف، مراتب توسط مأمورین گمرک و نیروی انتظامی صورت‌مجلس شده و حسب مورد نسبت به تخلف یا قاچاق اعلام وضعیت و رسیدگی شود.

**ماده ۱۲۱-** گمرک خروجی موظف است مندرجات پروانه و وضعیت مهر گمرکی و مشخصات ظاهری محفظه (کانتینر) یا وسیله نقلیه را بازبینی و بررسی نموده و پس از حصول اطمینان از مطابقت کامل، حسب مورد اجازه تخلیه یا خروج کالا را تحت نظارت مأمورین گمرک صادر نماید. در صورت تخلیه کالا در اماکن گمرکی، هزینه انبارداری کالای صادراتی از روز ششم تخلیه دریافت می‌شود.

**ماده ۱۲۲-** پس از تحویل کالا به گمرک مقصد و یا خروج محموله از کشور مراتب در دفتر مخصوص شماره‌گذاری و مهر شده، ثبت و وصول کالا به گمرک ورودی اعلام و اظهارنامه گواهی شده توسط رئیس گمرک مربوطه به اظهارکننده یا نماینده وی تسلیم می‌شود تا جهت ابطال تعهدات یا تضمین‌های اخذ شده به گمرک ورودی تسلیم نماید. پروانه ترانزیت که خروج کالا در ظهر آن گواهی شده، در گمرک خروجی بایگانی می‌شود.



**ماده ۱۲۳-** هر گاه در موقع رسیدگی به کالای ترانزیت خارجی در گمرک خروجی مشاهده شود که مهر گمرکی از بین رفته و عمدی بودن از بین رفتن آن محرز نباشد گمرک با حضور مسئول مستقیم وسیله نقلیه و اگر صاحب کالا در محل حاضر باشد با حضور او و مسئول مستقیم وسیله نقلیه محتویات بسته‌ها را رسیدگی و با پروانه ترانزیت تطبیق می‌نماید، در صورتی که اختلافی مشاهده نشد اجازه خروج داده و نسبت به ابطال تضمین یا تعهد اخذ شده اقدام خواهد شد، در صورت وجود ظن قاچاق طبق مقررات قاچاق رفتار می‌شود.

**ماده ۱۲۴-** هرگاه کالای ترانزیت خارجی تا پایان مهلت پروانه و در صورت تمدید تا پایان مهلت تمدید جز به علت قوه قهریه (فورس ماژور) از قلمرو گمرکی خارج یا تحویل گمرک نگردد، کالا مصرف شده تلقی شده و تضمین‌های مأخوذه به میزان کالای خارج نشده ضبط و به درآمد دولت واریز یا حسب مورد در صورت عدم ایفای تعهدات نسبت به تنظیم صورت‌مجلس قاچاق اقدام خواهد شد.

**تبصره -** در مواردی که قبل از وصول تضمین، صاحب کالا یا نماینده قانونی او کالا را به گمرک مقصد ترانزیت معرفی و دلایل موجه ارائه نماید پس از بررسی مهر گمرکی الصاقی و اطمینان از سالم بودن آن‌ها، کالا مورد بازرسی قرار گرفته و چنانچه از هر لحاظ با مندرجات پروانه ترانزیت خارجی تطبیق نماید، با اخذ جریمه انتظامی حداکثر ۱۰۰,۰۰۰ ریال به تشخیص رئیس گمرک نسبت به محموله هر پروانه برای هر روز تاخیر بسنده می‌شود.

**ماده ۱۲۵ -** مسئولیت صاحب کالا یا نماینده قانونی وی و یا مسئول مستقیم وسیله نقلیه در پرداخت مطالبات گمرک، جرائم متعلقه و مجازاتهای ناشی از عدم تحویل یا خروج کالا محدود به میزان تعهدات و یا تضمین‌های مأخوذه برای صدور پروانه ترانزیت نمی‌باشد. در هر صورت گمرک مجاز است علاوه بر تضمین نسبت به وصول مطالبات خود از طرق قانونی اقدام نماید.

**ماده ۱۲۶-** مسافران تبعه خارج که با داشتن گذرنامه و رواید به طور ترانزیت از ایران عبور می‌نمایند در صورتی که دارای اسلحه مورد نیاز شخصی باشند گمرک می‌تواند جهت اسلحه مزبور اجازه ترانزیت با رعایت مقررات این بخش صادر نماید مشروط بر این که اسلحه در موقع ورود بسته‌بندی و مهر گمرکی شده و مراتب در گذرنامه دارنده آن قید شود و به همان وضع به گمرک مرز خروج ارائه و پس از رسیدگی و برداشتن پلمب اجازه خروج از کشور داده شود. در این قبیل موارد گمرک مرز ورود موظف است به صاحب اسلحه اعلام کند که حق استفاده از اسلحه در داخل کشور را مطلقاً ندارد و مراتب را به گمرک خروجی اعلام و گمرک مرز خروج نیز باید خروج اسلحه را به گمرک مرز ورود اطلاع دهد.



**ماده ۱۲۷-** گمرک مکلف است کالایی را که در اسناد حمل آن، محل تحویل یکی از شهرهای داخلی ذکر شده است به شرط این که در شهر مزبور گمرک مجاز وجود داشته باشد به تقاضای مؤسسه حمل و نقل با انجام تشریفات مربوطه، پروانه ترانزیت داخلی به صورت حمل یکسره صادر نماید.

**ماده ۱۲۸-** هرگاه در گمرک مبدأ، کالای ترانزیت داخلی نسبت به اظهارنامه تسلیمی کسری مشاهده شود، صورت مجلس تنظیم و اظهارنامه و پروانه ترانزیتی بر این اساس اصلاح و کالا عبور داده می شود. در صورتی که در گمرک مبدأ در نتیجه ارزیابی نسبت به اظهار نامه تسلیمی، کالای اضافی هم نوع مازاد بر یک درصد (۱٪) یا کالای غیرهمنوع مشاهده شود به ترتیب مشمول تبصره ماده (۲۳۶) و بند (و) ماده (۲۴۱) این قانون خواهد بود

**ماده ۱۲۹-** ترانزیت داخلی اداری با موافقت یا ضمن هماهنگی های انجام شده با گمرک ایران امکانپذیر است، در هر حال هزینه های حمل و خدمات مربوطه به عهده متقاضی است و از صاحب کالا دریافت نمی شود.

**ماده ۱۳۰-** ترانزیت داخلی شخصی کالا منوط به قبول درخواست از طرف گمرک مبدأ ترانزیت می باشد.

**ماده ۱۳۱-** صاحب کالا یا نماینده قانونی وی در مورد ترانزیت داخلی شخصی و مؤسسه حمل و نقل در مورد ترانزیت به صورت حمل یکسره باید پس از انجام تشریفات مربوطه و صدور پروانه، کالا را در مهلتی که متناسب با بعد مسافت، نوع وسیله نقلیه و فصول سال تعیین می شود با مهر گمرکی سالم الصاقی به بسته ها و در صورت قابلیت وسیله حمل برای الصاق مهر گمرکی، وسیله حمل با مهر گمرکی سالم به گمرک مقصد تحویل نماید.

**ماده ۱۳۲-** قبل از صدور پروانه ترانزیت شخصی اظهارکننده بایستی تضمین های لازم را به میزان تعیین شده توسط گمرک ایران تودیع نماید ولی هزینه های انجام خدمات نقداً وصول می گردد.

**تبصره ۱-** انتقال کالایی که طبق مقررات حمل و نقل بین المللی به همراه دفترچه مربوطه (TIR-carnet) وارد قلمرو گمرکی می شود بدون تسلیم اظهارنامه و تودیع تضمین صورت می گیرد.

**تبصره ۲-** در ترانزیت داخلی کیسه ها، بسته ها و مرسولات پستی، محمولات حمل شده به وسیله راه آهن جمهوری اسلامی ایران و کالاهای دولتی که مستقیماً از گمرک مبدأ به گمرک مقصد حمل می گردد، به جای تضمین، تعهد کتبی اخذ می گردد.



**ماده ۱۳۳-** مسئولیت کسری، آسیب‌دیدگی و فقدان کالا در حین ترانزیت شخصی با صاحب کالا است.

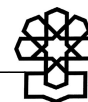
**ماده ۱۳۴-** در صورتی که در مسیر ترانزیت داخلی، کالا یا وسیله حمل آن دچار سانحه گردد، صاحب کالا یا نماینده قانونی او یا مسئول مستقیم وسیله نقلیه حامل کالای ترانزیتی موظف به اعلام مراتب به نزدیکترین گمرک جهت اعزام مأمور برای واریسی کالا و تنظیم صورت مجلس می‌باشد. گمرک پس از انجام اقدامات لازم با الصاق مجدد مهر گمرکی، اجازه ادامه مسیر داده و نسخه‌هایی از صورت‌مجلس را برای گمرکات مبدأ و مقصد ترانزیت ارسال خواهد نمود.

**ماده ۱۳۵-** پس از وصول کالا به گمرک مقصد تعداد، علائم و مهرهای گمرکی الصاق شده به بسته‌ها یا وسیله نقلیه حسب مورد واریسی و با مندرجات پروانه تطبیق و در صورتی که اختلافی مشاهده نگردد کالا به انبار تحویل و قبض انبار صادر شده و تسلیم تحویل‌دهنده می‌گردد. علاوه بر صدور قبض انبار، تحویل‌محموله با قید تاریخ در پروانه ترانزیت یا اوراق دفترچه حمل‌ونقل بین‌المللی (TIR-Carnet Volet) از طرف گمرک مقصد گواهی می‌گردد تا با ارسال به گمرک مبدأ، صاحب کالا یا نماینده قانونی او بتواند تضمین و تعهد مربوط را تسویه نماید.

**ماده ۱۳۶-** در صورت کشف خلاف از هر قبیل که باشد صورت‌مجلس با حضور صاحب کالا، نماینده قانونی وی و یا مسئول مستقیم وسیله نقلیه کالای ترانزیتی از طرف مأموران گمرک مقصد تنظیم و یک نسخه از آن به وی تسلیم و مراتب در ذیل پروانه قید و یک نسخه از صورت‌مجلس نیز حداکثر ۲۴ ساعت بعد از تاریخ ورود محموله به گمرک به گمرک مبدأ ارسال و یک نسخه در پرونده انبار ضبط و یک نسخه دیگر با گزارش مخصوص به رئیس گمرک مقصد تسلیم می‌گردد تا دستور لازم برای تعقیب طبق مقررات مربوط به این قانون برای هر یک از موارد کشف خلاف که باید انجام گیرد صادر نماید.

**ماده ۱۳۷-** هر گاه کالای ترانزیت داخلی تا پایان مهلت پروانه و در صورت تمدید تا پایان مهلت تمدید جز به علت قوه قهریه (فورس ماژور) از قلمرو گمرکی خارج یا تحویل گمرک نگردد، کالای مصرف شده تلقی و از تضمین‌های مأخوذه به نسبت کالای خارج نشده ضبط و به درآمد دولت واریز یا حسب مورد نسبت به تنظیم صورت‌مجلس قاچاق اقدام خواهد شد.

**تبصره -** در مواردی که قبل از واریز تضمین‌ها به حساب‌های مربوطه صاحب کالا یا نماینده قانونی او با معرفی کالا به گمرک مقصد ترانزیت و ارائه دلایل موجه کالا را اظهار نماید، در صورت تطبیق کالا با پروانه ترانزیت و سالم بودن مهر گمرکی آن به اخذ جریمه انتظامی بابت هر



روز ۱۰۰,۰۰۰ ریال برای هر محموله پروانه ترانزیت بسنده می‌شود.

**ماده ۱۳۸-** اظهار کالای ممنوعه تحت هر یک از رویه‌های گمرکی ورود موقت، ترانزیت خارجی و داخلی و انتقال منحصراً با کسب موافقت دولت و طبق آیین‌نامه‌ای که به تصویب هیئت وزیران خواهد رسید، امکانپذیر است.

**ماده ۱۳۹-** صادرات قطعی کشور از پرداخت حقوق صدوری معاف است لیکن مشمول پرداخت هزینه‌های خدمات گمرکی می‌باشد.

**ماده ۱۴۰-** اجازه خروج کالاهای صادراتی توسط مأموران گمرک منوط به رعایت قیود و شرایطی است که دولت برای صادرات وضع می‌کند.

**ماده ۱۴۱-** کالای صادراتی باید از راه‌های مجاز و تحت مراقبت مأموران گمرک از کشور خارج گردد لیکن در موارد استثنایی که گمرک مقتضی بداند می‌تواند اجازه دهد که کالای صادراتی کشور تحت نظر مأموران حتی از سایر راه‌ها نیز خارج شود. این موافقت مشروط بر این خواهد بود که صاحب کالا قبلاً محلی را که کالا از آنجا به خارج حمل خواهد شد ضمن درخواست کتبی اعلام نماید.

**ماده ۱۴۲-** کالای صادراتی که به وسیله کشتی یا هواپیما به خارج فرستاده می‌شود باید در لنگرگاه‌های مجاز یا در فرودگاه‌های مجاز بارگیری شود. بارگیری کشتی در مورد صادرات ممکن است در موارد استثنایی در سایر لنگرگاه‌ها با همان شرایط و ضمن رعایت مقرراتی که در ماده (۱۴۱) این قانون ذکر شده از طرف رئیس گمرک اجازه داده شود.

**ماده ۱۴۳-** کالای صادراتی پس از تسلیم اظهارنامه از طرف مأموران گمرک مورد معاینه و ارزیابی قرار می‌گیرد. ارزش کالای صادراتی در گمرک عبارت است از بهای عمده فروشی بازار داخلی به اضافه هزینه بیمه و باربندی و حمل‌ونقل و سایر هزینه‌هایی که به آن کالا تا وصول به گمرک محل صدور کالا تعلق می‌گیرد به علاوه هزینه باربری در گمرک و سایر عوارضی که تا حصول به گمرک خروجی پرداخت می‌شود. در مواردی که طبق ماده (۵) قانون واگذاری معاملات ارزی و آیین‌نامه اجرایی آن برای کالای صادراتی نرخ تعیین شده باشد ارزیابی گمرک با رعایت سایر مقررات براساس نرخ‌های



تعیین شده خواهد بود.

ترتیب و مقررات ارزیابی و وظایف مأموران مربوط مطابق این قانون می‌باشد.

**ماده ۱۴۴-** ارزیابی کالای صادراتی در اماکن گمرکی صورت می‌گیرد ولی در موارد استثنایی در صورتی که صاحب کالا کتباً تقاضا نموده باشد گمرک می‌تواند اجازه انجام عملیات ارزیابی را در خارج از اماکن گمرکی صادر نماید.

**ماده ۱۴۵-** در مورد کالاهای صدور نیز صاحب کالا یا نماینده او باید اظهارنامه صادراتی تنظیم و تسلیم نماید. در مواردی که اظهارنامه صدور در یکی از گمرکات داخلی تسلیم گردد پس از انجام عملیات ارزیابی به هر یک از بسته‌های موضوع اظهارنامه، مهر گمرکی الصاق و مهلتی نیز برای حمل کالا از آن گمرک تا گمرک مرزی تعیین و در پروانه صدور قید می‌شود.

**تبصره-** در مورد کالای صادراتی که در محفظه حمل بار (کانتینر) یا توسط وسایل نقلیه‌ای که می‌توان به آنها مهر گمرکی الصاق کرد، حمل می‌شود، گمرک به الصاق مهر گمرکی، محفظه یا وسیله نقلیه بسنده خواهد نمود.

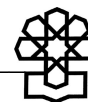
**ماده ۱۴۶-** کالای صادرات قطعی که به کشور بازگشت داده می‌شود با شرایط زیر قابل ترخیص است:  
(الف) کالایی که به تشخیص گمرک عیناً و بدون استفاده یا تعمیر و یا تغییر در کالا یا بسته‌بندی اعاده می‌شود بدون اخذ هر گونه مجوز.  
(ب) کالای برگشتی که در خارج مورد استفاده یا تعمیر قرار گرفته با شرایطی که هیئت وزیران تعیین می‌نماید.

**تبصره ۱-** در همه موارد ترخیص کالای صادرات قطعی برگشتی منوط به ارائه اسناد صدور مربوطه و گواهی‌های قرنطینه‌ای و بهداشتی و ایمنی و بازپرداخت وجوه دریافتی و اعاده امتیازات استفاده شده بابت صدور کالا می‌باشد.

**تبصره ۲-** تشریفات اظهار، فرم اظهارنامه و پروانه برگشتی مطابق مقررات موضوع ماده (۲۰۹) این قانون خواهد بود.

**ماده ۱۴۷-** در صورتی که مهر گمرکی الصاقی به کالای صادراتی که پروانه آن در گمرک داخلی صادر شده است، وقتی که به گمرک مرزی می‌رسد سالم و دست نخورده باشد، گمرک به تطبیق ظاهری آن با پروانه بسنده نموده و ضمن ثبت در دفتر خروجی اجازه عبور کالا را از مرز می‌دهد. سپس





مشخصات وسیله حمل و تاریخ خروج کالا از مرز را در پشت پروانه درج و پس از مهر و امضاء به صاحب کالا یا نماینده وی تسلیم می‌نماید.

**تبصره-** هرگاه مهر گمرکی یک یا چند بسته یا وسیله حمل دست خورده یا از بین رفته باشد، گمرک مرزی باید با حضور صاحب کالا و یا نماینده وی یا مسئول مستقیم وسیله نقلیه آن یک یا چند بسته، محفظه یا وسیله نقلیه را باز کرده، مورد معاینه و ارزیابی دقیق قرار دهد و اگر محتویات آن‌ها از هر حیث با مندرجات پروانه انطباق داشت کالا را ترخیص نموده و مراتب را با قید تاریخ خروج کالا از مرز و نام وسیله حمل در پشت پروانه گمرکی نوشته، پروانه را به حامل مسترد نماید. اما چنانچه در محتویات بسته یا بسته‌هایی که مهر گمرکی آن‌ها از بین رفته تغییری ایجاد شده باشد، به این معنی که بجای کالای صادراتی مذکور در پروانه کالای دیگری در آن بسته یا بسته‌ها جا داده باشند که کالای ممنوع یا مشروط باشد در این صورت کالای مزبور مشمول مقررات قاچاق بوده و مطابق مقررات مذکور عمل خواهد شد. در غیر این صورت عمل تخلف محسوب و طبق مقررات مربوط به قسمت تخلفات این قانون رفتار می‌شود.

**ماده ۱۴۸-** هرگاه مهر گمرکی یک یا چند بسته، محفظه یا وسیله حمل دست خورده یا از بین رفته باشد علی‌رغم عدم تطبیق، چنانچه موضوع منطبق با بندهای (۱)، (۵) و (۱۱) ماده (۲۴۱) این قانون نباشد، مراتب در پروانه قید و اجازه خروج داده خواهد شد.

**ماده ۱۴۹-** حقوق ورودی اخذ شده از مواد، کالای مورد مصرف و لوازم بسته‌بندی که در تولید، تکمیل یا بسته‌بندی کالای صادر شده به کار رفته‌اند با رعایت مقررات مربوطه توسط گمرک ایران قابل استرداد است.

**تبصره ۱-** کالاهایی که با صدور پروانه صادرات قطعی به مناطق آزاد یا مناطق ویژه اقتصادی حمل می‌گردند، مشمول مقررات استرداد خواهند بود. ورود مجدد این قبیل کالاها به قلمرو گمرکی مستلزم استرداد وجوهی است که به‌عنوان بازپرداخت صادراتی دریافت نموده‌اند.

**تبصره ۲-** قبول درخواست استرداد حقوق ورودی موضوع این ماده منحصرراً در خصوص مواد اولیه و کالاهایی قابل اجرا است که از ترخیص آنها از گمرک بیش از ۳ سال نگذشته باشد.

**ماده ۱۵۰-** تشخیص نوع و میزان مواد، یا کالا یا لوازم بسته‌بندی در کالای صادراتی به عهده گمرک است. چنانچه مقادیر این کالاها در تولید کالای صادراتی برای گمرک مشخص نباشد، گمرک می‌تواند نظر وزارتخانه‌های صنعتی یا تولیدی ذی‌ربط را استعلام نماید. در هر حال چنانچه صادرکننده به نظر



گمرک معترض باشد می‌تواند درخواست نماید پرونده برای اعلام نظر قطعی به کمیسیون‌های رسیدگی به اختلافات گمرکی یا تجدیدنظر ارجاع شود.

**ماده ۱۵۱-** درخواست استرداد می‌تواند حداکثر ظرف مدت ۸ ماه پس از تاریخ صدور پروانه صادراتی توسط صادرکننده کتباً و با ضمیمه‌کردن پروانه ورودی مربوط به قطعات و مواد اولیه به کار رفته در کالای صادراتی و تعیین مبلغ مورد درخواست تسلیم گمرک ایران گردد. گمرک ایران موظف است بلافاصله تقاضانامه را در دفاتر مربوط ثبت و حداکثر ظرف یک ماه رسیدگی و نسبت به استرداد وجوه مربوطه به صادرکننده اقدام نماید.

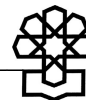
**تبصره -** کالا، قطعات، لوازم بسته‌بندی و مواد به کار رفته در کالاهای صادراتی می‌تواند توسط اشخاص غیر از صادرکننده وارد شده باشند، ولی در هر حال ارائه مدارک و اسناد اولیه به‌خصوص پروانه گمرکی ورودی مربوطه الزامی است.

**ماده ۱۵۲-** گمرک ایران مکلف است اعتبار لازم جهت بازپرداخت مطالبات صادرکنندگان را در بودجه سالانه خود منظور نماید.

**تبصره -** عمل استرداد و مبلغ مسترد شده علاوه بر درج و ثبت در متن پروانه صادراتی، همزمان در پروانه ورودی که از محل آن پروانه استفاده شده بمنظور تسویه و عدم امکان استفاده مجدد به میزان مبلغ استرداد شده مهر و امضا و قید تاریخ به هر صورت دیگر که احتمال سوء استفاده را منتفی یا به حداقل می‌رساند ثبت و ضبط می‌شود. همین اقدام در نسخه دوم پروانه ورودی و پروانه صادراتی برای احتراز از سوء استفاده‌های احتمالی بعمل می‌آید.

**ماده ۱۵۳-** چنانچه کالای تولید داخلی به اشخاصی که در رابطه با واردات کالای مشابه خارجی معافیت دارند فروخته شود، وجوه پرداختی برای ورود کالا، مواد و اجزاء و قطعات بکار رفته در تولید آن نیز طبق مقررات این قانون به فروشنده مسترد خواهد گردید.

**ماده ۱۵۴-** در تمام موارد مربوط به این قانون اقامتگاه صاحب کالا یا نماینده قانونی او همان است که در اظهارنامه گمرکی یا تقاضانامه قید شده، در صورتی که تغییری در محل اقامت صاحب کالا یا نماینده قانونی وی داده شود باید فوراً محل جدید را با مشخصات کامل به گمرک اطلاع دهد و تا زمانی که به این ترتیب اطلاع نداده‌اند کلیه اخطاریه‌ها و دعوتنامه‌ها و احکام کمیسیونها و اجراییه‌های مربوط به همان محل تعیین شده در اظهارنامه یا برگ تقاضا ابلاغ می‌شود.



**ماده ۱۵۵-** کالای مشمول این بخش و کالایی که خروج قطعی آن از کشور مجاز و آزاد است را می‌توان با اخذ موافقت گمرک و رعایت مقررات مذکور در این بخش به عنوان صدور موقت خارج نمود.

**تبصره-** قبول درخواست صدور موقت کالاهای ممنوع موقوف به اجازه مخصوص گمرک ایران در هر مورد می‌باشد.

**ماده ۱۵۶-** صدور موقت کالا حسب مورد مستلزم تودیع تضمین با تشخیص گمرک ایران می‌باشد مگر در موارد زیر که به جای تضمین، از صاحب کالا تعهد کتبی اخذ می‌شود:

(الف) لوازم و قطعات یدکی هواپیماها و کشتی‌ها،

(ب) تکیه‌گاه‌های چند بار مصرف کالاهای صادراتی و محفظه‌های حمل کالا (کانتینر) و نظایر آنها،

(ج) کالاهای ادارات و سازمان‌های دولتی با تعهد مسئول مالی سازمان مربوطه.

(د) وسایل نقلیه موتوری و غیر موتوری که برای حمل بار و مسافر بین ایران و سایر کشورها بطور منظم و مستمر تردد می‌نمایند.

**ماده ۱۵۷-** کالایی که برای صدور موقت اظهار می‌گردد از طرف مأموران گمرک طبق اصول و مقررات مربوطه مورد معاینه و ارزیابی قرار می‌گیرد و پس از تطبیق مشخصات کالا با مندرجات اظهارنامه، مهر گمرکی گمرک به بسته‌ها یا محتویات بسته‌ها الصاق یا از هر نوع علامت دیگری که برای تشخیص کالا در موقع بازگشت لازم باشد، استفاده می‌شود و سپس پروانه صدور موقت صادر و مدتی را هم که کالا در آن مدت باید به کشور برگردد تعیین و در متن پروانه قید و پروانه و کالا در اختیار صاحب کالا یا نماینده وی گذاشته می‌شود.

**ماده ۱۵۸-** در مورد صادرات موقت هرگاه نحوه تعمیر و تکمیل کالا طوری باشد که علایم گمرکی از بین برود صاحب کالا باید ضمن دریافت گواهینامه مخصوص حاکی از اینکه کالا با علایم گمرکی ایران به کارخانه تحویل گردیده و آن علایم بر اثر عملیات تعمیر و تکمیل از بین رفته است، از محلی که عملیات در آنجا انجام گرفته است دریافت نموده و پس از تأیید مقامات کنسولی ایران در بازگشت کالا به گمرک ورودی ارائه دهد. یک نسخه از پروانه برگشتی صادره به صاحب کالا تحویل داده می‌شود.

**تبصره-** در مورد موتور هواپیما که جهت تعمیر فرستاده می‌شود، هرگاه تعمیرکننده، موتور تعمیر شده دیگری از همان نوع به جای آن ارسال نماید به شرط اینکه مراتب را هم کتباً تصدیق نموده باشد به جای موتور خارج شده پذیرفته می‌شود و اختلاف شماره حک شده روی کالا، مورد توجه قرار نمی‌گیرد.



**ماده ۱۵۹-** اگر منظور صاحب کالا از صدور موقت در مدت اعتبار پروانه انجام نشود می‌تواند از گمرک صادرکننده پروانه، تقاضای تمدید کند. شرط قبول درخواست تمدید آن است که موجبات درخواست صریحاً در آن ذکر و قبل از انقضای مدت پروانه به گمرک مربوطه رسیده باشد. گمرک مربوطه با ملاحظه درخواست و بررسی دلایل و موجباتی که بررسی تقاضای تمدید در آن مذکور است می‌تواند مدت اعتبار پروانه را تا ۶ ماه تمدید نماید.

**تبصره -** در مواردی که مهلت ۶ ماهه مزبور برای انجام منظور کفایت نکند ممکن است مهلت مجددی نیز در صورت درخواست کتبی داده شود ولی تمدید این مهلت فقط با تأیید قبلی گمرک ایران انجام خواهد شد.

**ماده ۱۶۰-** در صورتی که کالا تا پایان مهلت بازگشت داده نشود نسبت به وصول تضمین یا پیگیری اجرای تعهد اقدام خواهد شد. در مورد کالاهایی که صدور قطعی آنها ممنوع باشد مشمول قاچاق کالا بوده و بر اساس مقررات مذکور عمل خواهد شد.

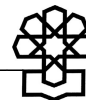
**تبصره-** تا زمانی که اعلام جرم قاچاق و یا وصول تضمین و یا مطالبه وجه تعهد انجام نشده است صاحب کالا می‌تواند نسبت به برگشت کالا و یا تسلیم اظهارنامه با پرداخت جریمه انتظامی موضوع ماده (۲۳۷) این قانون اقدام نماید.

**ماده ۱۶۱-** در موقع اعاده کالا هرگاه مهر گمرکی، علائم مشخصه کالا یا علایم دیگری که از طرف گمرک روی بسته‌ها یا محتویات بسته‌ها الصاق گردیده از بین رفته باشد و مورد هم از موارد ذکر شده در ماده (۱۵۷) این قانون نباشد کالای مورد بحث مانند کالایی که به کشور وارد می‌شود محسوب و تضمین تودییعی به نفع دولت ضبط و در صورت اخذ تعهد براساس آن اقدام خواهد شد.

**ماده ۱۶۲-** کالای صدور موقت هنگام بازگشت از پرداخت حقوق ورودی معاف است، ولی قطعات، قسمت‌ها و لوازمی که هنگام تعمیر، تعویض یا تکمیل شده یا مورد فرآوری قرار گرفته و تغییر شکل یا ماهیت یافته باشد، مشمول پرداخت حقوق ورودی مربوط به همان قسمت‌ها و قطعات خواهد بود.

**تبصره-** ارزش مبنای حقوق ورودی کالای تکمیل و یا فرآوری شده معادل ارزش کارهای انجام شده می‌باشد.

**ماده ۱۶۳-** لکوموتیو، واگن و هواپیمای ایرانی که در خطوط بین ایران و کشورهای خارجی به طور منظم تردد می‌کنند مشمول عنوان صدور موقت می‌باشد لیکن برای رفت و برگشت آنها تشریفات تنظیم



و تسلیم اظهارنامه و صدور پروانه ضروری نیست و فقط به دریافت اظهارنامه اجمالی یا فهرست کل بار که در هر مسافرت برای محمولات آنها به گمرک داده می‌شود و مشخصات و وسایط نقلیه مذکور نیز در آن منعکس است و ثبت ورود و خروج در دفاتر گمرک اکتفا می‌شود.

**ماده ۱۶۴-** برای وسایل نقلیه موتوری و غیرموتوری که به منظور حمل بار و مسافر بین ایران و سایر کشورها تردد می‌کنند و همچنین وسایل نقلیه شخصی موتوری پروانه صدور موقت صادر می‌شود. این پروانه‌ها را می‌توان به مدت یک سال صادر نمود و در خلال این مدت وسایط نقلیه مزبور به دفعات می‌توانند رفت‌وآمد نمایند و در این مورد هر دفعه باید مورد معاینه گمرک مرزی قرار گرفته و مراتب با قید تاریخ خروج و ورود پشت پروانه و دفتری که بدین منظور تهیه خواهد شد ثبت شود.

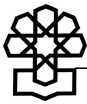
تردد چهارپایان که بصورت موردی در بعضی نقاط مرزی برای حمل بار صورت می‌گیرد با نظارت و ثبت گمرکی متناسب با شرایط و اوضاع و احوال منطقه و نقاط مرزی ضمن رعایت سایر ضوابط بهداشتی و ایمنی مقرر در ورود و خروج حیوانات زنده امکانپذیر می‌باشد.

**ماده ۱۶۵-** صدور پروانه صدور موقت وسایل نقلیه موتوری و غیرموتوری موضوع ماده (۱۶۴) این قانون موکول به ارائه پروانه شناسایی صادره از طرف نیروی انتظامی می‌باشد.

**ماده ۱۶۶-** دام‌هایی که موقتاً برای تعلیف از کشور خارج می‌شوند ضمن رعایت ضوابط بهداشتی و الزاماتی که در خروج و ورود حیوانات زنده مقرر گردیده، مشمول مقررات صدور موقت می‌باشند و این دام‌ها و نتاج آنها به هنگام ورود از پرداخت حقوق ورودی معاف هستند. تشریفات خروج و برگشت این دام‌ها مطابق آئین‌نامه‌ای خواهد بود که به پیشنهاد گمرک تدوین و به تصویب هیئت وزیران خواهد رسید.

**ماده ۱۶۷-** کالای همراه مسافرین ورودی یا خروجی می‌باید به گمرک اظهار شود. اظهار کالای مسافری می‌تواند به صورت شفاهی انجام شود و چنانچه از طرف گمرک به مسافران اظهارنامه مخصوص مسافری داده شود باید آن را با دقت تنظیم و به گمرک تسلیم نمایند. به هر صورت چنانچه مسافر ضمن تنظیم اظهارنامه یا عبور از کانال سبز، کالای ممنوعه را به گمرک ارائه نکرده باشد و گمرک بر اثر بازرسی آنها را کشف نماید موضوع مشمول مقررات قاچاق خواهد بود.

**تبصره-** گمرک ایران می‌تواند در هر یک از ادارات گمرک که ضروری تشخیص دهد



روش‌های خاصی متناسب با مقتضیات روز (مانند سیستم دو مسیره) برای انجام تشریفات گمرکی کالای همراه مسافر اعمال نماید

**ماده ۱۶۸-** مسافری غیر مقیم ایران می‌تواند وسیله نقلیه شخصی خود را با رعایت مقررات مربوطه تحت رویه ورود موقت وارد کشور نمایند. گمرک ایران می‌تواند تقاضای ایرانیان مقیم خارج که قبل از ورود به ایران حداقل شش ماه متوالی در خارج اقامت داشته باشند، را برای ورود موقت وسایل نقلیه شخصی آن‌ها بپذیرد. گمرک باید تمهیدات لازم برای حصول اطمینان از اعاده وسیله نقلیه پس از پایان مهلت مقرر اتخاذ و امکان پیگیری مراتب خروج را برای مرزهای خروجی و تسویه تعهدات مأخوذه توسط گمرکات ورودی فراهم نماید.

**ماده ۱۶۹-** اعاده وسایل نقلیه موضوع ماده ۱۶۸ این قانون در صورت واگذاری بلاعوض به گمرک ضرورتی ندارد.

**ماده ۱۷۰-** در صورت درخواست مسافری که کشور را ترک می‌کند گمرک ملزم است بخشی از کالای همراه وی را که مجاز به خروج آن می‌باشد مشخص نماید تا در موقع ورود مجدد آن از حقوق ورودی بخشوده شود.

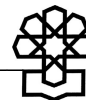
**ماده ۱۷۱-** کالای همراه مسافر:

الف) اگر جنبه تجاری نداشته باشد، به استثنای کالای ممنوعه، پس از انجام تشریفات گمرکی و رعایت سایر مقررات ترخیص می‌شود.

ب) اگر جنبه تجاری داشته باشد، در مورد کالای مجاز ترخیص آن از گمرک منوط به رعایت مقررات و انجام تشریفات مربوط به کالای تجاری است.

ج) در مورد کالای ممنوع، گمرک مکلف است مطابق ماده (۲۳۴) این قانون عمل نماید و صورت ریز و مشخصات کالا را حین ورود در صورت مجلسی که به امضای مسافر و مسئولین گمرک خواهد رسید منعکس و نسخه‌ای از آن را به مسافر تسلیم نمایند.

**ماده ۱۷۲-** اگر مسافری که برای مدت کوتاهی به ایران وارد می‌شوند جامه دانه یا بسته‌هایی همراه داشته باشند که در مدت توقف نیازی به استفاده از آنها نباشد، می‌توانند درخواست نمایند در انبار مخصوصی که برای همین منظور پیش‌بینی می‌شود به امانت بگذارند. در اینگونه موارد اگر بسته یا



جامه‌دان در فهرست کل بار (مانیفست) قید شده باشد، مشمول مقررات کالای انتقالی خواهد بود ولی اگر جزو اشیای همراه مسافر بوده و در فهرست کل بار قید نشده باشد در این صورت ضمن تحویل آنها به انبار برای آنها قبض انبار (با ذکر تعداد، وزن و محتویات بسته‌ها) صادر و با حضور صاحب آن و نظارت مأموران گمرک بسته‌ها لاک و مهر و در دفتر مخصوص ثبت و به انبار تحویل می‌شود. اگر صاحب کالا نخواهد آن را لاک و مهر نماید، باید موضوع را صراحتاً در قبض انبار قید کند. تحویل مجدد بسته‌ها به صاحب آن برای خروج از کشور با ارائه قبض انبار مذکور ضمن بازدید و مطابقت کالا و حصول اطمینان از اینکه اختلافی وجود ندارد و اخذ رسید در ظهر قبض انبار و تصدیق مأمور صلاحیت‌دار گمرک انجام می‌شود. در صورت فقدان قبض انبار ضمن احراز مراتب و انطباق مشخصات مسافر با مندرجات نسخه دوم قبض انبار و اخذ اطلاع و تعهد شرکت حمل‌ونقل مربوطه که در ورود مسافر به کشور دخالت داشته است سایر اقدامات مذکور توسط گمرک انجام می‌گیرد.

**تبصره-** اگر مدت توقف این قبیل بسته‌ها در انبار گمرک از ده روز تجاوز نماید از روز یازدهم تا تاریخ خروج آنها هزینه انبارداری دریافت می‌شود و اگر در مهلت مقرر در ماده (۵۲) این قانون، به خارج کردن آن از کشور یا ترخیص، اقدام نگردد کالای مزبور متروکه محسوب خواهد شد. بدیهی است در این‌گونه موارد برای جلوگیری از تضییع حقوق مسافر علاوه بر اخطار مراتب به آدرس متصدی حمل یا نمایندگی شرکت حمل‌ونقلی که مسافر از طریق آن مسافرت نموده، اخطاریه مبنی بر متروکه شدن کالا به آدرس مسافر نیز ارسال و مراتب به وی ابلاغ می‌شود.

**ماده ۱۷۳-** کالاها یا لوازم شخصی مسافر که به عنوان بار به مؤسسات حمل‌ونقل تحویل می‌شود ولو اینکه یک ماه قبل و یا یک ماه بعد از ورود مسافر وارد شود، جزو کالای همراه و لوازم شخصی مسافر محسوب می‌شود و چنانچه اشیاء مذکور خارج از مهلت‌های مقرر، به گمرک برسد، در صورت ارائه دلایل موجه و با تشخیص گمرک ایران از تسهیلات این ماده استفاده خواهد نمود. در صورت اعتراض کتبی صاحب کالا، موضوع اختلاف در کمیسیون رسیدگی به اختلافات گمرکی بررسی می‌شود.

**ماده ۱۷۴-** مسافرینی که از قلمرو گمرکی خارج می‌شوند باید اشیاء همراه خود را به گمرک اظهار یا ارائه نمایند. گمرک موظف است چنانچه اشیاء ممنوع‌الصدور همراه مسافر باشد، جز در مورد کالاهایی که حمل یا نگهداری آنها جرم محسوب می‌شود و تابع مقررات خاص خود خواهد بود ممنوعیت خروج آن اشیاء را به مسافر اعلام نماید و مسافر موظف است آنها را به داخل کشور منتقل نماید، در این صورت هیچ‌گونه جریمه‌ای از مسافر وصول نمی‌شود.

**تبصره-** منظور از ارائه، قراردادن جامه‌دان و بسته‌های کالا بر روی سکوی (محل) ارزیابی می‌باشد.



**ماده ۱۷۵-** پیک دیپلماتیک وارده به کشور باید علاوه بر گذرنامه سیاسی دارای ورقه مخصوص پیک دیپلماتیک صادره از طرف فرستنده پست دیپلماتیک بوده و ورقه مزبور باید رواید مخصوص پیک دیپلماتیک داشته باشد، این رواید فقط از طرف وزارت امور خارجه در تهران یا سفارتخانه‌های دولت جمهوری اسلامی ایران در خارج صادر می‌شود.

**ماده ۱۷۶-** مسیر پیک دیپلماتیک (کشورهای عبوری و مقصد) در ورقه مخصوص پیک دیپلماتیک قید خواهد شد.

پیک دیپلماتیک باید در موقع ورود و خروج از مرز، ورقه مخصوص پیک دیپلماتیک و عین بسته پست دیپلماتیک را که حامل آن می‌باشد به گمرک ارائه نماید.

**تبصره-** بسته پست دیپلماتیک که همراه پیک دیپلماتیک نبوده و به عنوان بار حمل می‌شود. نیازی به ورقه مخصوص پیک دیپلماتیک و رواید نداشته و ترخیص آنها در صورت دارا بودن شرایط لازم بسته‌های دیپلماتیک و رعایت مقررات این بخش بلامانع خواهد بود

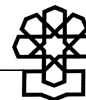
**ماده ۱۷۷-** پیک دیپلماتیک ممکن است حامل بسته‌های پست دیپلماتیک یک یا چند دولت باشد در این صورت بسته‌های صادره از طرف هر یک از مبادی به عنوان هر یک از مقاصد مربوطه تفکیک و جداگانه به مهر گمرکی مهور خواهد شد. از هر یک از مبادی به عنوان مقاصد مختلف باید ورقه مخصوص پیک دیپلماتیک همراه پیک دیپلماتیک باشد.

**ماده ۱۷۸-** وزن هر بسته یا مجموع چند بسته پست دیپلماتیک صادره از طرف وزارت امور خارجه یا نمایندگی‌های مختلف یک دولت در یک مسافرت پیک دیپلماتیک محدود به حدودی خواهد بود که از طرف هیئت وزیران تعیین می‌شود.

**تبصره-** در مواردی که بسته‌های پست دیپلماتیک بوسیله هواپیما و بدون پیک دیپلماتیک وارد می‌شود، وزن مقرر در این ماده وزن بسته یا بسته‌هایی است که برای یک مرسله مندرج در یک ردیف از فهرست کل بار می‌باشد.

**ماده ۱۷۹-** هرگاه مأموران گمرک مرزی ملاحظه نمایند که مقررات قانونی در این رابطه رعایت نشده است، چنانچه بسته‌های پست دیپلماتیک از خارج برای نمایندگی‌های کشورهای خارجی متحابه در ایران یا وزارت امور خارجه جمهوری اسلامی ایران فرستاده شده باشد بسته‌های مزبور از طرف مأموران گمرک مهر گمرکی شده و به تهران ارسال می‌گردد. بسته‌های مزبور با حضور نماینده وزارت امور





خارج و نماینده سفارتخانه مزبور باز می‌شود و اگر بسته‌های پست دیپلماتیک صادره از نمایندگی‌های کشورهای خارج در ایران واجد شرایط مقرر نباشد اجازه خروج از مرز داده نمی‌شود. در هر حال نسبت به این موارد صورت‌مجلسی در دو نسخه تنظیم و به امضای رئیس گمرک و نماینده فرمانداری محل و پیک دیپلماتیک می‌رسد و یک نسخه از صورت‌مجلس فوراً به وزارت امور خارجه ارسال می‌گردد.

**تبصره-** بسته‌های پست دیپلماتیک وارده به عنوان سفارتخانه‌های کشورهای خارج در تهران که مطابق مقررات این قانون نباشد را در صورت تقاضای پیک دیپلماتیک می‌توان به جای مهر گمرکی و ارسال به مرکز به‌وسیله همان پیک دیپلماتیک از مرز ورود به خارج عودت داد.

**ماده ۱۸۰-** هیچگونه اشیایی غیر از نوشته‌های رسمی دولتی یا اشیای مورد استعمال رسمی دولتی (بند «۳» ماده (۲۷) قرارداد وین) نباید به‌وسیله بسته‌های پست دیپلماتیک حمل شود.

**ماده ۱۸۱-** پیک دیپلماتیک که با رعایت شرایط مقرر در این قانون اعزام می‌شود تحت حمایت کامل دولت جمهوری اسلامی ایران بوده و کلیه مأمورین لشکری و کشوری مکلفند برای حفظ و حراست پیک و بسته دیپلماتیک همراه وی، مساعدت لازم معمول نمایند.

**ماده ۱۸۲-** بسته‌های پست دیپلماتیک که مطابق مقررات این قانون فرستاده می‌شود در موقع ورود و خروج از مرز کشور از طرف مأموران گمرک بازرسی نمی‌شود. ولی سایر محمولات پیک دیپلماتیک مشمول مقررات این بخش نخواهد بود.

**تبصره-** چنانچه پیک دیپلماتیک علاوه بر بسته‌های پست دیپلماتیک محمولات دیگری همراه داشته باشد، آن محمولات تابع مقررات عمومی خواهد بود. لیکن اگر حامل بسته پست دیپلماتیک علاوه بر عنوان پیک دیپلماتیک از اشخاصی باشد که قانوناً دارای حق استفاده از معافیت خاصی است می‌تواند از معافیت قانونی با رعایت ضوابط مربوطه در حدود و مقررات مربوط به معافیت‌ها استفاده نماید و گرنه مسافر عادی تلقی و تشریفات معمول مقرر درباره محمولات همراه او انجام می‌گردد.

**ماده ۱۸۳-** ورقه مخصوص پیک دیپلماتیک دولت در دو نسخه تنظیم و برای یک مسافرت اعتبار دارد و برای رفت و برگشت صادر نمی‌شود.

رواید مخصوص ورقه پیک دیپلماتیک مطابق نمونه‌ای خواهد بود که از طرف وزارت امور خارجه تهیه و به گمرک ایران تحویل داده خواهد شد.



**ماده ۱۸۴-** گمرک‌های مرزی مکلف هستند دفاتر مخصوص نسخه‌داری را برای ثبت ورود و خروج پیک‌های دیپلماتیک دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت‌های خارجی نگهداری نمایند و در انجام مسافرت پیک دیپلماتیک یک ورقه از دفتر مزبور که حاوی اطلاعات مربوطه می‌باشد توسط مأمور گمرک از دفتر جدا شده و از طریق گمرک ایران به وزارت امور خارجه فرستاده می‌شود.

**ماده ۱۸۵-** کلیه مرسولات ارسالی به خارج از قلمرو گمرکی که مشمول نظارت گمرکی هستند باید با اظهارنامه‌های گمرکی مخصوص مرسولات پستی که توسط ارسال‌کننده تکمیل می‌شود همراه باشد. بررسی‌های معمول گمرکی بر اساس این اظهارنامه‌ها انجام می‌شود که توسط ادارات پست در اختیار فرستنده قرار داده می‌شود. در واحدهای پستی که شعبه گمرکی وجود دارد نمایندگان گمرک مرسولات مشمول مقررات گمرکی را مورد نظارت قرار می‌دهند و این نظارت با زدن مهر گمرکی یا هر روش دیگری که از طرف گمرک ایران مشخص خواهد شد بر روی مرسولات پستی اعمال می‌شود.

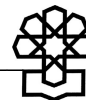
**ماده ۱۸۶-** در نقاطی که شعبه گمرکی وجود ندارد مأموران پست در صورتی که رسماً با تصویب گمرک ایران دارای نیابت از گمرک باشند، باید مرسولات پستی به مقصد خارج از کشور را به همراه اظهارنامه‌های تکمیل‌شده قبول و به دفاتر مبادله پست به مقصد خارج از کشور ارسال کنند.

**تبصره ۱-** گمرک ایران موظف است مقررات مربوطه و فهرست اشیاء ممنوع‌الصدور را جهت اطلاع ادارات پست به وزارتخانه ذی‌ربط اعلام نماید.

**تبصره ۲-** در هر نقطه از کشور که دفاتر مبادله مرسولات پستی به مقصد خارج از کشور دایر می‌باشد نماینده گمرک نیز در آنجا انجام وظیفه خواهد کرد. تأسیس دفاتر مبادله با اطلاع و موافقت قبلی گمرک ایران خواهد بود.

**ماده ۱۸۷-** نمایندگان گمرک در دفاتر مبادله به مقصد خارج از کشور، مرسولات قبول شده را با توجه به اظهارنامه‌های گمرکی مخصوص مراسلات پستی مربوطه کنترل و در صورت مشکوک بودن می‌توانند باز کردن آن‌ها را جهت تطبیق محتوی با فرم همراه بسته‌ها درخواست نمایند و در صورت لزوم می‌توانند بسته‌ها را برگشت داده و چنانچه ممنوع‌الصدور باشد آن را توقیف و طبق مقررات فصل تخلفات و قاچاق این قانون اقدام نمایند. نمایندگان گمرک، مرسولات ارسالی به خارج از کشور را نیز با الصاق مهر گمرکی بر کیسه‌ها و اظهارنامه‌های گمرکی مربوطه، مورد نظارت قرار می‌دهند.

**ماده ۱۸۸-** کیسه‌های حاوی مرسولات وارده از خارج کشور در دفاتر مبادله مرسولات پستی مقصد با



حضور و نظارت مأموران گمرک با توجه به صحت مهر گمرکی مبدأ و گمرک مرزی و بارنامه‌های همراه آن‌ها باز می‌شوند. این نظارت با زدن مهر گمرکی که از طرف گمرک ایران تهیه می‌گردد بر روی برگه‌های بارنامه کیسه‌ها و بارنامه محتویات آن‌ها اعمال می‌شود.

**ماده ۱۸۹-** در صورتی که مرسوله‌ای پس از ارزیابی مشمول پرداخت حقوق ورودی باشد، در دفتر مخصوص ثبت و پس از تعیین وجوه متعلقه و وصول آن به ترتیب مذکور در ماده (۱۹۷) این قانون و در صورت معافیت بدون صدور پروانه گمرکی، با ثبت در دفتر مذکور و با زدن مهر معافیت به اسناد و مرسوله به گیرنده تحویل خواهد شد.

**تبصره-** ترخیص محمولات و مرسولاتی که جنبه تجاری داشته باشد تابع تشریفات و شرایط عمومی اظهار و ترخیص گمرکی خواهد بود.

**ماده ۱۹۰-** در صورتی که مأمور گمرک به مرسوله‌ای مشکوک باشد می‌تواند از مأمور پست بخواهد که آن را باز نماید. در این صورت فرم مخصوصی حاکی از باز شدن و تعیین مشخصات کالا طبق نمونه تعیین شده توسط گمرک ایران، به بسته مزبور الصاق خواهد شد.

**تبصره-** چنانچه نامه یا مرسوله‌ای که اداره پست مجاز به باز کردن آن نیست از نظر مأمور گمرک مشکوک باشد طبق ماده (۲۳) آیین‌نامه اجرایی موافقت‌نامه امانات پستی در مورد آن اقدام خواهد شد. این رویه در مورد مرسولات به مقصد خارج از کشور نیز لازم‌الاجرا می‌باشد.

**ماده ۱۹۱-** مرسولات پستی وارده از خارج کشور که مشمول پرداخت حقوق ورودی می‌باشند و یا باید مورد نظارت‌های معمول گمرکی قرار گیرند، در انبارهای پست تحت نظر و نظارت گمرک نگهداری خواهد شد.

**ماده ۱۹۲-** در مورد مرسولات پستی وارده از خارج کشور که طبق مقررات پست متروکه تلقی می‌شود، اداره پست مکلف است فهرست این قبیل کالاها را که حاوی کلیه مشخصات براساس اعلامیه‌های مربوطه باشد تنظیم و به همراه کالا به انبارهای گمرکی تحویل دهد. اداره پست مربوطه مکلف است فضای مناسبی را جهت نگهداری مرسولات مذکور تا تحویل به گمرک پیش‌بینی و تأمین نماید.

**تبصره ۱-** کالاهای تجاری حمل شده با پست از مقررات این ماده مستثنی بوده و از هر لحاظ تابع تشریفات و شرایط عمومی اظهار و ترخیص خواهد بود.



**تبصره ۲-** در موارد استثنایی طبق درخواست کتبی پست می‌توان مدت توقف کالا را تا حداکثر چهار ماه تمدید کرد.

**ماده ۱۹۳-** در مورد مرسولات پستی ترانزیت داخلی اظهارنامه ترانزیت داخلی مرسولات پستی به تعداد نسخ لازم با تشخیص گمرک تنظیم و صادر می‌شود.

**تبصره ۱-** در صورتی که مرسوله ترانزیتی با توجه به مشخصات مندرج در اظهارنامه ممنوع تشخیص داده شود اداره گمرک ضمن صدور اجازه ترانزیت داخلی، مشخصات و مراتب ممنوعیت کالا را در ظهر اظهارنامه جهت اطلاع گمرک مقصد منعکس خواهد نمود.

**تبصره ۲-** اداره پست می‌تواند در یک اظهارنامه ترانزیتی چندین مرسوله پستی را یک جا اظهار نماید.

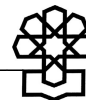
**ماده ۱۹۴-** نظارت در امر کیسه بندی و ارسال مرسولات ترانزیت داخلی با صدور اظهارنامه موضوع ماده ۱۹۳ این قانون با الصاق مهر گمرکی به کیسه‌ها یا به روش‌های دیگر که قانوناً تجویز و به اجرا گذاشته می‌شود اعمال خواهد شد.

**تبصره-** در مورد کیسه‌های حاوی مرسولات ترانزیت داخلی در دفاتر مبادله مرسولات پستی مقصد همانند کیسه‌های وارده از خارج رفتار و اعمال مقررات خواهد شد.

**ماده ۱۹۵-** در مورد مرسولات پستی برگشتی به مبدأ و یا ارسالی به مقصد جدید در خارج از کشور اظهارنامه مرجوعی به تشخیص گمرک به تعداد نسخ لازم تنظیم و صادر می‌شود. مرسولات برگشتی توسط مأموران گمرک مهر گمرکی شده و در داخل کیسه‌هایی که توسط مأموران پست و گمرک مهر می‌شود به دفاتر مبادله پستی ارسال می‌گردد.

**ماده ۱۹۶-** مأموران گمرک در دفاتر مبادله مرسولات پستی تنظیم کننده اعلامیه با درج شماره اعلامیه، ردیف ثبت مرسوله و تاریخ ارسال آنها در ستون ملاحظات، نسخه اظهارنامه مرسولات پستی گمرکی را گواهی نموده و اظهارنامه مربوطه را به گمرک مبدأ عودت می‌دهند.

**ماده ۱۹۷-** حقوق ورودی مرسولات قابل توزیع به وسیله پست با صدور پروانه یا پته توسط مأموران گمرک تعیین و در دفتر مخصوص ثبت و پروانه یا پته گمرکی به همراه صورتحساب وجوه متعلقه به پست تحویل می‌شود، ادارات پست پس از وصول حقوق ورودی، وجوه دریافتی را



به حساب گمرک واریز و حداکثر ظرف ۲۰ روز از تاریخ تحویل صورتحساب، با گمرک تسویه حساب نموده و وجوه واریز شده به درآمد قطعی منظور می‌گردد.

**ماده ۱۹۸-** در صورتی که مرسوله‌ای طبق مقررات گمرکی و یا پستی به ترتیب غیرقابل ترخیص یا غیرقابل توزیع تشخیص داده شود و برگشت آن به مبدأ بلامانع باشد با تنظیم اظهارنامه مرجوعی و قید علت برگشت به کشور فرستنده، یا مقصد جدید، ارسال و پروانه گمرکی با قید شماره اظهارنامه مرجوعی و در قبال اخذ رسید عیناً جهت ابطال به گمرک مسترد خواهد شد.

**ماده ۱۹۹-** شرکت‌های حمل سریع (Courier express) می‌توانند نمونه‌های تجاری و محمولات غیرتجاری که این شرکت‌ها مسئولیت حمل و تحویل آن‌ها را به عهده دارند رافقط با ارائه بارنامه و فاکتور به گمرک اظهار و با رعایت سایر مقررات ترخیص و تحویل صاحبان آن‌ها نمایند. فهرست و میزان آن‌ها بنابر پیشنهاد گمرک ایران پس از تأیید کمیسیون ماده (۱) مقررات صادرات و واردات به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.

**ماده ۲۰۰-** در فرودگاه‌های بین‌المللی و بنادر با نظارت و هماهنگی گمرک و پس از کسب مجوزهای لازم از سازمان‌های ذی‌ربط فرودگاه‌های آزاد دایر می‌گردد. این فرودگاه‌ها مجاز به فروش کالاهای خارجی با معافیت از پرداخت حقوق ورودی و کالاهای داخلی با رعایت مقررات و معافیت‌های مالیاتی به مسافرین خروجی و خدمه وسایل نقلیه خروجی می‌باشند. تعیین نوع کالایی که در این فرودگاه‌ها عرضه می‌شود براساس دستورالعمل گمرک ایران و اخذ موافقت قبلی از گمرک ایران می‌باشد.

**ماده ۲۰۱-** کالایی که به نام فرودگاه آزاد از خارج وارد می‌شود از روی فهرست کل بار (مانیفست) تحویل انبار گمرکی شده و سپس با انجام تشریفات ورود موقت و صدور پروانه به انبار فرودگاه منتقل می‌شود. کالای داخلی نیز با انجام تشریفات و صدور پروانه صدور موقت به این انبارها تحویل می‌گردد.

**ماده ۲۰۲-** در انبار فرودگاه، دفتر ثبت کالای وارده از خارج و دفتر ثبت کالای داخلی بر طبق نمونه‌ای که از طرف گمرک ایران تعیین می‌شود نگهداری و کلیه صفحات آن قبلاً از طرف گمرک شماره‌گذاری و تعداد صفحات آن در اولین صفحه قید و توسط رئیس گمرک امضاء و دفتر مهر گمرکی می‌شود.



**ماده ۲۰۳-** انبار فروشگاه در صورتی که خارج از انبارهای گمرکی باشد، با دو قفل که کلید یکی از آن‌ها در گمرک نگهداری می‌شود ضمن الصاق مهر گمرکی بسته شده و بدون حضور نماینده گمرک هیچ کس حق باز کردن قفل یا ورود به انبار را ندارد.

**تبصره-** شکستن یا از بین بردن مهر گمرکی علاوه بر کیف‌های مندرج در قانون مجازات اسلامی در صورت برداشتن یا دخل و تصرف کردن کالا مشمول مقررات قاچاق گمرکی نیز خواهد بود.

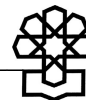
**ماده ۲۰۴-** مسئولیت حفظ و نگهداری کالا در انبار فروشگاه به عهده صاحب امتیاز فروشگاه بوده و در صورت فقدان یا کاهش کالا علاوه بر قاچاق گمرکی مشمول کیف‌های مندرج در قانون مجازات اسلامی است. صاحب امتیاز فروشگاه موظف است در آخر هر ماه گزارش عملکرد فروشگاه حاکی از موجودی و فروش کالا را طبق مندرجات دفاتر خود تهیه و به گمرک تسلیم نماید.

**ماده ۲۰۵-** فروش کالا به هر مسافر یا خدمه طبق دستورالعملی خواهد بود که توسط گمرک ایران تهیه خواهد شد.

**ماده ۲۰۶-** چنانچه کالایی که در فروشگاه با معافیت گمرکی به مسافر یا خدمه خروجی فروخته می‌شود، حین خروج از اماکن گمرکی برای ورود به کشور کشف شود، قاچاق محسوب و با حامل و مسئول فروشگاه طبق مقررات قاچاق برخورد خواهد شد.

**ماده ۲۰۷-** مهلت ورود موقت کالای خارجی در انبار فروشگاه ۶ ماه خواهد بود. در موارد استثنایی به درخواست صاحب امتیاز فروشگاه و برحسب نوع کالا مدت مزبور با تشخیص گمرک قابل تمدید می‌باشد. پس از انقضای مهلت صاحب امتیاز فروشگاه موظف است کالا را برگشت یا با رعایت کلیه مقررات مربوطه و پرداخت حقوق ورودی ترخیص نماید، در غیر این صورت کالا متروکه تلقی و طبق مقررات مربوطه عمل خواهد شد.

**ماده ۲۰۸-** برای واریز هر پروانه ورود موقت صاحب امتیاز فروشگاه موظف است به محض خاتمه فروش کالای موضوع پروانه، به منظور صدور پروانه برگشتی یا پروانه ورود قطعی و در مورد کالای داخلی به منظور تأیید خروج کالا و تبدیل پروانه خروج موقت به قطعی اظهارنامه‌های مربوطه را به همراه فهرست و قبوض فروش به گمرک تسلیم نماید و در صورت مشاهده کسری برابر مقررات مربوط عمل خواهد شد.



**ماده ۲۰۹-** گمرک حق دارد هر موقع که لازم بداند کالای موجود در انبار و فروشگاه را مورد رسیدگی و شمارش قرار داده و آن‌ها را با دفاتر و اسناد و مدارک ورود و خروج تطبیق دهد، به هر حال چنانچه در انبار فروشگاه کالایی اضافه بر اسناد و مدارک مشاهده شود که وجود آن متکی بر اسناد نباشد، معادل حقوق ورودی بعلاوه ارزش کالا به عنوان جریمه اخذ و کالای اضافی در دفتر ورود کالا به انبار فروشگاه ثبت و به عنوان موجودی انبار مربوطه منظور خواهد شد.

**ماده ۲۱۰-** وسایل نقلیه برای مقاصد تجاری، اعم از پر یا خالی، می‌توانند به صورت موقت یا ترانزیت وارد قلمرو گمرکی شوند، مشروط بر این که در خارج به ثبت رسیده باشد و برای حمل‌ونقل داخلی مورد استفاده قرار نگیرند. این وسایل نقلیه باید بدون هرگونه تغییر (به جز تغییرات ناشی از استهلاک) در مهلت تعیین شده توسط گمرک از همان مرز ورودی یا سایر مرزها از کشور خارج شوند.

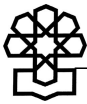
**تبصره -** محفظه‌های حمل‌ونقل کالا (کانتینر) از شرط ثبت در کشور مربوطه معاف هستند.

**ماده ۲۱۱-** ورود و خروج وسایل نقلیه جاده‌ای به طور کلی علاوه بر اظهارنامه اجمالی مستلزم ارائه جواز بین‌المللی یا پروانه‌های صدور موقت و یا ورود موقت یا ترانزیت حسب مورد می‌باشد.

**تبصره -** در صورتی که وسایل نقلیه در مهلت مقرر از کشور خارج نگردند یا مرتکب تخلفات دیگر شوند، حسب مورد مشمول مقررات مربوط به تخلفات گمرکی یا قاچاق گمرکی خواهند بود.

**ماده ۲۱۲-** برای انتقال کالا مسئول مستقیم وسیله نقلیه یا نماینده او باید اظهارنامه به گمرک تسلیم نماید. این اظهارنامه باید مبین تعداد و نوع بسته و علامت و شماره و وزن با ظرف، وزن خالص و نوع جنس محتوی بسته‌هایی باشد که انتقال آن‌ها مورد تقاضا است.

**ماده ۲۱۳-** در مورد انتقال مستقیم، پس از دریافت اظهارنامه، مأموران تعیین شده بر جریان انتقال کالا مراقبت خواهند نمود. مأموران مزبور مشخصات کالاهایی که به تدریج از یک وسیله نقلیه تخلیه و به وسیله نقلیه دیگری بارگیری می‌شود را در اوراق بارشماری یادداشت و پس از اتمام عملیات انتقال با مندرجات اظهارنامه تطبیق و اگر اختلافی مشاهده نمایند مراتب را ذیل اظهارنامه قید و آن را امضاء می‌کنند و هرگاه اختلافی مشاهده نمودند، شرح اختلاف را به مقامات مافوق گزارش می‌دهند تا دستور رسیدگی و رفع اختلاف صادر گردد.



**ماده ۲۱۴-** در مورد انتقال غیرمستقیم، اجازه تخلیه و تحویل کالا پس از تسلیم اظهارنامه از طرف گمرک به اماکن گمرکی صادر می‌شود. شرایط عمومی تخلیه و تحویل کالا به اماکن گمرکی تابع مقررات مربوط به تشریفات گمرکی قبل از تسلیم اظهارنامه کالا به گمرک می‌باشد.

**ماده ۲۱۵-** برای اینکه بسته‌های تحویل شده، به وسیله نقلیه دیگر انتقال و بارگیری شود تحویل دهنده کالا باید کتباً از گمرک درخواست صدور اجازه انتقال کرده و نسخه‌ای از اظهارنامه و رسید انبار را به آن ضمیمه نماید. در این صورت اجازه انتقال صادر و بسته‌ها به وسیله نقلیه تحویل گیرنده حمل و تحت نظارت مأمورانی که گمرک در ضمن صدور اجازه تعیین می‌کند بارگیری می‌گردد. پس از اتمام بارگیری متقاضی باید پس گرفتن بسته‌ها را ذیل همان اظهارنامه گواهی و امضاء نماید تا به موجب آن دفتر انبار تسویه شود.

**ماده ۲۱۶-** می‌توان با انجام تشریفات و مقررات مربوطه هر کالایی که صدور آن از کشور مجاز است را تحت عنوان کابوتاژ حمل نمود. لیکن کالایی که طبق قوانین مخصوص صدور آن ممنوع باشد برای کابوتاژ قبول نمی‌شود. در مورد کالاهای مشروط، کابوتاژ با اجازه مخصوص گمرک ایران انجام می‌شود. گمرک ایران می‌تواند صدور چنین اجازه‌ای را علاوه بر تودیع تضمین که میزان آن توسط گمرک ایران تعیین می‌شود مشمول شرایط دیگری که مقتضی بداند موکول نماید.

**تبصره ۱-** برای آن دسته از کالای کابوتاژی که حمل آن‌ها توسط کشتی‌های دارای سرویس منظم کشتیرانی انجام می‌گیرد به اخذ تعهد کتبی بسنده می‌شود.

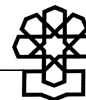
**تبصره ۲-** خروج موقت وسایل نقلیه خالی یا حامل بار به مقصد کشور همسایه یا کشورهای دیگر که موقتاً از قلمرو گمرکی خارج و مجدداً از همان مرز یا مرزهای ورودی دیگر وارد قلمرو گمرکی می‌شوند، تابع تشریفات کابوتاژ نمی‌باشند.

**ماده ۲۱۷-** کالای کابوتاژی باید در مدتی که از طرف گمرک مبدأ تعیین می‌شود به گمرک مقصد برسد. مدت مزبور را گمرک مبدأ در هر مورد با توجه به نوع وسایل نقلیه، مسافت، وضعیت راه و فصول مختلف سال تشخیص و تعیین می‌نماید.

علاوه بر مدت مزبور، گمرک مهلت دیگری نیز برای ارائه گواهی‌نامه گمرک مقصد که حداکثر آن سه ماه از تاریخ صدور گواهی‌نامه مزبور خواهد بود تعیین خواهد نمود.

**تبصره ۱-** هر محموله کابوتاژی که بعد از انقضای مهلت پروانه به گمرک مقصد برسد در صورتی که نسبت به وصول تضمین یا پیگیری تعهد اقدامی نشده باشد با اخذ جریمه انتظامی





موضوع ماده ۲۳۸ این قانون اجازه تخلیه و ورود کالا داده می‌شود.

**تبصره ۲-** در مواردی که علت تأخیر ناشی از قوه قهریه (فورس ماژور) یا عذر موجهی باشد اگر گمرک ایران دلایل را کافی و قانع‌کننده تشخیص دهد اجازه صدور گواهی ورود محموله را به گمرک مقصد خواهد داد و مراتب را جهت استرداد تضمین به گمرک مبدأ اعلام می‌نماید.

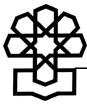
**تبصره ۳-** در صورتی که احراز شود، کالای کابوتاژی در اثنای حمل به علل فورس ماژور کلاً آسیب دیده یا از بین رفته باشد، گمرک ایران می‌تواند آن را رسیده به مقصد تلقی و علاوه بر دستور ابطال تضمین یا تعهد از تعقیب موضوع نیز خودداری نماید.

**ماده ۲۱۸-** برای کالای کابوتاژی، صاحب کالا یا نماینده قانونی او باید اظهارنامه تنظیم و تسلیم نماید. در این اظهارنامه باید تعداد، نوع بسته، علامت، شماره، وزن با ظرف، نوع کالا، وزن خالص، ارزش کالا، نام گمرک مقصد و راهی که کالا طی خواهد کرد و دیگر موارد مورد نیاز به درخواست گمرک درج شود.

**ماده ۲۱۹-** پس از اختتام عملیات ارزیابی، بسته‌ها یا وسیله حمل حسب مورد مهر گمرکی شده و پروانه کابوتاژ در اختیار صاحب کالا یا نماینده او قرار می‌گیرد. پروانه کابوتاژ در تمام مدت حمل باید همراه محموله باشد. در صورتی که کالای کابوتاژی موضوع یک پروانه با بیش از یک وسیله نقلیه حمل شود، علاوه بر پروانه کابوتاژ رای کل محموله، پته عبور نیز صادر خواهد شد.

**ماده ۲۲۰-** تمدید مهلت یا تغییر گمرک مقصد کالای کابوتاژی با درخواست کتبی صاحب کالا و موافقت رئیس گمرک مبدأ امکانپذیر است که در این صورت مراتب به گمرک مقصد اولیه نیز اعلام خواهد شد.

**ماده ۲۲۱-** بلافاصله پس از رسیدن محموله کابوتاژی به گمرک مقصد، در صورتی که مهلت پروانه کابوتاژ منقضی نشده باشد مأموران گمرک مشخصات کالا را با مندرجات پروانه تطبیق، بسته‌ها و مهر گمرکی آن‌ها را معاینه می‌کنند و اگر اختلافی مشاهده نشد ورود کالا را با قید تاریخ در محل مخصوص پروانه کابوتاژ تصدیق و امضاء و یک نسخه آن در مقصد نگهداری و نسخه گواهی شده دیگر به صاحب کالا تسلیم و کالا در اختیار او گذارده می‌شود.



**ماده ۲۲۲-** هرگاه مهر گمرکی یک یا چند بسته از محموله کابوتاژی شکسته شده باشد محتویات بسته یا بسته‌ها به دقت معاینه و بازرسی می‌شود. در صورتی که محتویات آن‌ها با مندرجات پروانه کاملاً منطبق بوده و معلوم گردد که پلمب‌ها غیرعمد شکسته یا از بین رفته است گمرک مقصد، پروانه را گواهی و به صاحب آن تسلیم می‌نماید.

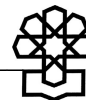
هرگاه مهر گمرکی شکسته یا محو شده و مشخصات کالای محتوی بسته مربوطه با مندرجات پروانه کابوتاژی مغایر باشد علاوه بر وصول تضمین یا پیگیری برای اجرای تعهد، با کالا براساس مقررات کالای ورودی و در مورد کالای ایرانی مانند کالای صادراتی برگشتی رفتار خواهد شد.

**ماده ۲۲۳-** هرگاه در گمرک مقصد مشاهده شود که تعداد بسته‌های یک محموله کابوتاژی زیادتیر از تعداد مندرج در پروانه کابوتاژ است، مقدار اضافی مانند کالای وارده از خارج تلقی و حسب مورد طبق مقررات مربوطه نسبت به آن‌ها رفتار می‌شود و آن مقداری که مربوط به پروانه کابوتاژ است پس از رسیدگی کامل و حصول اطمینان از ارتباط آن با پروانه کابوتاژ در اختیار صاحب کالا گذاشته می‌شود و گواهی ورود آن مقدار نیز صادر و تسلیم می‌گردد.

**ماده ۲۲۴-** هرگاه در گمرک مقصد مشاهده شود که تعداد بسته‌های یک محموله کابوتاژی کمتر از تعداد مندرج در پروانه کابوتاژی است گواهی ورود فقط نسبت به تعداد مشهود و پس از رسیدگی و احراز ارتباط بسته‌ها با پروانه مربوط صادر و به صاحب کالا تسلیم می‌شود. ضمناً گمرک مقصد مکلف است مراتب را به گمرک مبدأ اعلام تا متناسب با کسری کالا نسبت به وصول تضمین اقدام نماید.

**ماده ۲۲۵-** صاحب کالای کابوتاژی یا نماینده او، گواهینامه ورود مجدد کالا را که از طرف گمرک مقصد صادر گردیده به گمرک مبدأ تسلیم می‌نماید. رئیس گمرک مبدأ در صورتی که این گواهی‌نامه از ورود کالا به گمرک مقصد در مهلت تعیین شده حکایت نماید دستور ابطال تضمین را صادر و پس از ابطال آن‌ها گواهینامه مذکور را به نسخه پروانه موجود در گمرک ضمیمه و بایگانی می‌نماید.

**ماده ۲۲۶-** هرگاه مدت اعتبار پروانه کابوتاژ برای رسیدن کالا به گمرک مقصد منقضی و تا سه ماه بعد از انقضای آن از طرف صاحب کالا گواهی‌نامه گمرک مقصد مبنی بر ورود کالا ارائه نشود آن



کالا مانند کالای نرسیده به مقصد تلقی و به نحوه زیر عمل می‌شود:

۱. در صورتی که کالای موضوع کابوتاژ از نوع مجاز باشد، نسبت به وصول تضمین یا واریز سپرده نقدی به درآمد قطعی اقدام و پروانه خروجی صادر می‌گردد. چنانچه تعهدات دیگری اخذ شده باشد، صاحب کالا برای انجام آن تعهدات نیز مورد پیگرد قرار می‌گیرد.
۲. هرگاه کالای موضوع کابوتاژ کالای ممنوع‌الصدور باشد، مشمول مقررات قاچاق خواهد شد و صاحب کالا برای پرداخت جرایم متعلقه و ایفای تعهدات دیگری که احتمالاً در موقع صدور پذیرفته مورد پیگرد قانونی قرار می‌گیرد.

**ماده ۲۲۷-** در هر یک از گمرک‌های مبدأ و مقصد باید دفاترهای مخصوص شماره‌گذاری و مهر شده به وسیله گمرک، برای ثبت خروج و ورود کالای کابوتاژی نگاهداری شود. طرز ثبت و نگاهداری این دفاتر از طرف گمرک ایران تعیین می‌شود.

**ماده ۲۲۸-** گمرک مبدأ موظف است بلافاصله پس از صدور پروانه کابوتاژ مراتب را به گمرک مقصد اعلام و همچنین گمرک مقصد موظف است پس از وصول کالا چگونگی ورود کالا و تاریخ ورود آن را با قید شماره و تاریخ گواهی‌نامه ورود به گمرک مبدأ اطلاع دهد.

**ماده ۲۲۹-** میزان تضمین برای کالاهای مجاز و مشروط معادل حقوق ورودی متعلقه به علاوه حداکثر جریمه احتمالی و برای کالای ممنوع سه برابر ارزش گمرکی کالا به علاوه حقوق ورودی متعلقه خواهد بود.

**ماده ۲۳۰-** صاحب کالا می‌تواند روش تودیع تضمین را از انواع پیش‌بینی شده در این قانون (وجه نقد، ضمانتنامه بانکی، بیمه‌نامه معتبر و یا موارد دیگر به پیشنهاد گمرک ایران و تصویب هیئت وزیران) و با توجه به مقررات جاری در گمرک انتخاب کند.

**ماده ۲۳۱-** ابلاغ هر نوع صورتمجلس مبنی بر ضبط یا توقیف کالا یا صورتمجلس کشف تخلف یا قاچاق، باید به صاحب کالا یا در غیاب او به کسی که به وکالت از طرف صاحب کالا تعیین شده و اظهارنامه به گمرک تسلیم نموده و تنظیم صورتمجلس بر اثر رسیدگی به آن اظهارنامه صورت گرفته است به عمل آید. اعتراض وکیل یا نماینده مزبور به جای اعتراض صاحب کالا مورد پذیرش است.



**ماده ۲۳۲-** وسایل نقلیه اعم از سواری، باری و مسافری باید حسب مورد از طریق اسکله‌ها، لنگرگاه‌ها، فرودگاه‌ها و راه‌های مجاز وارد قلمرو گمرکی شوند و قبل از انجام تشریفات گمرکی نباید کالایی تخلیه یا بارگیری یا بدون اجازه گمرک از قلمرو گمرکی خارج شود. توقف وسایل نقلیه مذکور و همچنین حرکت بدون اجازه آنان مستوجب پرداخت جریمه انتظامی مندرج در ماده ۲۳۸ این قانون خواهد بود.

اقدام به تخلیه و بارگیری هر نوع کالا در نقاط مجاز قبل از انجام تشریفات گمرکی مشمول مقررات قاچاق می‌باشد.

**تبصره-** هرگاه وسایل نقلیه حامل کالا بوده و در فرودگاه‌ها یا لنگرگاه یا راه غیرمجاز توقف نموده باشند، عمل مسئول مستقیم وسیله نقلیه شروع به قاچاق محسوب و در این مورد مقررات مربوط به قاچاق اعمال خواهد شد.

**ماده ۲۳۳-** هرگاه به همراه بسته‌هایی که مطابق این قانون به گمرک وارد گردیده، بسته یا بسته‌هایی مشاهده شود که در اظهارنامه اجمالی و فهرست کامل بار یا بارنامه وسیله نقلیه، ذکری از آن نشده و یا برعکس بسته یا بسته‌هایی در اظهارنامه اجمالی و فهرست کامل بار یا بارنامه ذکر شود که به اماکن گمرکی تحویل نگردیده و برای توضیح علت اختلاف، حداکثر تا چهار ماه اسناد و مدارک مورد قبول از طرف مؤسسه حامل کالا (صاحب کالا و یا نماینده قانونی وی) ارائه نشود، حسب مورد به شرح زیر رفتار خواهد شد:

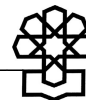
(الف) در مورد اضافه تخلیه چنانچه تا چهار ماه اسناد مربوطه تحویل نشود قاچاق تلقی می‌شود.

(ب) در مورد کسر تخلیه بسته یا بسته‌های کالاهای مجاز و مشروط جریمه‌ای معادل یک و نیم برابر وجوهی که به ترخیص قطعی کالا تعلق می‌گیرد اخذ می‌گردد.

(ج) در مورد کسر تخلیه بسته یا بسته‌های کالاهای ممنوع، جریمه‌ای معادل دو برابر بهای ارزش ریالی کالا به نرخ روز بازار آزاد کشور به علاوه حقوقی که به ورود قطعی کالا تعلق می‌گیرد محاسبه و اخذ خواهد شد.

**تبصره ۱-** اگر ظرف مهلت مقرر در این ماده، اسناد و مدارک مثبت دال بر اشتباه در اظهارنامه اجمالی و فهرست کل بار و یا بارنامه مبنی بر کسر یا اضافه تخلیه به گمرک ارائه شود، جریمه‌ای برابر  $\frac{1}{11}$  ارزش ریالی کالای محتوی بسته یا بسته‌های مزبور به نرخ بازار آزاد اخذ و اجازه اصلاح اظهارنامه توسط گمرک صادر می‌شود.

**تبصره ۲-** در مورد کسری اگر کالا در مهلت مقرر به یکی از گمرکات کشور تحویل شود و یا



معلوم گردد که کسری در اثر عدم تخلیه ناشی از آسیب رسیدن به کالا و یا فاسد شدن آن بوده است، با تأیید کتبی کارشناسان ذیصلاح و تأیید رئیس گمرک مربوطه از اخذ جریمه صرفنظر می‌شود.

**تبصره ۳-** مسئول پرداخت جرایم مذکور در این ماده در مورد مؤسسات حمل‌ونقل که دارای نمایندگی رسمی در ایران هستند، نمایندگی‌های مزبور خواهند بود و درخصوص سایرین (فاقد نمایندگی‌های رسمی) اداره گمرک به منظور وصول جرایم احتمالی، تأمین لازم اخذ می‌نماید.

**تبصره ۴-** هیچ یک از دستگاه‌ها حق باز نمودن بسته‌هایی که دارای لفاف و پوشش بوده و یا دارای لفاف اولیه کارخانه تولیدکننده (آکبند) هستند را ندارند مگر در موارد امنیتی و بهداشتی که برابر آیین‌نامه مربوطه عمل خواهد شد.

**ماده ۲۳۴-** کالایی که ورود آن ممنوع باشد هر گاه برای ورود قطعی با نام و مشخصات کامل و صحیح اظهار شود، گمرک باید از ترخیص آن خودداری و به صاحب کالا یا نماینده قانونی وی کتباً اخطار کند که حداکثر ظرف سه ماه نسبت به مرجوع کردن کالا با رعایت ضوابط مربوط اقدام نماید و در صورت عدم اقدام ظرف مدت مزبور، گمرک کالا را ضبط و مراتب را به صاحب کالا یا نماینده قانونی او ابلاغ خواهد کرد.

صاحب کالا حق دارد تا دو ماه از تاریخ ابلاغ ضبط، اعتراض خود را به مرجع رسیدگی به اختلافات گمرکی تسلیم و گواهی مربوطه را حداکثر ظرف ۱۵ روز از تاریخ مراجعه به مراجع مذکور به گمرک مربوطه ارائه نماید در غیر این صورت کالا به ضبط قطعی دولت در خواهد آمد.

**تبصره ۱-** کالایی که ورود آن براساس قانون جرم تلقی شود مشمول این ماده نمی‌شود و طبق قوانین و مقررات مربوط نسبت به آن عمل خواهد شد.

**تبصره ۲-** کالایی که ورود آن طبق مقررات عمومی صادرات و واردات مجاز نباشد و در اظهارنامه ترانزیت داخلی برای ترانزیت خارجی یا ورود موقت اظهار و اسناد آن ضمیمه شده باشد مشمول این ماده نخواهد بود.

**تبصره ۳-** در مواردی که صاحب کالا به تشخیص گمرک معترض باشد و پرونده ظرف ده روز به مراجع رسیدگی به اختلافات گمرکی احاله شود، رسیدگی به آن خارج از نوبت انجام می‌شود. تشخیص قطعی گمرک در مواردی که صاحب کالا به نظر گمرک معترض باشد، متکی به آرای قطعی کمیسیون‌های رسیدگی به اختلافات گمرکی و تجدیدنظر است.

**تبصره ۴-** صاحب کالا یا نماینده قانونی او می‌تواند قبل از پایان مهلت سه ماهه این ماده تقاضای ضبط کالا توسط گمرک را نماید.



**ماده ۲۳۵-** در مورد کالای موضوع ماده (۲۲۹) که به جای کالای مجاز ولی بدون استفاده از اسناد خلاف واقع از گمرک ترخیص شده و از تاریخ ترخیص آن بیش از شش ماه نگذشته باشد به شرح زیر رفتار خواهد شد:

(الف) در صورتی که تمام یا قسمتی از کالای ترخیص شده در اختیار صاحب کالا باشد، کالا بلافاصله توقیف و پس از رد حقوق ورودی دریافتی طبق مقررات ماده (۲۲۹) این قانون رفتار خواهد شد.

(ب) کالاهایی که به لحاظ مصالح و یا بهداشت عمومی مشمول ممنوعیت است، صرفنظر از موعد ۶ ماه مذکور در این ماده اعم از اینکه در اختیار صاحب کالا بوده و یا آن را فروخته باشد، باید نسبت به جمع‌آوری و اعاده آن اقدام و جهت احتراز از مصرف اطلاع‌رسانی مناسب در رسانه‌های همگانی صورت پذیرد. کالای اعاده شده، توقیف و صاحب کالا و عوامل ذی‌ربط به مراجع قضایی معرفی خواهند شد.

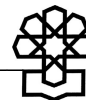
(ج) در کلیه موارد فوق به صاحب کالا یک ماه فرصت داده می‌شود تا نسبت به عودت کالاهای ذی‌ربط اقدام نماید که در این صورت جریمه‌ای حداکثر معادل ارزش سیف (CIF) کالا به تشخیص رئیس کل گمرک دریافت می‌گردد، در غیر این صورت جریمه‌ای معادل ۲ برابر ارزش سیف (CIF) کالا دریافت خواهد شد.

(د) در صورتی که تمام یا قسمتی از کالای ترخیص شده در اختیار صاحب کالا نبوده و کالا مشمول بند «ب» نباشد، مابه‌التفاوت حقوق ورودی مقدار به دست نیامده (در صورت تعلق) دریافت می‌شود.

(هـ) در هر صورت هیئت رسیدگی به تخلفات اداری، مسئول بررسی موضوع علت ترخیص و در صورت وجود دلایل مثبت مبنی بر قصور کارکنان مسئول پیگیری مجازات مأمورین ذی‌ربط که با اشتباه خود موجب ترخیص کالای موضوع این ماده شده‌اند، خواهد بود.

**ماده ۲۳۶-** در موارد کشف هر نوع اظهار خلاف قبل یا بعد از ترخیص کالا از گمرک که متضمن زیان مالی دولت بوده و مستلزم اخذ تفاوت و جوه متعلقه باشد علاوه بر اخذ مابه‌التفاوت، مبلغی به عنوان جریمه از ۱۰ درصد تا حداکثر ۱۰۰ درصد مابه‌التفاوت مبلغ اظهار شده با آنچه واقعاً باید پرداخت می‌گردید به تشخیص رئیس گمرک دریافت می‌شود.

**تبصره -** در مواردی که مقصد نهایی بارنامه بعد از گمرک مرز ورودی بوده کالای مازاد غیر هم نوع نسبت به اظهارنامه ترانزیتی مشمول پرداخت جریمه‌ای معادل دو برابر ارزش گمرکی کالای اضافه می‌باشد که به صورت قطعی وصول می‌شود.



**ماده ۲۳۷-** وسایل نقلیه و کالاهایی که به صورت ترانزیت، ورود موقت، یا مرجوعی وارد کشور شده و همچنین وسایل نقلیه‌ای که به استناد جواز عبور بین‌المللی وارد می‌شوند چنانچه خارج از مهلت مقرر (حداکثر سه ماه) جهت خروج از کشور یا تحویل به گمرک مراجعه نمایند (به استثناء مواردی که وجه تعهد یا تضمین به درآمد واریز و یا جرم، قاچاق اعلام شده باشد و یا تأخیر به دلایل موجهی مانند موارد قوه قهریه باشد) مشمول جریمه‌ای معادل ۲۵۰,۰۰۰ ریال به ازای هر روز تأخیر خواهد بود.

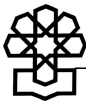
**ماده ۲۳۸-** در سایر مواردی که مقررات گمرکی نقض گردد (به استثنای موارد قوه قهریه) و جریمه‌ای برای آن‌ها به‌طور مشخص تعیین نشده باشد، میزان جریمه حداکثر معادل یک در هزار ارزش سیف (CIF) کالا خواهد بود که در هر حال نباید از ۱۰۰,۰۰۰ ریال کمتر باشد.

**ماده ۲۳۹-** مرتکبین تخلف از مقررات گمرکی که جریمه از آن‌ها مطالبه می‌شود هرگاه نسبت به اصل جریمه یا میزان آن که از طرف رئیس گمرک محل تعیین گردیده اعتراض داشته باشند می‌توانند پس از تودیع جریمه یا سپردن تضمین، اعتراض خود را با دلایل و مدارک، به منظور ارجاع به مراجع رسیدگی به اختلافات گمرکی به رئیس گمرک مربوطه تسلیم نمایند. رئیس گمرک محل موظف است، ضمن گزارشی جامع که حاوی اظهارنظر و تأیید تودیع جریمه و یا اخذ تأمین می‌باشد، پرونده را به گمرک ایران ارسال دارد.

**ماده ۲۴۰-** کارکنان شاغل در گمرک نمی‌توانند همزمان به امر تجارت یا حق‌العمل کاری گمرکی و مشاوره و هر نوع حرفه دیگر که با انجام وظیفه آن‌ها در گمرک به‌طور مستقیم یا غیرمستقیم ارتباط دارد بپردازند. پرونده متخلفین از این امر، به هیئت‌های رسیدگی به تخلفات اداری ارسال می‌شود که پس از رسیدگی می‌تواند برحسب دلایل و توجیحات برای بار اول به انفصال موقت از سه ماه تا شش ماه و یا انفصال دائم از خدمات دولتی محکوم شوند ولی در بار دوم حکم انفصال از خدمات دولتی قطعی خواهد بود.

**ماده ۲۴۱-** موارد مشروحه زیر قاچاق گمرکی محسوب می‌شوند:

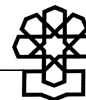
۱. وارد کردن کالا به قلمرو گمرکی و یا خارج کردن کالا از آن به ترتیب غیرمجاز یا از مبادی غیررسمی، اعم از اینکه در حین ورود یا خروج در داخل یا خارج از قلمرو گمرکی کشف گردد.
۲. خارج نکردن وسایط نقلیه و یا کالایی که به عنوان ورود موقت یا ترانزیت خارجی و



- مرجوعی وارد کشور شده و یا استناد به اسناد خلاف واقع مبنی بر خروج وسایط نقلیه و کالا.
۳. بیرون بردن کالا از گمرک بدون تسلیم اظهارنامه و پرداخت یا تأمین وجوه گمرکی، خواه عمل در حین خروج از اماکن گمرکی یا بعد از خروج کشف شود.
- هر گاه خارج کننده کالا غیر از صاحب کالا یا نماینده قانونی او باشد و تبانی خارج کننده کالا با صاحب کالا یا نماینده قانونی او محرز نشود، گمرک عین کالا و در صورت موجود نبودن کالا بهای آن را از مرتکب اخذ نموده و پس از کسر وجوه و هزینه‌های گمرکی متعلقه، به صاحب کالا مسترد می‌دارد. مرتکب علاوه بر مجازات مقرر در قانون مجازات اسلامی به پرداخت معادل ۲ برابر ارزش کالا به عنوان جریمه به گمرک محکوم خواهد شد.
۴. تعویض کالای ترانزیتی به هر شکل، یا برداشتن از آن.
۵. اظهار کردن کالایی که ورود یا صدور آن ممنوع باشد تحت تعرفه کالای مجاز یا مشروط با نام دیگر.
۶. وجود کالای اظهار نشده ضمن کالای اظهار شده
۷. وارد نکردن وسایل نقلیه و کالایی که صدور قطعی آن ممنوع و یا مشروط باشد ظرف مهلت مقرر که به عنوان خروج موقت یا کابوتاژ اظهار شده باشد جز در موارد قوه قهریه با تشخیص کمیسیون رسیدگی به اختلافات گمرکی.
۸. واگذاری یا به مصرف دیگر رساندن کالایی که با معافیت از حقوق ورودی ترخیص شده باشد، برخلاف مقررات ماده (۲۴۸) این قانون.
۹. اظهار کالای مجاز یا مشروط تحت تعرفه کالای مجاز یا مشروط دیگری که حقوق ورودی آن کمتر است با نام دیگر و با استفاده از اسناد خلاف واقع.
۱۰. خارج کردن کالا از گمرک با استفاده از شمول معافیت با تسلیم اظهارنامه خلاف واقع یا اسناد خلاف واقع اعم از این که در حین خروج و یا بعد از خروج از گمرک کشف شود.
۱۱. تعویض کالای صادراتی که برای آن پروانه صادر گردیده باشد.
۱۲. اظهار خلاف راجع به کمیت و کیفیت کالای صادراتی به نحوی که منجر به خروج غیرقانونی ارز از کشور گردد.

**ماده ۲۴۲-** اشخاص دارای کارت بازرگانی که مرتکب قاچاق می‌شوند و جرم آن‌ها به موجب احکام مراجع قضایی قطعیت یافته باشد، در صورتی که ارزش موضوع قاچاق تا مبلغ ۱۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال باشد کارت بازرگانی آنان به طور موقت به مدت سه سال از درجه اعتبار ساقط می‌شود و در صورتی که ارزش آن بیش از مبلغ فوق بوده یا جرم تکرار شود کارت بازرگانی به صورت دائم باطل می‌شود.





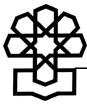
**تبصره- ابطال کارت بازرگانی مانع از ترخیص کالایی که طبق مقررات قبل از محرومیت برای آن گشایش اعتبار شده یا حمل آن آغاز گردیده نخواهد بود.**

**ماده ۲۴۳-** در مورد کالایی که به عنوان قاچاق گمرکی توقیف می‌شود اعم از اینکه کشف قاچاق در اماکن گمرکی یا در خارج آن صورت بگیرد، کاشفین مکلفند کالای توقیفی را به همراه صورتمجلس کشف، با ذکر مشخصات کامل آن به امضا متهمین رسانیده و در صورت استنکاف آنها مراتب را در صورتجلسه ذکر و در اولین ساعت وقت اداری به نزدیکترین گمرک تحویل داده و رسید دریافت دارند. در مواردی که کالای قاچاق در خارج از اماکن گمرکی کشف می‌گردد و برحسب اقتضای زمان و مکان یا به علل موجه دیگری حمل فوری کالا به گمرک مقدور نباشد، کاشفین مکلفند کالا را با صورت‌برداری از مشخصات آن و الصاق مهر به بسته‌ها به شخص یا سازمان مسئول تحویل داده و مدخل محلی را که کالا در آنجا نگاهداری می‌شود مهر نموده و مراتب را با ذکر علت و تعیین تعداد مهر مشروحاً در صورتمجلس قید نمایند. باید از شخص یا سازمان مزبور رسید دریافت نموده و به صورتمجلس کشف ضمیمه نمایند.

**تبصره- ملاک عمل برای تشخیص کاشف و مخبر و مأمور انتظامی و پرداخت پاداش قانونی آن‌ها منحصراً مندرجات صورتمجلس کشف بدوی است که هنگام کشف تنظیم می‌گردد. چنانچه واحد کاشف غیر از نیروی انتظامی باشد می‌باید یک نسخه از صورتمجلس کشف بدوی را به نیروی انتظامی تحویل نماید.**

**ماده ۲۴۴-** در صورتی که در اجرای مقررات و نظارت‌های گمرکی بخشی از محموله مشمول مقررات قاچاق گمرکی تشخیص داده شود، نگهداری یا ضبط مابقی کالا یا وسیله نقلیه آن مجاز نمی‌باشد، مگر آنکه نگهداری آن‌ها برای اثبات عمل قاچاق یا وصول جرائم به تشخیص گمرک ضروری باشد و یا مسئول مستقیم وسیله نقلیه خود به‌عنوان مرتکب یا شریک جرم قاچاق محسوب شده باشد.

**ماده ۲۴۵-** حک و اصلاح در صورتمجلس کشف و ضبط یا حذف و الحاق نام شخص یا اشخاص دیگری در آن به عنوان مخبر و کاشف یا مأمور انتظامی و تغییر دادن در مندرجات آن ممنوع است و مرتکب به عنوان جعل و تزویر در اسناد دولتی به مراجع قضائی معرفی و با حکم این مراجع مورد تعقیب قرار خواهد گرفت. هرگاه جعل و تزویر مزبور متضمن جرم دیگری نیز بوده باشد مرتکب برای آن جرم نیز طبق مقررات و قوانین مربوط مورد تعقیب واقع خواهد شد.



**ماده ۲۴۶-** اسناد مثبت‌ه گمرکی که در موارد سوءظن قاچاق ممکن است به آن استناد نمود عبارت‌است از پروانه ورود قطعی، پته گمرکی، قبض سپرده که به موجب آن کالا ترخیص شده، قبض خرید کالاهای متروکه، ضبطی قطعیت یافته و بلاصاحب، پروانه ترانزیت، پروانه مرجوعی، پروانه ورود موقت، پروانه کابوتاژ، پروانه صادراتی، پروانه صدور موقت و پته عبور گمرکی مشروط براینکه مشخصات مذکور در این اسناد با مشخصات کالا تطبیق نماید و فاصله بین تاریخ صدور سند و تاریخ کشف کالا با توجه به نوع کالا و نحوه مصرف آن متناسب باشد.

**تبصره-** هرگاه عدم تطبیق اسناد با مشخصات کالا (موضوع اسناد مثبت‌ه) معلول نقص در ثبت اولیه خصوصیات و مشخصات کالا باشد اسناد مربوطه نمی‌تواند مردود شناخته شود. به همین دلیل گمرک ایران باید دستورالعمل مراتب درج اطلاعات محموله در این اسناد را یا ضمیمه کردن فهرست‌های مربوط به این اسناد، برای تحقق قسمت اخیر این ماده به گمرکات ارائه نماید.

**ماده ۲۴۷-** علاوه بر معافیت‌های مذکور در جدول تعرفه گمرکی ضمیمه آیین‌نامه اجرائی قانون مقررات صادرات و واردات و معافیت‌های دیگری که به موجب قوانین، تصویب‌نامه‌ها یا براساس موافقت‌نامه‌ها و قراردادهای مصوب مجلس شورای اسلامی برقرار شده است، موارد زیر نیز از پرداخت حقوق ورودی معاف می‌باشند:

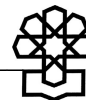
الف) کالاهای متعلق به رؤسای کشورهای خارجی و همراهان آن‌ها.

ب) ۱. کالای مورد استفاده رسمی مأموریت‌های سیاسی خارجی و کالاهای مورد استفاده مأموران سیاسی خارجی و خانواده آنان در حدود مقررات مندرج در قانون مربوط به کنوانسیون وین درباره روابط سیاسی (مصوب ۱۳۴۳ هجری شمسی) به شرط معامله متقابل، با تشخیص وزارت امور خارجه و گمرک ایران در هر مورد.

۲. کالای مورد استفاده رسمی مأموریت‌های کنسولی خارجی و کالای مورد استفاده سرکنسول‌ها، کنسول‌ها و کنسولیاران رسمی خارجی در حدود مقررات کنوانسیون وین درباره روابط کنسولی (مصوب ۱۳۵۲ هجری شمسی) به شرط رعایت معامله متقابل با تشخیص وزارت امور خارجه و گمرک ایران در هر مورد.

۳. کالای مورد استفاده رسمی نمایندگی‌های سازمان ملل متحد و مؤسسات تخصصی وابسته به آن و کالای مورد استفاده کارکنان و کارشناسان سازمان ملل متحد مأمور خدمت در ایران در حدود مقررات مندرج در کنوانسیون مربوط به مزایا و مصونیت‌های سازمان ملل متحد (مصوب ۱۳۵۲ هجری شمسی) با تشخیص وزارت امور خارجه و گمرک ایران در هر مورد.

۴. کالای مورد استفاده کارشناسان خارجی که از محل کمک‌های فنی و اقتصادی و علمی و



فرهنگی کشورهای خارجی و مؤسسات بین‌المللی به ایران اعزام می‌شوند، برابر مقرراتی که در آیین‌نامه مزایا و معافیت‌های کارشناسان خارجی مصوب ۲۳ تیرماه ۱۳۴۵ هجری شمسی کمیسیون‌های دارای مجلسین پیش‌بینی شده است با تشخیص وزارت امور خارجه و گمرک ایران در هر مورد. همچنین اشیاء مورد استفاده رسمی بازرسان سازمان کنوانسیون‌های منع سلاح‌های شیمیایی (مصوب ۱۳۷۶ هجری شمسی) و سایر کنوانسیون‌های بین‌المللی که دولت جمهوری اسلامی ایران به آن پیوسته است در حدود مقررات این کنوانسیون‌ها.

۵. آلات و ادوات حفاری و مواد شیمیایی و وسایل عملیات علمی و فنی که توسط هیئت‌های علمی باستان‌شناسی کشورهای عضو سازمان تربیتی و علمی و فرهنگی ملل متحد (یونسکو) وارد می‌شود، به شرط آنکه صرفاً برای کارهای حفاری و اکتشاف علمی باشد، با تشخیص و تأیید سازمان میراث فرهنگی و گمرک ایران.

ج) اقلام دفاعی و مواد اولیه و ماشین‌آلات مربوط به ساخت آنها طبق فهرستی که توسط ستاد کل وزارت دفاع تهیه و به تأیید هیئت وزیران رسیده و رسماً به گمرک ایران ابلاغ شده باشد. تبصره - شورای عالی امنیت ملی می‌تواند در مواردی که به دلایل نظامی و امنیتی مقتضی بداند کالای وارده را از بازرسی‌های معمول گمرکی معاف و مراتب را به گمرک اعلام نمایند.

د) کالای ترانزیت خارجی، مرجوعی، انتقال، کابوتاژ و واردات موقت.

ه) اسباب سفر و لوازم شخصی مستعمل همراه مسافر که جنبه تجاری نداشته باشد و همچنین اشیای غیرمستعمل و مواد خوراکی همراه آنها به شرط آنکه جنبه تجاری نداشته باشد و میزان، نوع و ارزش کالا از میزانی که طبق مقررات صادرات و واردات سالانه تعیین می‌گردد بیشتر نباشد. در صورت تجاوز نسبت به مازاد با حفظ جنبه غیرتجاری مشمول پرداخت حقوق ورودی خواهد بود.

و) لوازم خانه و لوازم شخصی وارده متعلق به اتباع خارجی که دارای اجازه اقامت در ایران هستند و همچنین لوازم خانه و لوازم شخصی ایرانیان مقیم کشورهای خارج که مدت اقامت آنان در خارج یک سال یا بیشتر بوده و شش ماه آخر اقامت آنان متوالی باشد و در صورت عدم توالی اقامت در شش ماه آخر به درخواست مسافر و تأیید کمیسیون رسیدگی به اختلافات گمرکی رسیده باشد، مشروط به اینکه:

۱. لوازم و اشیای مزبور از یک ماه قبل تا نه ماه بعد از ورود مسافر به قلمرو گمرکی برسد

مگر در موارد قوه قهریه (فورس ماژور) به تشخیص گمرک ایران.

۲. لوازم و اشیای مزبور به تشخیص گمرک با وضع و شئون اجتماعی آنان متناسب بوده و

جنبه تجاری نداشته باشد.



۳. ظرف مدت ده سال قبل از آن، از چنین معافیتی استفاده نکرده باشند.

**تبصره ۱-** کارمندان دولت که برای انجام مأموریت یکساله یا بیش‌تر به خارج اعزام می‌شوند در صورتی که قبل از پایان مأموریت و توقف یکساله از خارج احضار شوند همچنین ایرانیانی که به تشخیص وزارت امور خارجه به ناحق از کشور محل سکونت اخراج می‌شوند مشمول شرط مدت یکسال توقف مذکور در این بند نخواهند بود.

**تبصره ۲-** منظور از لوازم خانه اشیایی است که متناسب با شئون ذکر شده در جزء (۲) بند «و» این ماده مورد استفاده شخص و یا خانواده صاحب اشیاء مربوطه هنگام اقامت در محل مربوطه می‌باشد.

(ز) آلات و ابزار دستی (اعم از برقی و غیربرقی) مربوط به کار یا حرفه ایرانیان شاغل در خارج و خارجیانی که به ایران می‌آیند مشروط بر اینکه:

۱. اشتغال آن افراد به حرفه و پیشه و کار مورد ادعا به تصدیق مقامات کنسولی ایران در کشور محل اقامت قبلی آنان رسیده باشد. در نقاطی که مقامات کنسولی ایران مستقر نیستند ارائه گواهی مقامات محلی دولتی کفایت می‌کند.

۲. از یک ماه قبل از ورود تا ۹ ماه بعد از ورود آنان به قلمرو گمرکی برسد.

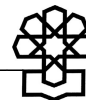
(ح) لوازم شخصی، لوازم خانه و آلات و ابزار کار دستی ایرانیان مقیم خارج که فوت می‌نمایند، با ارائه گواهی تحریر ترکیه، در صورتی که حداکثر ظرف یک سال بعد از فوت تنظیم شده و توسط مأموران کنسولی دولت جمهوری اسلامی ایران یا مقامات صلاحیتدار محلی دولتی به تشخیص وزارت امور خارجه در مواردی که مأموران کنسولی دولت جمهوری اسلامی ایران در کشور محل اقامت مستقر نیستند تأیید شده باشد و حداکثر تا یک سال بعد از صدور گواهی انحصار وراثت به کشور وارد شود.

**تبصره -** معافیت‌های موضوع بندهای «ه» تا «ح» این ماده شامل وسایل نقلیه نخواهد بود.

(ط) دارو و لوازم طبی و بیمارستانی مورد احتیاج درمانی و بهداشتی مؤسسات خیریه و عام‌المنفعه با گواهی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، فهرست این مؤسسات با پیشنهاد وزیر امور اقتصادی و دارایی و تصویب هیئت وزیران تعیین می‌شود.

(ی) وسایط نقلیه (به استثنای سواری و سواری کار (وانت))، دارو، مواد غذایی، پوشاک، پتو، چادر، خانه‌های پیش ساخته یا سایر کالاهای امدادی مورد نیاز که به منظور کمک به آسیب‌دیدگان از بلاهای طبیعی یا حوادث غیرمنتظره به نام سازمان هلال‌احمر جمهوری اسلامی ایران وارد می‌شوند با تشخیص وزارت امور اقتصادی و دارایی.

(ک) اشیای باستانی مربوط به میراث فرهنگی و تمدن ایران، اعم از این که از قبل به خارج از کشور برده شده یا در خارج از کشور به دست آمده باشند با تشخیص و تأیید سازمان مسئول



میراث فرهنگی.

ل) اشیای هنری و فرهنگی که به منظور تشکیل آرشیو موزه‌ها و نمایشگاه‌های فرهنگی و هنری، کتابخانه‌ها و مبادلات فرهنگی و هنری و تعمیر و مرمت آثار باستانی که توسط سازمان مسئول میراث فرهنگی و سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران وارد می‌شوند. م) اشیای عتیقه مربوط به میراث فرهنگی و تمدن سایر کشورها که برای ایجاد یا تکمیل موزه‌های عمومی وارد کشور می‌شوند به تشخیص سازمان مسئول میراث فرهنگی.

ن) کالاهای صادراتی که به هر علت عیناً بازگشت داده می‌شود مشروط بر اینکه اگر در هنگام صدور از بازپرداخت‌های گمرکی، مالیاتی یا جوایز صادراتی استفاده نمود باشد می‌باید ضمن رعایت سایر مقررات مربوط به واردات به صورت رسمی و جوه مربوط را به خزانه دولت برگرداند. س) سوخت و روغن مصرفی و سایر متعلقات استاندارد مربوط به وسایل نقلیه ورودی، حداکثر به میزان متعارف.

ع) مدال‌ها و نشان‌هایی که از طرف دولت‌ها و مؤسسات خارجی بین‌المللی به طور رسمی به اتباع ایران اعطا می‌شود.

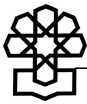
ف) کاتالوگ، بروشور، تقویم تبلیغاتی، کتابچه حاوی مشخصات فنی و تجاری کالا، اسناد مربوط به حمل کالا، نقشه‌های فنی فاقد جنبه تجاری.

**تبصره -** کالاهای موضوع بندهای «الف»، «ب»، «ج»، «د»، «و»، «ط»، «ی»، «ک»، «ل» و «م» که طبق قانون قابل ورود باشد از لحاظ محدودیت مشمول مقررات عمومی صادرات و واردات نخواهد بود.

**ماده ۲۴۸ -** کالاهای موضوع بندهای «ب»، «ج»، «ط»، «ی» و «ل» ماده ۲۴۷ این قانون و کالاهایی که به موجب قوانین مخصوص یا تصویب نامه‌های هیئت وزیران به هر نسبتی با معافیت از حقوق ورودی ترخیص می‌شوند، در صورتی که قبل از انقضاء ده سال از تاریخ ترخیص آن به دیگری که حق استفاده از معافیت با همان شرایط را ندارد به هر عنوان واگذار شود (به جز در مواردی که طبق مقررات مربوط برای واگذاری نحوه دیگری مقرر شده باشد) باید وجوه متعلقه با کسر مبلغی که به تناسب فرسودگی و استهلاک در نظر گرفته می‌شود پرداخت شود.

**تبصره -** واگذاری کالای موضوع این ماده قبل از پنج سال از تاریخ ترخیص مستلزم اخذ مجوزهایی است که طبق قانون مقررات صادرات و واردات مقرر گردیده است.

**ماده ۲۴۹ -** هرگاه کالای مورد معافیت بدون رعایت مقررات ماده ۲۴۸ این قانون به دیگری انتقال داده شود کالا قاچاق محسوب می‌گردد.



**ماده ۲۵۰-** حقوق ورودی قطعات و لوازم و موادی که برای مصرف در ساخت یا مونتاژ یا بسته‌بندی اشیاء یا مواد یا دستگاه‌ها توسط واحدهای تولیدی مجاز وارد می‌گردد، اعم از اینکه طبق قواعد طبقه‌بندی مشمول تعرفه قطعات یا شیئی آماده باشد در مواردی که مشمول ردیفی از جدول تعرفه شود که مجموعاً مأخذ حقوق ورودی آن بیش‌تر از جمع مأخذ حقوق ورودی شیئی یا ماده یا دستگاه آماده باشد به تشخیص و نظارت وزارت تولیدی ذی‌ربط به مأخذ حقوق ورودی شیئی یا ماده یا دستگاه آماده مربوط وصول خواهد شد، مگر اینکه مأخذ این مواد و قطعات از مأخذ شیئی کمتر باشد. در هر حال در صورتی که کالاهای موضوع تسهیلات فوق به مصرف دیگری غیر از مصرف تعیین شده برسد، عمل قاچاق محسوب می‌شود.

**تبصره -** به منظور حمایت از صنایع داخلی، دولت می‌تواند به پیشنهاد وزارتخانه تولیدی ذی‌ربط در حقوق ورودی مربوط به مواد اولیه و قطعات که توسط واحدهای تولیدی داخلی به کشور وارد و در آن واحدها تکمیل یا سوار یا ساخته می‌شوند به میزان لازم تخفیف داده و یا به کلی معاف کند.

**ماده ۲۵۱-** کالاهای مشروحه زیر قابل ورود نمی‌باشد:

۱. کالاهایی که به موجب قوانین و مقررات کشور و همچنین جداول تعرفه ضمیمه قانون مقررات صادرات و واردات ورود آن‌ها ممنوع است.

۲. اسلحه جنگی از هر قبیل، باروت، چاشنی، فشنگ، گلوله و سایر مهمات جنگی، دینامیت و مواد محترقه مطابق فهرستی که وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح اعلام می‌نماید، مگر با موافقت وزارت خانه‌های مربوطه.

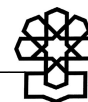
۳. هر نوع مواد مخدر و روان‌گردان و پیش‌ماده‌های مرتبط از هر قبیل مطابق فهرستی که وزارت بهداشت و درمان و آموزش پزشکی اعلام می‌دارد، مگر با موافقت وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی.

۴. دستگاه‌های فرستنده و گیرنده از هر نوع و قطعات متعلق به آن‌ها مطابق فهرستی که وزارت ارتباطات و فناوری اعلام می‌دارد مگر با موافقت وزارت ارتباطات و فناوری در هر مورد.

۵. دستگاه مخصوص عکاسی و فیلمبرداری هوایی مگر با موافقت وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح.

۶. حاملین نوشتاری، دیداری و شنیداری، و علائم و نوشته‌ها از هر قبیل به تشخیص وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی که مخالف نظم و عفت عمومی یا شئون ملی یا مذهب رسمی کشور باشد.

۷. کالاهایی که روی خود آن‌ها یا روی لفاف آن‌ها یا در اسناد مربوطه عبارت یا علامتی



مخالف نظم عمومی یا شئون ملی یا عفت عمومی و یا مذهب رسمی کشور وجود داشته باشد با استناد به تشخیص سازمان یا مراجع ذی‌ربط.

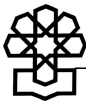
۸. اسکناس و مسکوک خارجی از جریان قانونی خارج شده، اسکناس، تمبر و برچسب (باندرول) تقلبی و بلیط بخت‌آزمایی (لاتاری) مگر در تعداد محدود و به تشخیص سازمان مربوطه.  
۹. کالاهایی که روی خود آن‌ها و یا روی لفاف آن‌ها نشانی یا نام یا علامت یا مشخصات دیگری باشد که خریدار یا مصرف‌کننده را نسبت به سازنده یا محل ساخت یا خواص یا مشخصات اصلی اجناس نامبرده به اشتباه بیاندازد.

**ماده ۲۵۲- کالاهای زیر قابل صدور نمی‌باشند:**

۱. کالاهایی که به موجب قوانین و مقررات کشور و همچنین جداول تعرفه ضمیمه مقررات صادرات و واردات صدور آن‌ها ممنوع می‌باشد.  
۲. اشیایی که به تشخیص سازمان میراث فرهنگی جزو میراث فرهنگی کشور است یا جنبه اشیای عتیقه دارد.  
۳. اقلام دامی یا نباتی که به تشخیص مراجع ذی‌ربط جنبه حفظ ذخایر ژنتیک یا حفاظت محیط زیست داشته باشد.

**ماده ۲۵۳- ترخیص کالاها تحت هر یک از رویه‌های گمرکی که بنا به ملاحظات بهداشتی، قرنطینه‌ای و زیست‌محیطی و نظایر آن براساس قانون مستلزم اعلام نظر سازمان‌های مربوطه باشد، موکول به اخذ گواهی از این سازمان‌ها خواهد بود.**

**ماده ۲۵۴- صاحبان کالا به طور کلی اعم از دولتی و غیردولتی می‌توانند کارمندان یا نمایندگان خود را برای انجام امور گمرکی کالاهای متعلق به خود و ترخیص کالا با تصریح حدود اختیارات به گمرک معرفی نمایند، بدون اینکه نیاز به ارائه پروانه ترخیص کاری داشته باشند.**  
**تبصره - اشخاصی که به نمایندگی یا وکالت از طرف مؤدیان در مراجع رسیدگی به اختلافات گمرکی شرکت می‌نمایند، الزامی به داشتن پروانه ترخیص کاری ندارند. حدود اختیارات این اشخاص و ترخیص‌کاران به تفکیک در وکالت‌نامه رسمی و یا معرفی‌نامه تسلیمی به گمرک طبق نمونه ارائه شده توسط گمرک ایران مشخص می‌گردد. نام و مشخصات این اشخاص و ترخیص‌کاران در هر مورد به وزارت امور اقتصادی و دارایی اعلام خواهد شد.**



**ماده ۲۵۵-** از تاریخ تصویب این قانون، پروانه ترخیص کاری به متقاضیانی داده می‌شود که حائز شرایط زیر باشند:

الف) تابعیت ایران

ب) ارائه گواهی عدم سوء پیشینه (همچنین عدم سابقه قاچاق گمرکی به گواهی مراجع مربوطه).

ج) دارا بودن حداقل مدرک دیپلم

د) دارا بودن گواهی پایان خدمت و یا معافیت نظام وظیفه در مورد آقایان.

هـ) نداشتن هرگونه رابطه استخدامی با دستگاه‌ها، نهادها، سازمان‌ها و وزارتخانه‌هایی که به

نحوی از بودجه دولت استفاده می‌نمایند.

و) موفقیت در امتحان قانون امور گمرکی و مقررات صادرات و واردات و سایر جنبه‌های

مرتبط که از طرف گمرک ایران و با هماهنگی وزارت بازرگانی و سایر سازمان‌های ذی‌ربط حسب

نیاز برگزار می‌شود.

**تبصره ۱-** کسانی که تا قبل از تصویب این قانون دارای پروانه بوده‌اند، از داشتن بندهای (ج)

و (و) این ماده مستثنی خواهند بود.

**تبصره ۲-** پروانه ترخیص کاری به شرط داشتن موضوع بندهای (الف)، (ب)، (ج) و (هـ) این

ماده هر ۵ سال یک بار تمدید خواهد شد. افراد موظفند در صورت شمول بند «هـ» بعد از اخذ پروانه

ترخیص کاری، نسبت به عودت پروانه اقدام نمایند.

**ماده ۲۵۶-** در مواردی که ترخیص کار به هنگام انجام تشریفات گمرکی برخلاف اسناد ارائه شده از

طرف صاحب کالا اظهارنامه خلاف واقع که متضمن زیان مالی دولت یا ناقص الزامات قانونی و نادیده

گرفتن ضوابط و مقررات باشد، تنظیم نماید، تخلف او به پیشنهاد گمرک ایران در کمیسیون مرکب از

نمایندگان وزارت بازرگانی، اتحادیه ترخیص کاران با معرفی اتاق بازرگانی و صنایع و معادن ایران

(و در صورت نبود اتحادیه نماینده اتاق) و گمرک ایران که سرپرستی کمیسیون را نیز برعهده دارد و

با دعوت از ترخیص کار مربوطه رسیدگی و در صورت ثبوت اظهار خلاف پروانه ترخیص کاری بین

یک تا پنج سال و در صورت تکرار به طور دائم باطل و مراتب کتباً به وی و صاحب کالا و گمرکات

اعلام خواهد شد و چنانچه ترخیص کار در ارتکاب عمل قاچاق گمرکی دخالت داشته باشد علاوه بر

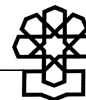
ابطال پروانه ترخیص کاری، مشمول مجازات مقرر در مقررات قاچاق نیز خواهد بود، همچنین اگر

عمل خلاف وی مستلزم مجازات‌های دیگر باشد مطابق مقررات مربوطه عمل خواهد شد.

دبیرخانه کمیسیون مربوطه در گمرک ایران تشکیل خواهد شد.

**تبصره -** در صورت اثبات جرم و محکومیت ترخیص کار، تعلیق یا ابطال پروانه مانع انجام





تشریفات گمرکی اظهارنامه‌هایی که قبل از آن تسلیم شده نیز خواهد شد و مراتب باید به نحو مقتضی به صاحبان کالا اطلاع داده شود.

**ماده ۲۵۷-** ترخیص کار موظف است تمام عملیاتی را که در گمرک انجام می‌دهد در دفتر مخصوصی طبق نمونه تعیین شده توسط گمرک ایران به تفکیک هر گمرک ثبت نماید و به محض درخواست گمرک آن را جهت بررسی ارائه نماید. این دفتر به هنگام اعطا و تمدید پروانه ترخیص کاری توسط گمرک ایران شماره‌گذاری و مهر گمرکی می‌شود.

**ماده ۲۵۸-** در مواردی که اظهار خلاف توسط ترخیص کار یا نماینده صاحب کالا برخلاف اسناد ارائه شده از طرف صاحب کالا صورت گرفته باشد، ترخیص کار یا نماینده صاحب کالا شخصاً متضمن پرداخت جرایم احتمالی نیز خواهند بود. از نظر نحوه انجام تشریفات گمرکی و میزان جرائم احتمالی تفاوتی بین مواقعی که صاحب کالا بعضاً یا از طریق ترخیص کار یا نماینده خود اقدام می‌نماید وجود نخواهد داشت.

**ماده ۲۵۹-** به منظور کنترل و نظارت بر اجرای دقیق مقررات، ادارات گمرک مکلفند قبل از اتمام مهلت مرور زمان کلیه اسناد و مدارک مربوط به ترخیص کالا را بازبینی و حسابرسی نمایند. نحوه ارسال مدارک گمرکی به گمرک ایران و نحوه رسیدگی به اسناد مذکور به موجب دستورالعملی خواهد بود که توسط گمرک ایران تهیه و به گمرکات اجرائی ابلاغ خواهد شد.

**ماده ۲۶۰-** چنانچه پس از بازبینی اسناد و مدارک گمرکی مشخص گردد حقوق ورودی گمرکی بیش‌تر و یا کمتر از آنچه که مقرر بوده دریافت شده است صاحب کالا (شخصی که پروانه با پته به نام او صادر شده است) و یا گمرک حسب مورد حق مطالبه کسر دریافتی یا اضافه پرداختی دریافت (مابه‌التفاوت) را خواهند داشت.

**ماده ۲۶۱-** استرداد اضافه دریافتی توسط گمرک به صاحب کالا از محل درآمد جاری خواهد بود که گمرک موظف است ظرف مهلت ۴ ماه پس از قطعیت نسبت به پرداخت آن اقدام نماید.

**ماده ۲۶۲-** مبلغ کسر دریافتی طبق مقررات آیین دادرسی مدنی به صاحب کالا ابلاغ خواهد شد تا حداکثر ظرف ۴ ماه نسبت به پرداخت آن اقدام نماید. چنانچه صاحب کالا نسبت به کسر دریافتی



اعتراض داشته باشد می‌تواند ظرف یک ماه از تاریخ ابلاغ، اعتراض خود را کتباً برای رسیدگی به کمیسیون‌های رسیدگی به اختلافات گمرکی و در مرحله بعد به کمیسیون تجدیدنظر تسلیم نماید تصمیم کمیسیون‌های مذکور در این رابطه قطعی و لازم‌الاجرا است.

**ماده ۲۶۳-** در صورت عدم اعتراض صاحب کالا به کسر دریافتی و یا قطعیت تصمیم کمیسیون‌های رسیدگی به اختلافات گمرکی و تجدیدنظر، گمرک ایران موظف است مبلغ مذکور را از محل تضمین یا هر نوع مطالبات صاحب کالا در نزد خود یا با توقیف کالاهایی که هنوز ترخیص قطعی نشده و یا از طریق عملیات اجرایی وفق این قانون وصول نماید.

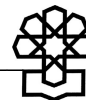
**ماده ۲۶۴-** گمرک ایران باید به‌منظور حصول اطمینان از رعایت مقررات گمرکی ظرف سه سال از تاریخ سندی که کالا به موجب آن از گمرک ترخیص شده، در صورت کشف هرگونه اسناد خلاف واقع در ارتباط با ترخیص کالا که متضمن زیان مالی دولت بوده و یا امتیازات غیرموجهی برای صاحب کالا ایجاد نموده باشد علاوه بر دریافت ارزش مابه‌التفاوت جریمه‌ای به تأیید و تشخیص رئیس کل گمرک معادل سی درصد (۳۰ درصد) تا سه برابر ارزش کالای موضوع سند مذکور تعیین و دریافت نماید. دریافت این جریمه مانع از تعقیبی که ممکن است حسب مورد طبق مواد مربوط به قانون مجازات اسلامی به عمل آید نخواهد شد.

**تبصره ۱-** هرگاه در استرداد، وجوهی من غیر حق با تقلب و تزویر مسترد گردد، علاوه بر وصول اصل مبلغ استرداد جریمه‌ای معادل صد درصد (۱۰۰ درصد) آن نیز دریافت می‌شود.

**تبصره ۲-** گمرک می‌تواند هر نوع سند و مدرکی که در این رابطه نیاز باشد از صاحب کالا، مؤسسه حمل‌ونقل و سایر اشخاص ذی‌ربط مطالعه نماید.

**ماده ۲۶۵-** اشخاصی که جریمه ماده (۲۶۴) این قانون از آنها مطالبه می‌شود هر گاه نسبت به اصل جریمه یا میزان آن اعتراض داشته باشند می‌توانند ظرف دو ماه از تاریخ ابلاغ مطالبه‌نامه، به مراجع قضائی مراجعه و مراتب را ظرف پانزده روز از تاریخ مراجعه به مراجع قضائی به گمرک ایران اعلام نمایند. در غیر این صورت برای وصول جریمه عملیات اجرایی شروع خواهد شد.

**ماده ۲۶۶-** اختلافات اشخاص با گمرک به درخواست مؤدی بدو در واحدهای ستادی گمرک ایران مورد رسیدگی قرار می‌گیرد و در صورتی که مؤدی به اعتراض خود باقی باشد، پرونده از طرف رئیس کل گمرک ایران و یا شخصی که از طرف وی کتباً تعیین شده به کمیسیون رسیدگی به



اختلافات گمرکی احاله می‌شود.

اختلافات مربوط به قاچاق گمرکی در مراجع صالحه رسیدگی می‌شود.

**ماده ۲۶۷-** مرجع رسیدگی به اختلافات گمرکی مربوط به تشخیص تعرفه، ارزش کالا و مقرراتی که گمرک قانوناً مسئول اجرای آن می‌باشد کمیسیون رسیدگی به اختلافات گمرکی است. این کمیسیون دارای ۷ نفر عضو اصلی به شرح زیر است: ۳ نفر از کارمندان بصیر و مطلع به امور گمرکی به انتخاب رئیس کل گمرک ایران، یک نفر نماینده دیوان محاسبات عمومی به انتخاب ریاست دیوان مربوطه، یک نفر از کارمندان بصیر و مطلع وزارت امور اقتصادی و دارایی به غیر از گمرک، یک نفر از کارمندان بصیر و مطلع وزارت بازرگانی به انتخاب وزرای مربوطه و یک نفر نماینده اتاق بازرگانی و صنایع و معادن ایران می‌باشد.

علاوه بر نمایندگان گمرک و سایر سازمان‌ها که به عنوان عضو اصلی به این کمیسیون معرفی می‌شوند به همان تعداد عضو علی‌البدل برای شرکت در این کمیسیون برای مواردی که به علل موجه حضور اعضای اصلی مقدور نباشد با صدور احکام جداگانه معرفی می‌گردند.

**ماده ۲۶۸-** در اولین جلسه کمیسیون رسیدگی به اختلافات گمرکی از بین اعضای اصلی یک نفر رئیس و یک نفر نایب رئیس با رأی مخفی و توسط اعضای کمیسیون انتخاب می‌شوند.

**ماده ۲۶۹-** جلسات کمیسیون رسیدگی به اختلافات گمرکی با حضور حداقل ۵ نفر رسمیت می‌یابد. آرای صادره با اکثریت مطلق کل اعضاء اعتبار دارد و چنانچه کمیسیون با ۵ نفر عضو تشکیل شود در رأی صادره می‌باید حداقل ۴ نفر از اعضاء اتفاق نظر داشته باشند.

رأی کمیسیون رسیدگی به اختلافات گمرکی لازم‌الاجرا است مگر در مواردی که مبلغ مابه‌التفاوت بین نظر گمرک و مورد قبول مؤدی و یا ارزش گمرکی کالایی که اختلاف در خصوص شرایط ورود و صدور آن است، بیش از بیست میلیون ریال باشد که در این صورت گمرک یا مؤدی می‌توانند ظرف ۲۰ روز از تاریخ ابلاغ رأی تقاضای ارجاع امر به کمیسیون تجدیدنظر نمایند.

**تبصره -** در مواردی که رای کمیسیون رسیدگی به اختلافات گمرکی قابل تجدید نظر باشد مراتب باید در ذیل رای صادره تصریح شود.

**ماده ۲۷۰-** کمیسیون تجدیدنظر متشکل است از یکی از مدیران ارشد و عالی رتبه وزارت امور اقتصادی و دارایی (غیر از گمرک) و یک نفر از مدیران ارشد و عالی رتبه وزارت بازرگانی با انتخاب وزرای مربوطه و



یکی از قضات عالی‌رتبه دارای حداقل پایه قضایی (۱۰) به انتخاب رئیس قوه قضائیه، یک نفر از اعضاء هیئت رئیسه اتاق بازرگانی و صنایع و معادن ایران به انتخاب رئیس اتاق یا یک نفر از اعضاء هیئت رئیسه اتاق تعاون به انتخاب رئیس اتاق در مورد پرونده تعاونی‌ها و رئیس کل گمرک ایران یا یکی از معاونین گمرک به انتخاب وی. رئیس این کمیسیون نماینده وزارت امور اقتصادی و دارایی و نایب رئیس آن نماینده گمرک ایران می‌باشند به همراه هر یک از اعضاء اصلی یک نفر، به عنوان عضو علی‌البدل توسط دستگاه‌های ذی‌ربط معرفی خواهند شد که در مورد گمرک ایران، باید یکی از معاونین گمرک باشد.

**تبصره ۱-** کسانی که به عنوان عضو کمیسیون رسیدگی به اختلافات گمرکی، در مورد پرونده‌ای رأی داده باشند، حق شرکت و اظهارنظر در همان پرونده در کمیسیون تجدیدنظر را ندارند.

**تبصره ۲-** در صورت نقض رأی از سوی دیوان عدالت اداری، موضوع در کمیسیون هم عرض متشکل از اعضایی که در خصوص همان پرونده قبلاً اظهارنظر نکرده یا رأی نداده باشند رسیدگی و اتخاذ تصمیم خواهد شد.

**تبصره ۳-** عضویت افراد در کمیسیون تجدیدنظر و کمیسیون رسیدگی به اختلافات گمرکی به صورت همزمان مقدور نمی‌باشد.

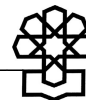
**ماده ۲۷۱-** جلسات کمیسیون تجدیدنظر با حضور حداقل ۴ نفر رسمیت پیدا کرده و در رأی صادره حداقل سه نفر از اعضاء باید اتفاق نظر داشته باشند.

**ماده ۲۷۲-** اعضاء کمیسیون‌ها به موجب احکام رسمی اداری برای مدت ۲ سال انتخاب می‌شوند و در مدت مذکور قابل تغییر نمی‌باشند، مگر در صورت استعفاء، یا محکومیت اداری یا کیفری و انتقال به سازمان‌های دیگر. غیبت بیش از سه جلسه متوالی عضو به منزله استعفاء وی تلقی خواهد شد.

**ماده ۲۷۳-** دبیرخانه کمیسیون‌ها در گمرک ایران تشکیل و کلیه امور اداری اعم از ثبت شکایات، مکاتبات، ابلاغ‌ها توسط دبیرخانه انجام خواهد شد.

در کمیسیون‌ها دفتری به نام دفتر ثبت خلاصه مذاکرات، توسط مسئول دبیرخانه کمیسیون‌ها تنظیم و نگاهداری می‌شود. یک نفر از کارمندان گمرک به موجب حکم اداری به سمت دبیر دبیرخانه و منشی کمیسیون تعیین می‌گردد. در نمودار سازمانی گمرک پیش‌بینی پست مربوطه باید صورت گیرد.

**ماده ۲۷۴-** دبیرخانه کمیسیون‌ها وقت رسیدگی به پرونده‌های اختلافی را طبق قانون آیین دادرسی مدنی تعیین و جهت حضور مؤدی یا نماینده قانونی او ابلاغ می‌نماید.



حکم عدم حضور در جلسات مطابق با آیین دادرسی مدنی می‌باشد.

**ماده ۲۷۵-** کمیسیون رسیدگی به اختلافات گمرکی باید حداقل یک جلسه عادی در هر یک از روزهای اداری و کمیسیون تجدیدنظر ۲ جلسه عادی در هر هفته داشته باشند. محل تشکیل کمیسیون‌ها در ستاد گمرک ایران خواهد بود.

**تبصره-** در صورت کثرت کار، جلسات فوق‌العاده با حضور اعضای اصلی یا عل‌البدل در غیر از ساعات اداری تشکیل می‌شود.

**ماده ۲۷۶-** درخواست نمایندگان اشخاص در مورد ارجاع اختلاف به کمیسیون‌ها و حضور در جلسات آن در صورتی پذیرفته می‌شود که این موارد در وکالت‌نامه رسمی یا معرفی‌نامه آن‌ها تصریح شده باشد.

**ماده ۲۷۷-** صاحب کالا یا نماینده قانونی وی می‌تواند با تقاضای کتبی از رئیس یا نایب رئیس کمیسیون‌ها، پرونده خود را قبل از تشکیل جلسات رسیدگی در محل دبیرخانه کمیسیون‌ها و تحت نظر رئیس دبیرخانه مطالعه نموده و در صورت نیاز با اجازه رئیس کمیسیون، از محتویات پرونده رونوشت تهیه نماید.

**ماده ۲۷۸-** خلاصه مذاکرات حاوی استدلال‌های طرفین و تصمیم کمیسیون مبنی بر رفع نقص پرونده، ادامه رسیدگی و یا قرار ارجاع به کارشناس و یا رأی نهایی در دفتر مخصوص (یا ورقه‌های مخصوص) منعکس و به امضاء اعضا خواهد رسید.

**تبصره-** چنانچه در صدور رأی اتفاق نظر اعضا حاصل نگردد، مخالف، نظر خود را به طور مشروح در ذیل صورتجلسه قید و امضاء خواهد نمود.

**ماده ۲۷۹-** کمیسیون‌های رسیدگی به اختلافات گمرکی و تجدید نظر موظف هستند در موارد ابهام درخصوص تشخیص طبقه‌بندی کالا، متن سیستم هماهنگ شده و در صورت لزوم یادداشت‌های قانونی، قواعد عمومی، یادداشت‌های توضیحی آن و همچنین آرای صادره از طرف شورای همکاری‌های گمرکی در مورد طبقه‌بندی کالای مشابه را ملاک رأی و تشخیص خود قرار دهد و در رأی صادره به منابع مزبور اشاره شود. در سایر موارد قوانین و مقررات مربوطه مستند صدور رأی کمیسیون خواهد بود.



ماده ۲۸۰- کمیسیون‌های رسیدگی به اختلافات گمرکی و تجدیدنظر می‌توانند:

الف) پس از مطالعه پرونده در مواردی که مراجعه به سوابق و بازدید کالا را لازم بدانند یک یا چند نفر از اعضا را برای تهیه گزارش مأمور نمایند.

ب) در مواردی که لازم بدانند موضوع را به کارشناس رسمی دادگستری یا مراجع علمی و تخصصی رسمی یا کارشناسانی که از طرف دستگاه‌های دولتی معرفی شده‌اند ارجاع نموده و حق الزحمه کارشناسی و طرفی را که باید آن را پرداخت نماید تعیین کنند، حکم صادره در این مورد لازم‌الاجرا است.

ج) به شاکیان متقاضی گواهی نامه بدهد که رونوشت گواهی شده اسناد مورد استفاده خود را از سازمان‌های دولتی و اشخاص حقیقی یا حقوقی تحصیل نمایند و اشخاص مذکور مکلفند با رعایت مقررات آیین دادرسی مدنی مورد درخواست را تهیه و تسلیم نمایند.

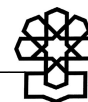
ماده ۲۸۱- آرای قطعی صادره بلافاصله پس از ابلاغ توسط گمرک ایران به مرحله اجرا درخواهد آمد.

ماده ۲۸۲- اشخاصی که کالایی را از آب گرفته و یا بیرون آورده باشند باید هر چه زودتر آن را به نزدیک‌ترین دفتر گمرکی تحویل نمایند و گمرک موظف است فوراً صورت‌مجلسی که ظهر آن متضمن ذکر حقوق یابنده و متن آن حاکی از مشخصات و خصوصیات کالا است را به امضای یابنده رسانده و به طریق زیر اقدام نماید:

الف) در صورتی که چوب، تخته و ظرف باشد با اخذ رسید به آورنده تسلیم می‌شود.

ب) هرگاه کالا داخلی باشد طبق مقررات به مراجع مربوطه تحویل می‌گردد.

ج) اگر کالا خارجی باشد، گمرک مکلف است پس از ثبت در دفتر انبار و صدور قبض انبار بلافاصله مراتب را در روزنامه کثیرالانتشار و رسمی (محلّی یا کشوری حسب مورد) اعلام و تصریح نماید که اگر کسی خود را مالک کالای مزبور می‌داند می‌تواند از تاریخ انتشار آگهی تا مدت ۲ ماه، ضمن ارائه مدارک و اسناد مثبت به اداره گمرک برای ترخیص کالا و پرداخت هزینه‌های بیرون آوردن از آب و غیره مراجعه نماید. در صورتی که تا پایان مدت مزبور کسی به گمرک مراجعه ننماید یابنده می‌تواند از این تاریخ تا دو ماه با پرداخت حقوق ورودی که با توجه به فساد و تباهی و رعایت تخفیف موضوع ماده (۵) این قانون تعیین می‌شود و پرداخت سایر وجوه متعلقه، کالا را به نام خود از گمرک ترخیص نماید. هرگاه یابنده ظرف مدت تعیین شده چنین تقاضایی را ننماید گمرک آن را کالای وارده به کشور تلقی و طبق مقررات متروکه با آن رفتار خواهد نمود و در اجرای این مقررات یابنده به عنوان صاحب کالای متروکه تلقی می‌شود. در صورت اخیر از حاصل فروش کالا ۲۰ درصد کسر



و مازاد آن به عنوان جبران هزینه‌ها و حق‌الزحمه یابنده به او پرداخت خواهد شد.

**ماده ۲۸۳-** به استثنای موارد مصرحه در این قانون نحوه ورود و صدور کالا، تحویل و تحول، نگهداری، محدودیت‌ها و ممنوعیت‌ها در مناطق آزاد و مناطق ویژه اقتصادی، حسب مورد تابع قوانین مربوطه خواهد بود.

**ماده ۲۸۴-** مبادله کالا در تجارت مرزی (از قبیل مبادلات مرزی، پیله‌وری و دادوستد در بازارچه‌های مرزی) با رعایت قوانین مربوطه، از نظر انجام نظارت و تشریفات گمرکی تابع مقررات این قانون خواهد بود.

**ماده ۲۸۵-** در بنادری که سازمان بنادر و کشتیرانی حضور ندارد گمرک از طرف سازمان مذکور مجری مقررات این قانون می‌باشد.

**ماده ۲۸۶-** در مواردی که دولت جمهوری اسلامی ایران طبق قانون عضویت در کنوانسیون‌ها و قراردادهای بین‌المللی چند جانبه یا دو جانبه (از جمله، مالکیت معنوی، سلاح‌های شیمیایی مخرب لایه ازن) را پذیرفته است تبعیت از مقررات اصلاحیه‌ها و الحاقیه‌های آن‌ها که مربوط به امور گمرکی می‌باشد، مادام که دولت ایران عضویت آنها را دارد قابل اجرا است، روش‌ها و دستورالعمل‌های اجرایی این قراردادها از طرف گمرک ایران تدوین می‌گردد.

**ماده ۲۸۷-** هیئت وزیران می‌تواند مبالغ جریمه مندرج در این قانون را با توجه به تغییر شاخص قیمت‌ها که توسط بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران اعلام می‌شود هر سه سال یکبار بنا به پیشنهاد گمرک ایران تعدیل نماید.

**ماده ۲۸۸-** آیین‌نامه‌های اجرایی اشاره شده در این قانون حداکثر ظرف یک سال پس از تاریخ تصویب، توسط گمرک ایران تهیه و به تصویب هیئت وزیران خواهد رسید.

**توجه:** مواد ۱ الی ۱۷۵ لایحه امور گمرکی در جلد اول این گزارش مورد بررسی قرار گرفته است.

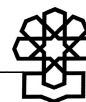
مواد ۱۷۵ الی ۳۶۷ لایحه امور گمرکی در جلد دوم این گزارش مورد بررسی قرار گرفته است.



## فهرست ارتباطی مواد لایحه، مواد پیشنهادی، مواد قانون

| شماره ماده لایحه | شماره ماده پیشنهادی             | ارتباط با ماده قانون و آیین نامه فعلی |
|------------------|---------------------------------|---------------------------------------|
| ۲-۱              | ۱                               | ۲ و ۱ قانون                           |
| بند الف ماده ۲   | بند ۱۰ ماده ۱                   | بند هـ ماده ۲ قانون                   |
| بند ب ماده ۲     | بند ۱۱ ماده ۱                   |                                       |
| بند ج ماده ۲     | بند ۱۶ ماده ۱                   | تبصره ۶ ماده ۴ آیین نامه              |
| بند د ماده ۲     | بند ۴۰ ماده ۱                   |                                       |
| بند هـ ماده ۲    | بند ۴۱ ماده ۱                   |                                       |
| بند و ماده ۲     | بند ۴۳ ماده ۱                   |                                       |
| بند ز ماده ۲     | بند ۴۵-۴۷ ماده ۱                |                                       |
| بند ح ماده ۲     | بند ۴۹ ماده ۱                   | تبصره ۱ ماده ۱۸ قانون                 |
| بند ط ماده ۲     | بند ۵۴ ماده ۱                   | ماده ۱۰۲ آیین نامه                    |
| بند ی ماده ۲     | بند ۵۷ ماده ۱                   |                                       |
| بند ک ماده ۲     | حذف                             |                                       |
| بند ل ماده ۲     | بند ۶۳ ماده ۱                   |                                       |
| بند م ماده ۲     | حذف                             |                                       |
| بند ن ماده ۲     | بند ۶۴ ماده ۱                   | تبصره ۱ ماده ۱۴ قانون                 |
| بند س ماده ۲     | بند ۷۶ ماده ۱                   |                                       |
| بند ع ماده ۲     | بند ۸۲ ماده ۱                   |                                       |
| بند ف ماده ۲     | حذف                             |                                       |
| بند ص ماده ۲     | بند ۱۰۴ ماده ۱                  |                                       |
| بند ق ماده ۲     | بند ۸۶ ماده ۱                   |                                       |
| بند ر ماده ۲     | بند ۹۹ ماده ۱                   |                                       |
| بند ش ماده ۲     | حذف                             |                                       |
| بند ت ماده ۲     | بند ۱۰۸ ماده ۱                  |                                       |
| -                | بندهای دیگر مورد نیاز در تعاریف |                                       |
| ۴-۳              | ۳                               | ماده ۱ و ۲ آیین نامه                  |
| ۵                | ۶                               | تبصره ۲ ماده ۱۴ قانون                 |
| ۶                | حذف                             |                                       |
| ۷                | ۷                               |                                       |
| ۸                | ۸                               | ماده ۱۴ قانون                         |

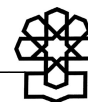




| شماره ماده لایحه | شماره ماده پیشنهادی        | ارتباط با ماده قانون و آیین نامه فعلی |
|------------------|----------------------------|---------------------------------------|
| ۹                | ۹                          | تبصره ماده ۱۵ قانون                   |
| ۱۰               | ۱۰                         | ماده ۴ آیین نامه                      |
| ۱۱               | ۱۱                         | ماده ۶ و ۱۲ آیین نامه                 |
| ۱۲               | ۱۲                         | ماده ۶ آیین نامه                      |
| ۱۳-۱۴-۱۵         | ۱۳                         | ماده ۳۹۴ آیین نامه                    |
| ۱۶               | حذف                        |                                       |
| ۱۷               | ۲۲۹                        |                                       |
| ۱۸               | ۲۳۰                        |                                       |
| ۱۹               | حذف                        |                                       |
| ۲۰               | ۱۴                         | مواد ۵۴ تا ۵۸ آیین نامه               |
| ۲۱               | ۱۵                         |                                       |
| ۲۲               | ۱۶                         |                                       |
| ۲۳               | حذف                        |                                       |
| ۲۴               | بند ۹۳ ماده ۱              |                                       |
| ۲۵               | حذف                        | ۱۵ آیین نامه                          |
| ۲۶               | ۱۷                         |                                       |
| ۲۷               | ۱۸                         |                                       |
| ۲۸               | ۱۹                         | ماده ۵۶ قانون                         |
| ۲۹-۳۶            | ۲۰                         | ماده ۱۰ قانون                         |
| ۳۰-۳۱-۳۲-۳۳      | ۲۱                         | ماده ۱۱ قانون و ماده ۱۲۱ آیین نامه    |
| ۳۴               | ۲۳                         |                                       |
| ۳۵               | ۲۲                         |                                       |
| ۳۷               | بندهای ۷۳-۸۳-۱۰۹-۶۰ ماده ۱ |                                       |
| ۳۸               | ۲۴                         |                                       |
| ۳۹               | ۲۵                         | ۲۱۳ آیین نامه                         |
| ۴۰               | بندهای ۸۴-۷۷-۶۹ ماده ۱     |                                       |
| ۴۱               | ۲۶                         |                                       |
| ۴۲               | ۲۷                         |                                       |
| ۴۳               | ۲۸                         |                                       |
| ۴۴               | ۲۹                         |                                       |
| ۴۵               | ۳۰                         |                                       |



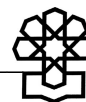
| شماره ماده لایحه | شماره ماده پیشنهادی     | ارتباط با ماده قانون و آیین نامه فعلی       |
|------------------|-------------------------|---|
| ۴۶               | ۳۱                      |   |
| ۴۷               | ۳۲                      |   |
| ۴۸               | ۳۳                      |   |
| ۴۹               | ۳۴                      |   |
| ۵۰               | بندهای ۱۴-۱۷ ماده ۱     |   |
| ۵۶-۵۱            | ماده ۳۵ و بند ۴۸ ماده ۱ |   |
| ۱۱۹-۵۴-۵۲        | ۳۶                      | ماده ۹۷ آیین نامه                           |
| ۵۲               | ۳۷                      |   |
| ۵۵               | ۴                       | ماده ۶ قانون                                |
| ۵۷               | ۱۵۴                     | ماده ۵۳ قانون                               |
| ۵۸               | ۸۴-۸۳                   | ۳۹۲ و ۳۹۶ آیین نامه                         |
| ۵۹               | ۳۸                      | ۳۹۳ آیین نامه                               |
| ۸۷-۸۶-۶۰         | ۶۳-۶۰-۵۹                | ماده ۴۷ و ۴۹ قانون و ماده ۶۵ و ۶۶ آیین نامه |
| ۶۱               | ۲۸۶                     |   |
| ۶۲               | ۲۸۷                     |   |
| ۶۳               | ۳۹                      | ماده ۲۹ آیین نامه                           |
| ۶۴               | ۴۰                      | ماده ۳۰ آیین نامه                           |
| ۶۵               | ۴۱                      | ماده ۳۲ آیین نامه                           |
| ۶۶               | ۴۲                      | ماده ۳۳ آیین نامه                           |
| ۶۷               | ۴۳                      | ماده ۳۴ آیین نامه                           |
| ۶۸               | ۴۴                      | ماده ۳۵ آیین نامه                           |
| ۶۹               | ۴۵                      | ماده ۳۶ آیین نامه                           |
| ۷۰               | ۴۶                      | ماده ۳۷ آیین نامه                           |
| ۷۱               | ۴۷                      | ماده ۳۸ آیین نامه                           |
| ۷۲               | ۴۸                      | ماده ۳۹ آیین نامه و ماده ۲۹ قانون           |
| ۷۳               | ۴۹                      | تبصره ماده ۳۹ آیین نامه                     |
| ۷۴               | ۵۰                      | ماده ۴۱ آیین نامه                           |
| ۷۵               | ۲۸۵                     | ماده ۴۲ آیین نامه                           |
| ۷۹-۷۶            | ۵۱                      | ماده ۵۹ آیین نامه                           |
| ۷۷               | حذف                     | تبصره ۶ ماده ۴ آیین نامه                    |



| شماره ماده لایحه | شماره ماده پیشنهادی | ارتباط با ماده قانون و آیین نامه فعلی     |
|------------------|---------------------|---|
| ۹۵-۷۸            | ۵۲-۵۲               | ماده ۲۲ قانون و ماده ۶۴ آیین نامه         |
| ۸۰               | ۵۴                  | ماده ۵۹ آیین نامه                         |
| ۸۱               | ۵۵                  | ماده ۶۰ آیین نامه                         |
| ۸۲               | ۵۷                  |   |
| ۸۴-۸۳            | ۵۸                  | ماده ۴۶ قانون و ماده ۹۲ آیین نامه         |
| ۸۵               | بند ۱۸ ماده ۱       |   |
| ۸۸               | ۶۵                  | تبصره ۳ ماده ۲۲ قانون و ماده ۷۲ آیین نامه |
| ۸۹               | ۶۴                  |   |
| ۹۲-۹۰            | ۶۲                  | تبصره ۱ ماده ۶۷ و ماده ۶۶ آیین نامه       |
| ۹۱               | ۶۱                  | ماده ۴۸ قانون و ماده ۶۸ آیین نامه         |
| ۹۳               | ۶۶                  |   |
| ۹۴               | ۶۷                  |   |
| ۹۶               | ۶۸                  |   |
| ۹۷               | حذف                 |   |
| ۹۸               | ۵۶                  |   |
| ۹۹               | ۶۹                  |   |
| ۱۰۰              | ۷۰                  |   |
| ۱۰۱              | ۷۱                  | ماده ۱۵ قانون                             |
| ۱۰۲              | ۷۲                  |   |
| ۱۰۳              | ۷۳                  | تبصره ماده ۹۳ آیین نامه                   |
| ۱۰۵-۱۰۴          | ۷۴                  | ماده ۲۰ قانون و مواد ۹۴ و ۹۵ آیین نامه    |
| ۱۰۶              | ۷۵                  | ماده ۹۵ آیین نامه                         |
| ۱۰۷              | ۷۶                  | ماده ۲۱۴ آیین نامه                        |
| ۱۰۸              | حذف                 |   |
| ۱۰۹              | ۷۷                  |   |
| ۱۱۰              | حذف                 |   |
| ۱۱۱              | ۷۸                  | ماده ۹۸ آیین نامه                         |
| ۱۱۲              | حذف                 | ماده ۹۹ آیین نامه                         |
| ۱۱۳              | ۷۹                  | ماده ۱۰۰ آیین نامه                        |
| ۱۱۵-۱۱۴          | ۸۰                  | ماده ۸ قانون                              |



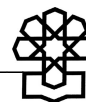
| شماره ماده لایحه | شماره ماده پیشنهادی   | ارتباط با ماده قانون و آیین نامه فعلی  |
|------------------|-----------------------|--|
| ۱۱۶-۱۱۷          | ۸۱                    | ماده ۲۱ قانون  |
| ۱۱۸              | ۸۲                    | ماده ۱۰۴ آیین نامه   |
| ۱۲۰-۱۲۱          | حذف                   | ماده ۱۰۱ آیین نامه   |
| ۱۲۲              | ۸۵                    | مواد ۱۰۷ و ۱۰۸ آیین نامه   |
| ۱۲۳              | ۸۶                    | مواد ۱۰۷ و ۱۰۸ آیین نامه   |
| ۱۲۴              | ۸۷                    | ماده ۱۰۸ آیین نامه   |
| ۱۲۵              | ۸۸                    | ماده ۱۱۲ آیین نامه   |
| ۱۲۶              | ماده ۲- بند ۳۹ ماده ۱ | ماده ۱۹ قانون  |
| ۱۲۷              | بند ۱۱۲ ماده ۱        | ماده ۱ آیین نامه   |
| ۱۲۸              | ۵                     | ماده ۵۰ قانون  |
| ۱۲۹              | بند ۱۱۵ ماده ۱        |  |
| ۱۳۰              | ۸۹                    | مواد ۱۴۷ تا ۱۵۱ قانون  |
| ۱۳۱              | حذف                   | تبصره ماده ۱۳۴ آیین نامه   |
| ۱۳۲              | ۹۰                    | تبصره ماده ۱۳۵ آیین نامه   |
| ۱۳۳              | ۹۱                    | تبصره ماده ۱۳۴ آیین نامه و تبصره ۲ ماده ۱۴۸ آیین نامه و بند ج تبصره ماده ۱۳۵ آیین نامه |
| ۱۳۴              | ۹۲                    | ماده ۱۳۶ آیین نامه   |
| ۱۳۵              | ۹۳                    | ماده ۱۳۸ آیین نامه   |
| ۱۳۶              | ۹۴                    | مواد ۱۳۹ تا ۱۴۳ آیین نامه  |
| ۱۳۷              | ۹۵                    |  |
| ۱۳۸              | ۹۶                    | بند ۷ ماده ۲۹ قانون  |
| ۱۳۹              | بند ۹۱ و ۱۱۴ ماده ۱   |  |
| ۱۴۰              | ۹۷                    |  |
| ۱۴۱              | ۹۸                    |  |
| ۱۴۲              | ۹۹                    |  |
| ۱۴۳              | ۱۰۰                   |  |
| ۱۴۴              | ۱۰۱                   |  |
| ۱۴۵              | ۱۰۲                   |  |
| ۱۴۶              | ۱۰۳                   | ماده ۱۵۲ آیین نامه   |
| ۱۴۷              | ۱۰۴                   | ماده ۱۵۴ آیین نامه   |



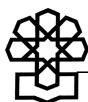
| شماره ماده لایحه | شماره ماده پیشنهادی | ارتباط با ماده قانون و آیین نامه فعلی |
|------------------|---------------------|---------------------------------------|
| ۱۴۸              | ۱۰۵                 | مواد ۱۵۸ و ۱۶۰ آیین نامه              |
| ۱۴۹              | ۱۰۶                 | ماده ۱۵۹ آیین نامه                    |
| ۱۵۰-۱۵۴          | ۱۰۷                 | مواد ۱۶۰ و ۱۶۹ آیین نامه              |
| ۱۵۱              | ۱۰۸                 | ماده ۱۶۴ آیین نامه                    |
| ۱۵۲              | ۱۰۹                 | ماده ۱۶۵ آیین نامه                    |
| ۱۵۳              | ۱۱۰                 | ماده ۱۶۶ آیین نامه                    |
| ۱۵۵              | ۱۱۱                 | ماده ۱۷۰ آیین نامه                    |
| ۱۵۶              | بند ۳۱ ماده ۱       | ماده ۱۷۲ آیین نامه                    |
| ۱۵۷              | ۱۱۸                 |                                       |
| ۱۵۸              | ۱۱۷                 |                                       |
| ۱۵۹              | ۱۱۲                 |                                       |
| ۱۶۰-۱۶۲          | ۱۱۴                 | ماده ۱۸۰ آیین نامه                    |
| ۱۶۱              | ۱۱۳                 |                                       |
| ۱۶۲              | ۱۲۶                 | تبصره ۲ ماده ۱۷۴ آیین نامه            |
| ۱۶۴              | حذف                 |                                       |
| ۱۶۵              | ۱۱۵                 | ماده ۱۸۳ آیین نامه                    |
| ۱۶۶              | حذف                 | ماده ۳۹۶ آیین نامه                    |
| ۱۶۷              | ۱۱۶                 | ماده ۱۸۹ آیین نامه                    |
| ۱۶۸              | ۱۱۹                 | ماده ۱۸۵ آیین نامه                    |
| ۱۶۹              | ۱۲۰                 |                                       |
| ۱۷۰              | ۱۲۱                 | ماده ۱۸۷ آیین نامه                    |
| ۱۷۱              | ۱۲۲                 | ماده ۱۸۶ آیین نامه                    |
| ۱۷۲              | ۱۲۳                 | ماده ۱۸۸ آیین نامه                    |
| ۱۷۳              | ۱۲۴                 | ماده ۱۹۱ آیین نامه                    |
| ۱۷۴              | ۱۲۵                 |                                       |
| ۱۷۵              | حذف                 | بند ۶ ماده ۲۹ قانون                   |
| ۱۷۶              | بند ۳۲ ماده ۱       | ماده ۱۲۲ آیین نامه                    |
| ۱۷۷              | ۱۳۰                 |                                       |
| ۱۷۸              | ۱۲۹                 | ماده ۱۲۲ آیین نامه                    |
| ۱۷۹              | ۱۲۷                 | تبصره ۱ ماده ۱۸ قانون                 |
| ۱۸۰              | ۱۳۱                 | ماده ۱۲۵ آیین نامه                    |



| شماره ماده لایحه | شماره ماده پیشنهادی     | ارتباط با ماده قانون و آیین نامه فعلی             |
|------------------|-------------------------|---|
| ۱۸۱              | حذف                     |   |
| ۱۸۲              | ۱۲۸                     |   |
| ۱۸۳              | ۱۳۲                     |   |
| ۱۸۴              | ۱۳۳                     |   |
| ۱۸۵              | ۱۳۴                     |   |
| ۱۸۶              | ۱۳۵                     | ماده ۱۲۹ آیین نامه                                |
| ۱۸۷              | ۱۳۶                     | ماده ۱۳۰ آیین نامه                                |
| ۱۸۸              | ۱۳۷                     |   |
| ۱۸۹              | حذف                     |   |
| ۱۹۰              | بند ۶۶ ماده ۱           | ماده ۲۰۷ آیین نامه                                |
| ۱۹۱              | ۱۴۰-۱۴۱-۱۴۲-۱۴۳-۱۴۴-۱۴۵ | مواد ۲۱۵ و ۲۱۸ آیین نامه                          |
| ۱۹۲              | ۱۴۷                     | مواد ۲۱۸ و ۲۱۹ آیین نامه                          |
| ۱۹۳              | ۱۴۸                     | ماده ۲۱۸ آیین نامه                                |
| ۱۹۴              | ۱۴۶                     |   |
| ۱۹۵              | ۱۴۹                     |   |
| ۱۹۶-۱۹۹          | ۱۵۰                     |   |
| ۱۹۷              | ۱۵۱                     |   |
| ۱۹۸              | ۱۵۲                     |   |
| ۲۰۰              | ۱۵۳                     |   |
| ۲۰۱              | حذف                     | ماده ۲۷ قانون و تبصره ۲ ماده ۲۶۷ و تبصره ماده ۲۶۸ |
| ۲۰۲              | بند ۶۸ ماده ۱           |   |
| ۲۰۳              | بند ۶۸ ماده ۱           |   |
| ۲۰۴-۲۰۵          | ۱۵۶                     |   |
| ۲۰۶              | ۱۵۵                     | تبصره ۱ ماده ۴ قانون                              |
| ۲۰۷              | حذف                     |   |
| ۲۰۸-۲۰۹          | ۱۵۷-۱۵۸-۱۵۹             | مواد ۲۲۳ و ۲۲۴ و ۲۲۵ و ۲۲۸ آیین نامه              |
| ۲۱۰              | ۱۶۰                     | ماده ۲۲۷ آیین نامه                                |
| ۲۱۱              | ۱۶۱                     |   |
| ۲۱۲              | ۱۶۲                     |   |
| ۲۱۳              | ۱۶۳                     | ماده ۲۳۰ آیین نامه                                |

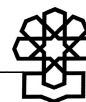


| شماره ماده لایحه | شماره ماده پیشنهادی               | ارتباط با ماده قانون و آیین نامه فعلی |
|------------------|-----------------------------------|---------------------------------------|
| ۲۱۴              | ۱۶۴-۱۶۵                           | ماده ۲۲۱ آیین نامه                    |
| ۲۱۵              | ۱۶۶                               | ماده ۲۲۳ آیین نامه                    |
| ۲۱۶              | بند ۹۸-۵۸-۸۹ ماده ۱               |                                       |
| ۲۱۸-۲۱۷          | ۱۶۷                               | ماده ۵۴ آیین نامه                     |
| ۲۱۹              | حذف                               |                                       |
| ۲۲۰              | ۱۶۹-۱۶۸                           | ماده ۱۴۹ آیین نامه و ۵۰ قانون         |
| ۲۲۱              | ۱۷۰                               |                                       |
| ۲۲۲              | حذف                               |                                       |
| ۲۲۳              | ۱۷۱                               | ماده ۵۵ آیین نامه                     |
| ۲۲۴              | ۱۷۴                               | ماده ۵۶ آیین نامه                     |
| ۲۲۵              | ۱۷۲                               | ماده ۵۷ آیین نامه                     |
| ۲۲۶              | ۱۷۳                               | ماده ۵۸ آیین نامه                     |
| ۲۲۷-۲۲۸-۲۲۹      | بندهای ۳۰ و ۲۴ ماده ۱-۱۷۵-<br>۱۷۶ | مواد ۳۲۹ و ۳۳۲ آیین نامه              |
| ۲۳۰              | ۱۷۷                               | ماده ۳۳۳ آیین نامه                    |
| ۲۳۱              | ۱۷۸                               | ماده ۳۳۴ آیین نامه                    |
| ۲۳۲              | ۱۷۹                               | ماده ۳۳۶ آیین نامه                    |
| ۲۳۳              | ۱۸۰                               | ماده ۳۳۷ آیین نامه                    |
| ۲۳۴              | ۱۸۱                               | ماده ۳۳۸ آیین نامه                    |
| ۲۳۵              | ۱۸۲                               | ماده ۳۳۹ آیین نامه                    |
| ۲۳۶              | ۱۸۳                               | مواد ۳۴۰ و ۳۴۱ آیین نامه              |
| ۲۳۷              | ۱۸۴                               | ماده ۳۴۲ آیین نامه                    |
| ۲۳۸-۲۳۹-۲۴۰      | بندهای ۹۶-۹۴-۱۷-۱۱۰ ماده ۱        | مواد ۳۴۳ تا ۳۴۶ آیین نامه             |
| ۲۴۱              | حذف                               | مواد ۳۴۷ و ۳۵۲ آیین نامه              |
| ۲۴۲              | ۱۸۵                               | ماده ۳۴۸ آیین نامه                    |
| ۲۴۳              | ۱۸۶                               | ماده ۳۴۹ آیین نامه                    |
| ۲۴۴              | ۱۸۷                               | ماده ۳۵۱ آیین نامه                    |
| ۲۴۵              | ۱۸۸                               | ماده ۳۵۲ آیین نامه                    |
| ۲۴۶              | ۱۸۹                               | ماده ۳۵۳ آیین نامه                    |
| ۲۴۷              | ۱۹۰                               | ماده ۳۵۴ آیین نامه                    |
| ۲۴۸              | ۱۹۱                               | ماده ۳۵۵ آیین نامه                    |



| شماره ماده لایحه | شماره ماده پیشنهادی    | ارتباط با ماده قانون و آیین نامه فعلی |
|------------------|------------------------|---------------------------------------|
| ۲۴۹              | ۱۹۲                    | ماده ۳۵۶ آیین نامه                    |
| ۲۵۰              | ۱۹۳                    | ماده ۳۵۷ آیین نامه                    |
| ۲۵۱              | ۱۹۴                    | ماده ۳۵۸ آیین نامه                    |
| ۲۵۲              | ۱۹۵                    | ماده ۳۵۹ آیین نامه                    |
| ۲۵۳              | ۱۹۶                    | ماده ۳۶۱ آیین نامه                    |
| ۲۵۴              | ۱۹۷                    | مواد ۳۶۲ و ۳۶۳ آیین نامه              |
| ۲۵۵              | ۱۹۸                    | ماده ۳۶۴ آیین نامه                    |
| ۲۵۶              | بند ۷۴ ماده ۱-۲۰۰      |                                       |
| ۲۵۷              | ۲۰۱                    | ماده ۳۶۵ آیین نامه                    |
| ۲۵۸              | ۲۰۲                    | ماده ۳۶۶ آیین نامه                    |
| ۲۵۹              | ۲۰۳                    | ماده ۳۶۷ آیین نامه                    |
| ۲۶۰              | ۲۰۴                    | ماده ۳۶۸ آیین نامه                    |
| ۲۶۱              | ۲۰۵                    | ماده ۳۶۹ آیین نامه                    |
| ۲۶۲              | حذف                    | ماده ۳۷۰ آیین نامه                    |
| ۲۶۳              | ۲۰۶                    | ماده ۳۷۱ آیین نامه                    |
| ۲۶۴              | ۲۰۷                    | ماده ۳۷۳ آیین نامه                    |
| ۲۶۵              | ۲۰۸                    | ماده ۳۷۴ آیین نامه                    |
| ۲۶۶              | ۲۰۹                    | ماده ۳۷۵ آیین نامه                    |
| ۲۶۷              | بندهای ۱۲-۱۲۲ ماده ۱   |                                       |
| ۲۶۸              | ۲۱۰                    |                                       |
| ۲۶۹              | ۲۱۱                    |                                       |
| ۲۷۰              | حذف                    |                                       |
| ۲۷۱              | بندهای ۲۱-۲۰-۱۹ ماده ۱ |                                       |
| ۲۷۲              | ۲۱۲                    | ماده ۲۰۰ آیین نامه                    |
| ۲۷۳              | ۲۱۳                    | ماده ۲۰۱ آیین نامه                    |
| ۲۷۴              | ۲۱۴                    | ماده ۲۰۲ آیین نامه                    |
| ۲۷۵              | ۲۱۵                    | ماده ۲۰۴ آیین نامه                    |
| ۲۷۶              | بند ۷۹ ماده ۱          | ماده ۲۳۴ آیین نامه                    |
| ۲۷۷              | ۲۱۶                    | ماده ۲۳۷ آیین نامه                    |
| ۲۷۸-۲۸۳-۲۸۹      | ۲۱۷                    | مواد ۲۳۹، ۲۵۰ و ۲۵۹ آیین نامه         |
| ۲۷۹              | ۲۱۸                    | ماده ۲۴۰ آیین نامه                    |

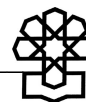




| شماره ماده لایحه | شماره ماده پیشنهادی | ارتباط با ماده قانون و آیین نامه فعلی    |
|------------------|---------------------|--|
| ۲۸۰              | ۲۱۹                 | مواد ۲۴۴ و ۲۴۵ آیین نامه                 |
| ۲۸۱              | ۲۲۰                 |  |
| ۲۸۲              | ۲۲۱                 | ماده ۲۴۹ آیین نامه                       |
| ۲۸۴              | ۲۲۲                 | ماده ۲۵۱ آیین نامه                       |
| ۲۸۵              | ۲۲۳                 | ماده ۲۵۲ آیین نامه                       |
| ۲۸۶              | ۲۲۴                 | ماده ۲۵۳ آیین نامه                       |
| ۲۸۷              | ۲۲۵                 | ماده ۲۵۵ آیین نامه                       |
| ۲۸۸              | ۲۲۶                 | ماده ۲۵۶ آیین نامه                       |
| ۲۹۰              | ۲۲۷                 | ماده ۲۶۰ آیین نامه                       |
| ۲۹۱              | ۲۲۸                 | ماده ۲۶۱ آیین نامه                       |
| ۲۹۲              | ۲۳۱                 | ماده ۲۸۳ آیین نامه                       |
| ۲۹۳              | ۲۳۲                 | ماده ۲۶ قانون و ماده ۲۶۲ آیین نامه       |
| ۲۹۴              | ۲۳۳                 | ماده ۲۸ قانون                            |
| ۲۹۵              | ۲۳۴                 | ماده ۳۱ قانون                            |
| ۲۹۶              | ۲۳۵                 | ماده ۳۲ قانون                            |
| ۲۹۸-۲۹۷          | ۲۳۶                 | ماده ۲۶۸ آیین نامه و مواد ۲۷ تا ۲۹ قانون |
| ۲۹۹              | حذف                 |  |
| ۳۰۰              | ۲۳۷                 | ماده ۲۷۰ آیین نامه                       |
| ۳۰۱              | ۲۳۸                 | تبصره ۲ ماده ۲۶۹ آیین نامه               |
| ۳۰۲              | ۲۳۹                 | ماده ۲۷۱ آیین نامه                       |
| ۳۰۳              | ۲۴۰                 | ماده ۳۵ قانون                            |
| ۳۰۴              | ۲۴۱                 | ماده ۲۹ قانون                            |
| ۳۰۵              | ۲۴۲                 | ماده ۳۰ قانون                            |
| ۳۰۶              | ۲۴۳                 | ماده ۲۷۸ آیین نامه                       |
| ۳۰۷              | ۲۴۴                 |  |
| ۳۰۸              | ۲۴۵                 | ماده ۲۷۹ آیین نامه                       |
| ۳۰۹              | ۲۴۶                 | ماده ۲۸۰ آیین نامه                       |
| ۳۱۰              | حذف                 |  |
| ۳۱۱              | ۱۳۹-۲۴۷             | ماده ۳۷ قانون                            |
| ۳۱۲              | ۲۴۸                 | ماده ۳۸ قانون                            |



| شماره ماده لایحه | شماره ماده پیشنهادی                         | ارتباط با ماده قانون و آیین نامه فعلی            |
|------------------|---|--|
| ۳۱۳              | ۲۴۹   | ماده ۳۸ قانون                                    |
| ۳۱۴              | ۲۵۰   | ماده ۳۹ قانون                                    |
| ۳۱۵              | ۲۵۱   | ماده ۴۰ قانون                                    |
| ۳۱۶-۳۱۷-۳۱۸      | ۱۳۸   | ماده ۴۱ قانون و ماده ۱۳۳ آیین نامه               |
| ۳۱۹              | ۲۵۲   |  |
| ۳۲۰              | ۲۵۳   |  |
| ۳۲۱              | بند ۳۴ ماده ۱                               | ماده ۳۷۶ آیین نامه                               |
| ۳۲۲              | ۲۵۴   |  |
| ۳۲۳              | ۲۵۵   | ماده ۳۷۷ آیین نامه                               |
| ۳۲۴              | حذف   |  |
| ۳۲۵              | ۲۵۶   |  |
| ۳۲۶              | ۲۵۷   |  |
| ۳۲۷              | ۲۵۸   |  |
| ۳۲۸              | حذف   |  |
| ۳۲۹              | ۱۹۹   |  |
| ۳۳۰              | حذف   |  |
| ۳۳۱              | حذف   |  |
| ۳۳۲-۳۳۳          | ۲۵۹   |  |
| ۳۳۴-۳۳۵          | ماده ۲۶۰ و ۲۶۱ و بندهای ۲۳-<br>۳۵-۳۷ ماده ۱ |  |
| ۳۳۶-۳۳۷-۳۳۸-۳۳۹  | ۲۶۲-۲۶۳                                     |  |
| ۳۴۰-۳۴۱          | حذف   |  |
| ۳۴۲              | حذف   | مواد ۲۹۵ و ۲۹۷ آیین نامه                         |
| ۳۴۳              | ۲۶۴   |  |
| ۳۴۴              | ۲۶۵   |  |
| ۳۴۵              | ۲۶۶-۲۶۷                                     | ماده ۵۱ قانون و مواد ۳۰۱، ۳۰۲ و ۳۰۵<br>آیین نامه |
| ۳۴۶              | ۲۶۸   | ماده ۳۰۲ آیین نامه                               |
| ۳۴۷              | ۲۶۹   | ماده ۵۱ قانون و مواد ۳۰۶ و ۳۱۲<br>آیین نامه      |
| ۳۴۸              | ۲۷۰   | ماده ۳۲۰ آیین نامه                               |

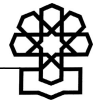


| شماره ماده لایحه | شماره ماده پیشنهادی | ارتباط با ماده قانون و آیین نامه فعلی |
|------------------|---------------------|---------------------------------------|
| ۳۴۹              | ۲۷۱                 |                                       |
| ۳۵۰              | ۲۷۲                 | ماده ۳۰۱ آیین نامه                    |
| ۳۵۱              | ۲۷۴                 |                                       |
| ۳۵۲              | ۲۷۵                 |                                       |
| ۳۵۳              | ۲۷۶                 |                                       |
| ۳۵۴              | ۲۷۷                 |                                       |
| ۳۵۵              | ۲۷۳                 |                                       |
| ۳۵۶              | ۲۷۸                 |                                       |
| ۳۵۷              | ۲۷۹                 | ماده ۳۱۶ آیین نامه                    |
| ۳۵۸              | ۲۸۰                 |                                       |
| ۳۵۹              | ۲۸۱                 |                                       |
| ۳۶۰              | حذف                 |                                       |
| ۳۶۱              | ۲۸۲                 | ماده ۳۹۱ آیین نامه                    |
| ۳۶۲              | ۲۸۳                 |                                       |
| ۳۶۳              | ۲۸۴                 |                                       |
| ۳۶۴              | حذف                 | ماده ۵۷ قانون                         |
| ۳۶۵              | ۲۸۸                 |                                       |
| ۳۶۶              | حذف                 |                                       |
| ۳۶۷              | حذف                 |                                       |



## منابع و مأخذ

۱. آیین‌نامه اجرایی قانون امور گمرکی، مصوب ۱۳۵۱/۱/۲۰ کمیسیون داریایی مجلس شورای ملی، همراه با آخرین اصلاحات تا پایان سال ۱۳۷۶.
۲. بنایی، رضا، آشنایی با مقررات و ترخیص کالا، مؤسسه مطالعات و پژوهش‌های بازرگانی، شرکت چاپ و نشر بازرگانی، ۱۳۸۱.
۳. بنایی، رضا، قانون امور گمرکی آیین‌نامه اجرایی آن با آخرین اصلاحات به همراه تفسیر مواد، مؤسسه مطالعات و پژوهش‌های بازرگانی، شرکت چاپ و نشر بازرگانی، ۱۳۸۱.
۴. صادقی یارندی، سیفا... و طارم‌سری، مسعود، فرهنگ توصیفی اصطلاحات تجارت بین‌الملل و سازمان جهانی تجارت WTO، مؤسسه مطالعات و پژوهش‌های بازرگانی، شرکت چاپ و نشر بازرگانی، ۱۳۸۵.
۵. صورتجلسات مربوط به هفتاد جلسه کارگروه دفتر مطالعات اقتصادی مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی در مورد «بررسی لایحه امور گمرکی» از تاریخ ۱۳۸۳/۱۲/۱۷ الی ۱۳۸۴/۱۱/۲۴.
۶. قانون امور گمرکی، مصوب ۱۳۵۰/۳/۳۰ مجلس شورای ملی، همراه با آخرین اصلاحات تا پایان سال ۱۳۷۶.
۷. قانون مربوط به قرارداد وین درباره روابط سیاسی مصوب مجلس شورای ملی ۱۳۴۳/۷/۲۱.
۸. قانون مقررات صادرات و واردات و آیین‌نامه اجرایی آن به ضمیمه جداول مقررات صادرات و واردات سال ۱۳۸۵، اداره کل مقررات صادرات و واردات وزارت بازرگانی، شرکت چاپ و نشر بازرگانی، مؤسسه مطالعات و پژوهش‌های بازرگانی، فروردین ۱۳۸۵.
۹. قانون مقررات صادرات و واردات و آیین‌نامه اجرایی آن به ضمیمه جداول مقررات صادرات و واردات سال ۱۳۸۶، اداره کل مقررات صادرات و واردات وزارت بازرگانی، شرکت چاپ و نشر بازرگانی، مؤسسه مطالعات و پژوهش‌های بازرگانی، خرداد ۱۳۸۶.
۱۰. لایحه امور گمرکی (جلد اول)، از ماده ۱ تا ماده ۱۷۵، دوره هفتم، سال اول، شماره ثبت ۲۸۰، شماره چاپ ۵۱۶، تاریخ چاپ ۱۳۸۳/۹/۲۵، مجلس شورای اسلامی.
۱۱. لایحه امور گمرکی (جلد دوم)، از ماده ۱۷۶ تا آخر، دوره هفتم، سال اول، شماره ثبت ۲۸۰، شماره چاپ ۵۱۶، تاریخ چاپ ۱۳۸۳/۹/۲۵، مجلس شورای اسلامی.
۱۲. لایحه امور گمرکی (جلد سوم)، سوابق، دوره هفتم، سال اول، شماره ثبت ۲۸۰، شماره چاپ ۵۱۶، تاریخ چاپ ۱۳۸۳/۹/۲۵، مجلس شورای اسلامی.
۱۳. لایحه قانونی محمولات سیاسی و لوازم شخصی متعلق به نمایندگان سیاسی ایرانی و خارجی مصوب شورای انقلاب ۱۳۵۹/۳/۲۸.
14. "Basic Instruments and Selected Documents" The contracting Parties to the General Agreement on Tariffs and Trade, Geneva, March 1969.
15. "Customs Law of the Peoples Republic of China", Adopted on January 22, 1987 at the 19<sup>th</sup> session of the Standing Committee of the 6<sup>th</sup> National Peoples Congress.
16. "The Costoms Law of the Republic of Indonesia" Number 10 of 1995 By the Grade of God Alimighty the President of the Republic of INDONESIA. ([http://www.bc.co.id/kepabeanan\\_10\\_1995\\_eng.htm](http://www.bc.co.id/kepabeanan_10_1995_eng.htm)).
17. "The Customs and Excise Law of the New Zealand", Be It Enacted by the Parliament of New Zealand, 4 june 1996.
18. "the Customs Code of the Republic of Belarus" Accepted by the National Assembly



- of the Republic of Belarus on December 20,1997.
19. "The Customs Law of the Democratic Peoples Republic of Korea" ,Adopted and Amended by decree No.2468 of the presidium of the supreme peoples Assembly on July 26,2001. (<http://www.kcckp.net/en/trade/trade-rule.php?12>).





شماره مسلسل: ۳-۷۴۷۸

شناسنامه گزارش

عنوان گزارش: اظهارنظر کارشناسی درباره: «لایحه امور گمرکی» (جلد سوم)  
**Report Title:** Investigation about the Customs Bill

نام دفتر: مطالعات اقتصادی (گروه بازرگانی) و مطالعات حقوقی

تهیه و تدوین: کارگروه امور گمرکی دفتر مطالعات اقتصادی

تنظیم و جمع‌بندی: سعید غلامی باغی

ناظر علمی: فتح‌الله تازی

متقاضی: کمیسیون اقتصادی

واژه‌های کلیدی و معادل انگلیسی آن‌ها:

۱. گمرک (Customs)

۲. قانون (Law)

۳. لایحه (Bill)

۴. صادرات (Export)

۵. واردات (Import)

منابع و مأخذ تهیه گزارش:

در انتهای گزارش درج شده است.

تاریخ انتشار: ۱۳۸۶/۸/۲۳